

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄- ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄
ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο
(Άρθρο 40 παρ. 1 Κ.τ.Β.)

Στην Αθήνα, σήμερα, 13 Οκτωβρίου 2025, ημέρα Δευτέρα και ώρα 12.10΄, στην Αίθουσα «Προέδρου Αθανασίου Κωνστ. Τσαλδάρη» 223 του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων υπό την προεδρία του Προέδρου της, κ. Αθανασίου Καββαδά, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Συζήτηση επί του προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2026».

Στη συνεδρίαση παρέστησαν ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ.Κυριάκος Πιερρακάκης, ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, η Γενική Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής, κυρία Παυλίνα Καρασιώτου, καθώς και αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής, αφού διαπίστωσε την ύπαρξη απαρτίας, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης και έκανε την α΄ ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής. Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ.: Αβραμόπουλος Δημήτριος, Ακτύπης Διονύσιος, Αυγενάκης Ελευθέριος, Αυγερινούπουλου Διονυσία – Θεοδώρα, Μπουκώρος Χρήστος, Βλάχος Γεώργιος, Ιατρίδη Τσαμπίκα (Μίκα), Καββαδάς Αθανάσιος, Καραόγλου Θεόδωρος, Καρασμάνης Γεώργιος, Κόνσολας Εμμανουήλ (Μάνος), Κοτρωνιάς Γεώργιος, Κρητικός Νεοκλής, Κωτσός Γεώργιος, Λεονταρίδης Θεόφιλος, Λιβανός Μιχαήλ, Λιούτας Αθανάσιος, Μαρκόπουλος Δημήτριος, Μηταράκης Παναγιώτης (Νότης), Μπακογιάννη Θεοδώρα (Ντόρα), Μπαρπαλιάκος Ξενοφών (Φώντας), Παπαδόπουλος Μιχαήλ (Μιχάλης), Πασχαλίδης Ιωάννης, Πέτσας Στυλιανός (Στέλιος), Σιμόπουλος Ευστράτιος (Στράτος), Σκόνδρα Ασημίνα, Σκρέκας Κωνσταντίνος, Σκυλακάκης Θεόδωρος, Σταϊκούρας Χρήστος, Σταμενίτης Διονύσιος, Συρεγγέλα Μαρία, Αποστολάκη Ελένη-Μαρία (Μιλένα), Κατρίνης Μιχαήλ, Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις), Σταρακά Χριστίνα, Γεροβασίλη Όλγα, Καραμέρος Γεώργιος, Κόκκαλης Βασίλειος, Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης), Μπάρκας Κωνσταντίνος, Παππάς Νικόλαος, Καραθανασόπουλος Νικόλαος, Δελής Ιωάννης, Μεταξάς Βασίλειος, Τσοκάνης Χρήστος, Τζανακόπουλος Δημήτριος, Τσακαλώτος Ευκλείδης, Βιλιάρδος Βασίλειος, Φωτόπουλος Στυλιανός, Βορύλλας Ανδρέας, Τσιρώνης Σπυρίδων, Καζαμίας Αλέξανδρος, Καραγεωργοπούλου Ελένη, Βρεττός Νικόλαος και Μάλαμα Κυριακή.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι καλημέρα και καλή εβδομάδα. Αρχίζει η συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων με θέμα ημερήσιας διάταξης, τη συζήτηση επί του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2026.

Η συζήτηση αυτή είναι μία από τις κορυφαίες κοινοβουλευτικές διαδικασίες. Ο Προϋπολογισμός αποτυπώνει την εικόνα της ελληνικής Οικονομίας και καταγράφει με ακρίβεια τα δημοσιονομικά δεδομένα. Μέσα σε ένα ασταθές και μεταβαλλόμενο διεθνές οικονομικό περιβάλλον, η εθνική Οικονομία επιδεικνύει, όχι μόνο ανθεκτικότητα, αλλά και δυναμική και αυτό καταδεικνύει, για μια ακόμη φορά, την ανάγκη πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας. Το 2025 θα κλείσει με ρυθμό ανάπτυξης για την ελληνική Οικονομία της τάξεως του 2,2%, πάνω από το μέσο όρο της Ευρωζώνης, που θα κυμανθεί στο 0,8%. Το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού προβλέπει για το 2026, ρυθμό ανάπτυξης 2,4%, επίσης πάνω από το μέσο όρο της Ευρωζώνης.

Είναι επίσης σημαντικό, ότι στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού 2026, συμπεριλαμβάνονται όλα τα μέτρα που ανακοινώθηκαν από τον Πρωθυπουργό στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης. Τα μέτρα αυτά επικεντρώνονται στη στήριξη των εισοδημάτων, σε ένα νέο πλέγμα μείωσης φόρων, στην ενίσχυση των επενδύσεων και της καινοτομίας, στην αντιμετώπιση του δημογραφικού και του στεγαστικού προβλήματος, αλλά και στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής. Στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού προβλέπεται, ότι το ονομαστικό ΑΕΠ θα αυξηθεί από τα 249,6 δις ευρώ το 2025, σε 260,9 δις ευρώ το 2026, ενώ ο δείκτης των επενδύσεων θα αυξηθεί από 4,5% το 2024, σε 5,7% το 2025 και 10,2% το 2026. Ανάλογη αύξηση θα υπάρξει και στο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, με πόρους ύψους 16,7 δις ευρώ, έναντι 14,6 δις ευρώ το 2025, ενώ συνεχίζεται η μείωση και η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, από 2,6% το 2025, σε 2,2% το 2026.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Προσχέδιο του κρατικού Προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2026 κατατέθηκε στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων την Δευτέρα 6 Οκτωβρίου του 2025, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σύνταγμα- άρθρο 79- και τον Κανονισμό της Βουλής- άρθρο 121. Γνώμη επί του Προσχεδίου διατύπωσε το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, κατά τα οριζόμενα στο 2^ο μέρος του Κανονισμού της Βουλής και κοινοποιήθηκε στα μέλη της Επιτροπής στις 9 Οκτωβρίου του 2025. Η συζήτηση θα διεξαχθεί σε τρεις συνεδριάσεις, η πρώτη σήμερα Δευτέρα 13 Οκτωβρίου και οι επόμενες δύο, αύριο Τρίτη 14 Οκτωβρίου, στις 10.00 το πρωί και στις 13.00 στην Αίθουσα Γερουσίας.

Μετά το πέρας της συζήτησης, τα πρακτικά των συνεδριάσεων θα διαβιβαστούν στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ο οποίος λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις της Επιτροπής, θα εισαγάγει τον προϋπολογισμό στη Βουλή 40 τουλάχιστον ημέρες πριν αρχίσει το οικονομικό έτος, άρθρο 121 παράγραφος 5 του Κανονισμού της Βουλής.

Όσον αφορά στην οργάνωση της συζήτησης, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδικότερη πρόβλεψη στο σχετικό άρθρο του Κανονισμού, ακολουθώντας την κοινοβουλευτική πρακτική προτείνω να τοποθετηθούν σήμερα οι Γενικοί Εισηγητές και αύριο στη δεύτερη συνεδρίαση οι Ειδικοί Εισηγητές. Οι Βουλευτές που θα εγγραφούν στον κατάλογο των ομιλητών θα τοποθετηθούν στην τρίτη συνεδρίαση. Οι προτεινόμενοι χρόνοι ομιλίας είναι για τους Γενικούς Εισηγητές τα 15 λεπτά, για τους Ειδικούς Εισηγητές τα 10 λεπτά, για τους εγγεγραμμένους ομιλητές τα 6 λεπτά και για τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και τον Υφυπουργό 25 λεπτά.

Μαζί μας είναι σήμερα ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κύριος Αθανάσιος Πετραλιάς, η Γενική Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής, κυρία Παυλίνα Καρασιώτου και σε πολύ λίγο χρόνο θα είναι μαζί μας και ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και

Οικονομικών, κ. Κυριάκος Πιερρακάκης, ο οποίος λόγω υποχρεώσεων πρέπει να φύγει για το εξωτερικό, για τις Ηνωμένες Πολιτείες. Θα ξεκινήσουμε με τους Γενικούς Εισηγητές και όταν αυτός νομίζει ότι πρέπει να πάρει τον λόγο, θα πάρει τον λόγο γιατί πρέπει να φύγει για το εξωτερικό.

Συμφωνεί η Επιτροπή και θα ξεκινήσουμε με τον Γενικό Εισηγητή της Κ.Ο. της Νέας Δημοκρατίας, κ. Δημήτριο Μαρκόπουλο για 15 λεπτά.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ):

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα ξεκινάει η συζήτηση του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού του Κράτους για το 2026. Η συζήτηση αυτή πολιτικά, οικονομικά κι εν τέλει αυτό το οποίο κυρίαρχα μας αφορά κοινωνικά, ξεκινάει σε μία περίοδο ευαίσθητη όχι μόνο για την πατρίδα μας αλλά και για ολόκληρο το ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Μάλιστα για την πατρίδα μας θα πω, ότι η συγκυρία ίσως είναι καλύτερη σε σχέση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες και αν δίνουμε ένα τίτλο σε αυτή τη συζήτηση θα μπορούσε να ήταν το «μια Ελλάδα σταθερή σε μια Ευρώπη της αστάθειας» και πώς να μην είναι έτσι τα πράγματα όταν η Γαλλία κλυδωνίζεται, όταν η Γερμανία αναγκάζεται να προχωρήσει σε έναν πιο πολεμικό, ας μου επιτρέψετε, προϋπολογισμό λόγω των προκλήσεων που υπάρχουν στα ανατολικά της, όταν βλέπουμε έναν πόλεμο στην Ουκρανία να συνεχίζεται και να μην γνωρίζουμε πώς θα εξελιχθεί αυτό, όταν βλέπουμε τις σκανδιναβικές χώρες που παλαιότερα αποτελούσαν όαση ειρήνης και ευημερίας να θωρακίζονται και να ανατρέπουν τον οικονομικό τους σχεδιασμό, τις βαλτικές χώρες να κινούνται επίσης σε ίδιες κατευθύνσεις και την ευρύτερη ανακατάταξη η οποία υπάρχει στο βαλκανικό πεδίο. Εμείς ως υπεύθυνη κυβερνητική παράταξη, αυτό το οποίο προτείνουμε, συζητάμε και θα προσδιορίσουμε, είναι το σχέδιο. Πρέπει να κινηθούμε προσεκτικά και με στρατηγική, με περίσκεψη, με μέθοδο, με πρόγραμμα, μακριά από λαϊκισμό.

Είναι από τις φορές εκείνες που ο Γενικός Εισηγητής της Πλειοψηφίας αισθάνεται άνετα και το λέω αυτό καθώς το σχέδιο προϋπολογισμού που θα παρουσιάσουμε, είναι ένα από αυτά τα σχέδια τα οποία μιλούν για το πώς ο πολίτης θα ελαφρυνθεί και όχι πώς θα επιβαρυνθεί. Βέβαια, έρχεται σε μία συνέχεια μιας πολιτικής συγκροτημένης προς την κατεύθυνση ανακούφισης του Έλληνα, γιατί αυτή η Κυβέρνηση μην ξεχνάμε ότι μετράει ήδη έξι χρόνια κοινοβουλευτικής και πολιτικής θητείας. Έξι χρόνια στα οποία αυξήθηκαν απανωτές φορές ο κατώτατος μισθός, αυξήθηκαν για πρώτη φορά μετά από χρόνια οι συντάξεις, μειώθηκαν 83 φόροι.

Έχουμε μια ραγδαία μείωση της ανεργίας, παρά τα προβλήματα. Μια μείωση της ανεργίας, η οποία φαίνεται ότι θα συνεχιστεί και το 2026 όπως θα συζητήσουμε, δεδομένα τα οποία δεν ήταν τόσο δεδομένα πριν από μερικά χρόνια. Γιατί θα πρέπει να θυμόμαστε τι παραλάβαμε και πώς το εξελίξαμε.

Εμείς, πρωτίστως, λοιπόν, έχοντας ως κυβερνητική παράταξη την ευθύνη της διακυβέρνησης του τόπου, οφείλουμε να συνεχίζουμε μια πορεία ηρεμίας, μια πορεία ανάπτυξης για την οικονομία και τους πολίτες, μια πορεία προσέλκυσης επενδύσεων, θα το αναλύσουμε σε επίπεδο δεικτών αυτές τις μέρες, η οποία θα διαμορφωθεί το επόμενο έτος στο 10,5%, το υψηλότερο γιατί ξέρετε, το κακό πάντοτε πουλάει, το καλό όμως, πρέπει να το λέμε, να το αναγνωρίζουμε, επίπεδο στις 27 χώρες κράτη-μέλη της Ε.Ε.. Οφείλουμε να εξακολουθήσουμε να μιλάμε για μια Ελλάδα της παραγωγικότητας, της ανάπτυξης, των νέων ποιοτικών θέσεων εργασίας. Προς αυτή την κατεύθυνση θα κινηθούν τα 16,7 δισεκατομμύρια ευρώ του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Η ανάπτυξη παραμένει αδιαπραγμάτευτα ισχυρή, από 2,2 δις. φέτος σε 2,4% το επόμενο έτος, με συνεχή μείωση της ανεργίας και του πληθωρισμού. Κατανοούμε και προφανώς δεν ζούμε σε άλλο πλανήτη, τη δύσκολη συγκυρία η οποία έχει διαμορφωθεί, τη δύσκολη πραγματικότητα, όχι, όμως, μόνο για τον Έλληνα πολίτη και καταναλωτή, αλλά και για τον ευρωπαίο. Παρά ταύτα, το Προσχέδιο Προϋπολογισμού και οι προτάσεις δείχνουν ένα σαφές μονοπάτι ελάφρυνσης του πολίτη. Ένα μονοπάτι με γενικό χαρακτήρα, ένα μονοπάτι ελάφρυνσης των νέων μας, των συνταξιούχων, όλων των ομάδων εκείνων που είχαν αδικηθεί τα προηγούμενα χρόνια και θα τα εξειδικεύσουμε.

Σε αυτή τη βάση κινούνται τα μέτρα της Διεθνούς Εκθέσεως Θεσσαλονίκης. Μέτρα ύψους 1,76 δισεκατομμυρίων ευρώ για το 2026, τα οποία θα ανακουφίσουν τους Έλληνες. Μέτρα τα οποία έρχονται να αποδώσουν δικαιοσύνη και όχι στα λόγια, στα έργα. Από μία οικονομία παρίας, μια χώρα με κακή οικονομική φήμη διεθνώς, κατορθώσαμε να έχουμε - είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτό - για 6ο συναπτό έτος τον υψηλότερο ρυθμό πραγματικής ανάπτυξης σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Ο ρυθμός αναμένεται να ανέλθει, όπως είπα και στην αρχή, από 2,2% το 2025 σε 2,4% το 2026.

Σημιώνεται και επειδή οι αριθμοί όπως και τα γεγονότα είναι ξεροκέφαλοι, ότι σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο ρυθμός ανάπτυξης για την Ευρωζώνη εκτιμάται σε 0,9% για το 2025 και 1,4% για το 2026, ενώ σύμφωνα με τις πρόσφατες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το Σεπτέμβριο του 2025 ο ρυθμός ανάπτυξης της Ευρωζώνης προβλέπεται σε 1,2% το 2025 και 1% το 2026. Είμαστε, λοιπόν, σε σαφέστερα καλύτερη θέση και αυτό πρέπει να το πούμε. Και βέβαια, αυτές δεν είναι δικές μας νίκες. Αυτές είναι νίκες του ελληνικού λαού, ο οποίος είδε βέβαια σε εμάς ένα πρόγραμμα, μια στρατηγική, μια διάθεση να επουλωθούν πληγές, όμως ταυτόχρονα, έβαλε πολύ μεγάλη πλάτη και έμεινε μακριά από μίζερες και ακοστολόγητες προσεγγίσεις και προτάσεις.

Ο ελληνικός λαός βλέπει τη χώρα να κινείται μακριά από τα ευρωπαϊκά προβλήματα. Βλέπει μια Ελλάδα σταθερή, σε μια Ευρώπη, όπως είπα και επαναλαμβάνω και θα είναι το κεντρικό μας μήνυμα, μέσα σε μια Ευρώπη ασταθή. Και όσο κάποιοι με κραυγές και όσο κάποιοι δίχως πρόγραμμα, παρά μόνο με πολιτικές επιλογές εντυπωσιοθηρίας και αν επιδιώκουν να δημιουργήσουν μια εικόνα εκτροπής, μια εικόνα μιζέριας και μια εικόνα προβλήματος, η πατρίδα, παρά τα προβλήματα, παρά τις δυσχέρειες, πολλές από αυτές είναι και εισαγόμενες και πρέπει να το αναγνωρίσουμε αυτό αν θέλουμε να μιλήσουμε ορθά οικονομικά, προχωράει. Η πατρίδα μας προχωράει.

Ο λόγος της κυριαρχίας των ιδεών μας είναι πως κανένας από εσάς, αγαπητοί φίλοι της Αντιπολίτευσης κι αυτό θα πρέπει να το απαντήσετε, κανένας από τα υπόλοιπα κόμματα δεν κομίζει γόνιμες και ρεαλιστικές προτάσεις. Κανένας δεν έχει αντιτάξει κάτι το συγκεκριμένο. Μόνο κραυγές, μόνο η επίκληση του συναισθήματος, μόνο καταγγελίες και αντιγραφές εισαγγελικού λόγου, λες και η Ελλάδα έγινε ένα απέραντο κακουργιοδικείο.

Ο Έλληνας όλα αυτά τα βλέπει, όλα αυτά τα ζυγίζει, όπως θα ζυγίσει αυτές τις ημέρες τις προτάσεις μας και τις προτάσεις σας, αν βέβαια φέρετε τέτοιες, πέραν της προφανούς καταγγελίας που σας χαρακτηρίζει. Θα μετρήσει και το δικό σας και το δικό μας μπόι. Γιατί η συζήτηση για τον Προϋπολογισμό, αγαπητοί συνάδελφοι, δεν προσφέρεται για φθηνή ρητορεία, έχει να κάνει με αριθμούς, με προβλέψεις, με σχέδια, με οικονομικές στρατηγικές που στο τέλος αφορούν τις ζωές όλων μας.

Κάποιοι από εσάς μιλήσατε κατά της φορολογικής μας μεταρρύθμισης. Εύκολα λόγια. Καμία πρόταση όμως και εκεί, μόνο φωνές. Εδώ όμως, μέσω της διαρθρωτικής αναμόρφωσης της φορολογίας εισοδήματος, με έμφαση στους νέους, με έμφαση στις

οικογένειες, με έμφαση στα παιδιά και τη μεσαία τάξη, με έμφαση στους συνταξιούχους, ενισχύεται άμεσα το εισόδημα των πολιτών. Παράλληλα η μείωση των συντελεστών συνεπάγεται μεγαλύτερη ωφέλεια για τους εργαζόμενους, τους συνταξιούχους, τους αγρότες, που δοκιμάζονται αυτή την περίοδο και θα βρούμε τις λύσεις εκείνες και γι' αυτό το λόγο κρινόμαστε και θα κριθούμε, για τους ελεύθερους επαγγελματίες. Όλα αυτά πώς μετρούνται; Με τη μελλοντική αύξηση των αποδοχών τους.

Στο πλαίσιο της δημογραφικής φορολογικής μεταρρύθμισης εισάγονται επιπλέον μέτρα με τοπικά χαρακτηριστικά και παρεμβάσεις που σχετίζονται με το στεγαστικό πρόβλημα, όπως η σταδιακή κατάργηση του ΕΝΦΙΑ για οικισμούς με πληθυσμό έως 1.500 κατοίκους, η μείωση του ΦΠΑ στα ακριτικά νησιά με κατοίκους έως 20.000, η μείωση της φορολογίας των ενοικίων σε συνδυασμό με την επιστροφή ενός ενοικίου ετησίως, καθώς και η μείωση των τεκμηρίων διαβίωσης για τις κατοικίες και άλλα περιουσιακά στοιχεία με απαλλαγή των εξαρτώμενων τέκνων από την ελάχιστη δαπάνη διαβίωσης.

Επιπροσθέτως και αυτό πρέπει να το πούμε, ενισχύεται το εισόδημα των συνταξιούχων μέσω της σταδιακής κατάργησης του συμψηφισμού των αυξήσεων των συντάξεων με την προσωπική διαφορά. Άλλοι τη φέρατε την προσωπική διαφορά. Δεν υπάρχει καφενείο στην Ελλάδα, δεν υπάρχει ΚΑΠΗ στην Ελλάδα, δεν υπάρχει συναναστροφή με συνταξιούχο που να μη μας έθιξε αυτό το ζήτημα. Εμείς ακούσαμε τον πολίτη και φέρνουμε μέτρα ανακούφισης, για τα οποία βέβαια πρέπει κι εσείς να τοποθετηθείτε.

Στόχος μας και γραμμή απαρέγκλιτη η μείωση της ανεργίας. Είμαστε εκείνοι που καταφέραμε από το 17% την ανεργία να την πάμε σε μονοψήφιο ποσοστό και πλέον βλέπουμε θετικότερες κατευθύνσεις, περίπου στο 8,6% βάσει της έρευνας εργατικού δυναμικού, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό ανεργίας το χαμηλότερο στην Ελλάδα, μετά από το 2008. Αν υπάρχει ένας δείκτης που ευθυγραμμίζει την Ελλάδα των μνημονίων και πριν τα μνημόνια, κακά τα ψέματα αγαπητοί συνάδελφοι, είναι ο δείκτης της ανεργίας.

Είναι εύκολο και άκουσα σήμερα μία μέτρηση, μία δημοσκόπηση, η οποία λέει, ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των Ελλήνων θεωρεί ότι το 2019, το 2018, ήταν κάπως καλύτερα τα πράγματα για τη Χώρα μας. Αυτό να το πείτε στον άνεργο όμως, ο οποίος δεν μπορούσε να ζήσει την οικογένειά του και κατάφερε αυτή η κυβέρνηση να φτάσει την ανεργία σε μονοψήφιο αριθμό. Είναι εύκολη η επίκριση, οι πραγματικές όμως πολιτικές έφεραν αυτό το αποτέλεσμα.

Μπορώ να μιλήσω πάρα πολλές ώρες για το τι θα συζητήσουμε μέσα στο επόμενο διάστημα. Θα σταθώ λίγο, για να μην πάρω κι από τον πολύτιμο χρόνο, θα έχουμε και την ευκαιρία να ξανατοποθετηθούμε- στις δημοσιονομικές βασικές παρεμβάσεις για το 2025 και το 2026. Έχουμε διαρθρωτική αναμόρφωση της κλίμακας φόρου εισοδήματος για μισθωτούς, συνταξιούχους, αγρότες και ελεύθερους επαγγελματίες. Μη συμψηφισμός του 50% της αύξησης των συντάξεων με την προσωπική διαφορά για το έτος 2026 και κατάργηση της προσωπικής διαφοράς το 2027. Παρεμβάσεις στα ειδικά μισθολόγια των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, γιατί έπρεπε. Αυτοί οι άνθρωποι είχαν αδικηθεί παρά το ότι προσφέρουν πάρα πολλά.

Μιλάμε για το Λιμενικό, μιλάμε για τους ανθρώπους του Πολεμικού Ναυτικού, που είναι στο Αιγαίο και υπερασπίζονται τα σύνορά μας, γιατί έχουμε θαλάσσια σύνορα, μιλάμε για τους πυροσβέστες μας, τους αστυνομικούς μας, μιλάμε για όσους δίνουν αυτή τη στιγμή καθημερινά τον αγώνα για όλους εμάς.

Σταδιακή κατάργηση του ΕΝΦΙΑ για κύριες κατοικίες σε οικισμούς με πληθυσμό 1.500 κατοίκους.

Μείωση κατά 30% του ΦΠΑ σε νησιά της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου. Μη λησμονούμε τους Έλληνες του Αιγαίου, του νομού Έβρου, τους ακρίτες μας του νομού Δωδεκανήσων, με πληθυσμό έως 20.000 κατοίκους.

Εισαγωγή ενδιάμεσου συντελεστή 25% στον φόρο εισοδήματος από ακίνητα.

Μείωση των τεκμηρίων διαβίωσης, η οποία κυμαίνεται από 30% ως 35%, σημαντικά ποσοστά, όχι μονοψήφια. Είναι σημαντικά ποσοστά για τις κατοικίες.

Σημαντικές μειώσεις των αντικειμενικών δαπανών για τα αυτοκίνητα.

Προσαρμογές στο ελάχιστο εισόδημα για τους ελεύθερους επαγγελματίες σε οικισμούς με πληθυσμό έως 1.500 κατοίκους.

Συνεχίζονται μια σειρά από παρεμβάσεις στο κράτος. Επιτυχημένα προγράμματα, όπως η επέκταση του προγράμματος ανακαίνισης σχολείων «Μαριέττα Γιαννάκου».

Θέσπιση υπερεκπτώσεων 100% για επενδυτικές δαπάνες σε στρατηγικούς τομείς.

Η άμυνα, την οποία είμαστε η Κυβέρνηση που ενισχύσαμε. Η κατασκευή οχημάτων, αεροσκαφών, εξαρτημάτων αυτών, ώστε η Ελλάδα επιτέλους να γίνει αυτό το οποίο θέλουμε, μια χώρα παραγωγική.

Μη υπολογισμός της εισφοράς αλληλεγγύης για τους εργαζόμενους συνταξιούχους, με βάση την προσαύξηση της σύνταξής τους λόγω της εργασίας.

Μπορώ να αναφερθώ σε πάρα πολλά. Για εμένα βέβαια, το πιο σημαντικό από όλα είναι οι παρεμβάσεις που έρχονται για το δημογραφικό. Εύκολο να μιλάς για το πώς θα αντιμετωπιστεί, δύσκολο όμως να φέρνεις συντεταγμένη στρατηγική.

Έχουμε, λοιπόν, δράσεις για τους πολύτεκνους. Προβλέπεται η μεγαλύτερη μείωση των συντελεστών και ειδικότερα για οικογένειες με τέσσερα ή περισσότερα παιδιά. Ο φόρος για εισοδήματα έως 20.000 ευρώ μηδενίζεται. Ο συντελεστής για εισόδημα από 20.000 έως 30.000 ευρώ, ο οποίος πλέον θα ανέρχεται σε 26% για φορολογούμενους χωρίς τέκνα, μειώνεται επίσης κατά 2% για κάθε τέκνο, ανεξαρτήτως αριθμού τέκνων. 24% για ένα εξαρτώμενο τέκνο, 22% για δυο εξαρτώμενα, 20% για φορολογούμενους με τρία εξαρτώμενα και διαδοχικά πηγαίνει στο 18%, στο 16%.

Μηδενισμός του φόρου για εισοδήματα έως 20.000 ευρώ των νέων ηλικίας έως 25 ετών. Διαμόρφωση σε 9% του συντελεστή για εισόδημα από 10.000 έως 20.000 ευρώ των νέων. Για τους νέους, που κόπτεται ο καθένας από εμάς, εδώ υπάρχει πρόγραμμα και θέλουμε να τοποθετηθείτε για αυτά. Γιατί, το να καλούμε τους νέους μόνο σε μια στείρα διαμαρτυρία χωρίς πρόταση, είναι το εύκολο. Το να τους λέμε ότι εμείς ερχόμαστε και σας διευκολύνουμε στην αρχή της ζωής σας, αυτό είναι το μεγάλο σχέδιο.

Εμείς, λοιπόν, για να μην πάρω πολύ από τον χρόνο σας, παρουσιάζουμε ένα πρόγραμμα σαφές, ένα πρόγραμμα μετρήσιμο, ένα Προσχέδιο Προϋπολογισμού για το 2026, το οποίο απευθύνεται στις μοντέρνες εθνικές ανάγκες. Όσο κι αν θέλετε να κατηγορήσετε, όχι την Κυβέρνηση, στο τέλος κατηγορείτε και καταγγέλλετε τη Χώρα.

Η Ελλάδα αυτή τη στιγμή, μπορεί να κοιτάζει με μεγαλύτερη αισιοδοξία από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης το μέλλον και αυτό, γιατί η πατρίδα μας επιτέλους απέκτησε συνεκτικό σχέδιο. Βλέπετε τις επιβραβεύσεις όλων των διεθνών οίκων αξιολόγησης, βλέπετε του κύρους που χαίρει η Χώρα μας. Βλέπουμε ακόμα και πολιτικούς μας αντιπάλους να λένε, από τα δικά σας κόμματα, ότι τουλάχιστον στην οικονομία τα πάει καλά η Κυβέρνηση. Τα πάει σε πολύ περισσότερα από την οικονομία, αλλά ακόμα και οι πολιτικοί μας αντίπαλοι αναγνωρίζουν αυτή την προσπάθεια.

Ναι, η ακρίβεια είναι εδώ. Ναι, προκλήσεις υπάρχουν πολλές και μεγάλες. Κανένας δε μίλησε για έναν δρόμο στρωμένο με ροδοπέταλα. Όμως λέμε στον ελληνικό λαό με αυτό το

Προσχέδιο Προϋπολογισμού, και όσα θα εξειδικεύουμε στις επόμενες ημέρες, ότι η Ελλάδα είναι μια Χώρα σταθερότητας μέσα σε μια Ευρώπη αστάθειας. Ευχαριστώ πολύ κύριε πρόεδρε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστώ τον κ. Μαρκόπουλο. Να καλωσορίσουμε, τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κυριάκος Πιερρακάκης. Όπως σας είπα και προηγουμένως ο κ. Υπουργός ταξιδεύει για την Ουάσιγκτον, όπου συμμετέχει στην Ετήσια Σύνοδο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας, οπότε όταν θέλετε και ανάλογα με τον χρόνο που έχετε, κύριε Υπουργέ, σας δίνουμε τον λόγο.

Τον λόγο έχει ο κ. Κουκουλόπουλος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (ΠΑΡΙΣ) ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής του ΠΑΣΟΚ – Κίνημα Αλλαγής): Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κύριε Υφυπουργέ.

Το εναρκτήριο λάκτισμα της συζήτησής μας το έδωσε, νομίζω, χθες ο Πρωθυπουργός με την κυριακάτικη ανάρτησή του, στην οποία αναφέρθηκε και στο Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού. Έχουμε υποχρέωση, νομίζω, να δώσουμε κάποιες απαντήσεις νηφάλια, ήρεμα και αξιόπιστα. Θα το επαναλάβω για όσους τυχόν δεν έχουν δει την ανάρτηση του Πρωθυπουργού. Την εισαγωγή θα σας διαβάσω: «Οι ρεαλιστικές προβλέψεις του Προσχεδίου αποτυπώνουν μία Χώρα που αφήνει οριστικά πίσω της τις κρίσεις, επενδύει στις ανεξάντλητες δυνατότητες της και προχωρά με σχέδιο δημοσιονομικής σταθερότητας και κοινωνική ευαισθησία». Για να δούμε, είναι έτσι;

Μιλάει ο Πρωθυπουργός για σχέδιο. Θα επαναλάβω για πολλοστή φορά, στη Βουλή τα τελευταία δυόμισι χρόνια είναι αρμοδιότητα του Εισηγητή Οικονομικών από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ, ότι οι διαθέσιμοι πόροι, ενισχυμένοι από το Ταμείο Ανάκαμψης, συνιστούν, συγκροτούν ένα πρωτοφανές μεταπολεμικά χρηματοδοτικό πρόγραμμα για τη Χώρα, που ήταν μια μεγάλη πρόκληση για να κάνει ένα άλμα προς τα εμπρός. Θα μπορούσε κάλλιστα η Χώρα, το έχουμε προτείνει, να επενδύσει σε τρεις τομείς, να βρεθεί στο τέλος αυτής της περιόδου με έναν υπερσύγχρονο σιδηρόδρομο, με ότι αυτό συνεπάγεται, με μια ριζική αναβάθμιση του συστήματος υγείας και ένα μεγάλο άλμα στον τομέα της πράσινης οικονομίας, με πλαίσιο την ενεργειακή δημοκρατία, για την οποία έχουμε μιλήσει επανειλημμένα.

Ναι, θα μπορούσαμε να λέμε τότε ότι η ζωή των Ελλήνων πολιτών έχει αλλάξει στο τέλος αυτής της περιόδου, μετρήσιμα και συγκεκριμένα. Που βρισκόμαστε σήμερα στον σιδηρόδρομο, στον τομέα της υγείας και στον τομέα της ενέργειας, ο καθένας μπορεί να κρίνει. Αν δεν σας αρέσει αυτή η προσέγγιση, σε ότι αφορά το σχέδιο, η Κυβέρνηση σχέδιο τέτοιου τύπου, δεν εμφάνισε ποτέ στον ελληνικό λαό, παρότι ήταν πρόκληση οι διαθέσιμοι πόροι που έχει στα χέρια της.

Να πάμε λίγο πιο ακαδημαϊκά όπως το βλέπουν οι οικονομολόγοι. Η Χώρα έχει συγκεκριμένες διαρθρωτικές αδυναμίες, οι οποίες την οδήγησαν και στην προ δεκαπενταετίας φοβερή και τρομερή κρίση, που οδήγησε σε μια ύφεση, πρωτοφανή σε καιρό ειρήνης, για τον ανεπτυγμένο κόσμο, το δυτικό, όπως θέλετε πείτε τον. Καμία από αυτές τις διαρθρωτικές αδυναμίες δεν έχει αντιμετωπιστεί αυτά τα έξι χρόνια και όχι μόνο από το παρόν Προσχέδιο Προϋπολογισμού.

Δημογραφικό. Μέρα με τη μέρα αναδεικνύεται σε μεγάλο διαρθρωτικό πρόβλημα της Χώρας. Κοινός νους χρειάζεται για να καταλάβουμε. Η παραγωγικότητα, που είναι χαμηλή, το επενδυτικό κενό σε σχέση με την Ευρώπη, η ψηφιοποίηση, η καινοτομία, η

ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη. Είναι μια σειρά τομείς που συγκροτούν το ισοζύγιο πληρωμών, με το οποίο μειώνεται σταδιακά, η διαφορά μας στην Ευρώπη, όχι όμως όπως θα μπορούσε και όσο θα θέλαμε και όσο μας επιτρέπουν οι συνθήκες που έχουμε, οι δυνατότητες που μας δίνονται.

Το μόνο σχέδιο που έχει η Κυβέρνηση, για να μην την αδικήσω, είναι ένα σχέδιο που αφορά τη δημοσιονομική σταθερότητα. Δεν σας αδικώ. Εδώ πέρα υπάρχει ένα ερώτημα, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Η δημοσιονομική σταθερότητα είναι υποκατάστατο της ανάπτυξης; Γιατί η Κυβέρνηση έτσι φαίνεται να το αντιλαμβάνεται. Βάζει ως προκάλυμμα τη δημοσιονομική σταθερότητα και μας ονομάζει μίζερους, όλους μας, όταν επισημαίνουμε συγκεκριμένα πράγματα. Δεν θα πω πολλά να κουράσω με νούμερα. Θα πω μόνο ένα, ότι η ίδια η Κυβέρνηση, η σημερινή της Νέας Δημοκρατίας, το καλοκαίρι του 2021 ψήφισε τον προηγούμενο μεσοπρόθεσμο. Όχι αυτό που τρέχει τώρα, το προηγούμενο. Είχε προβλέψει για τα χρόνια της κανονικότητας τα ονομάζει, 2023, 2024, 2025, σωρευτικά ανάπτυξη 12,3% και πέτυχε 6,3%. Με βάση το Προσχέδιο μιλάω και τα απολογιστικά στοιχεία, θα κλείσει με 6,3%, σχεδόν στο μισό.

Δε νιώθετε την ανάγκη να μας εξηγήσετε, γιατί περάσατε κυριολεκτικά κάτω από τον πήχη;

Να μείνω σε αυτό λιγάκι. Σε ό,τι αφορά τις επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, τα διαθέσιμα στοιχεία που έχουμε αφορούν το 2022, 2023, 2024. Βλέπετε πάω στα χρόνια της κανονικότητας, δεν πάω στα χρόνια του Covid ή στην χρονιά του rebound, ας πούμε.

Το 2022 προβλέπεται 21,9 αύξηση επενδύσεων παγίου κεφαλαίου και έκλεισαν με 11,7.

Το 2023 προβλέπεται 15,5 και έκλεισαν στο 6,6.

Το 2024 προβλέπεται 15,1 και έκλεισαν στο 4,5.

Είναι κραυγαλέο αυτό που συμβαίνει και βέβαια είναι μια απάντηση και στο ρεαλισμό. Εμείς δεν θέλουμε να γίνουμε Κασσάνδρες και μάρτυρες ούτε προφήτες για τον ρυθμό ανάπτυξης. Σημειώνουμε όμως σοβαρή επιφύλαξη για το 2,4%, γιατί βασίζεται σε μια υπόθεση εργασίας ότι θα απορροφηθούν όλοι οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης και ο προβληματισμός είναι διπλός, αφενός μεν λόγω του μεγέθους των αναπορρόφητων πόρων που πρέπει να προωθηθούν ως το τέλος 2026 και είναι από μόνο του πρόβλημα αυτό και αφετέρου ότι στον τομέα της ανάπτυξης η Κυβέρνηση μονίμως περνάει κάτω από τους στόχους που βάζει. Ενώ αντίθετα, περνάει πάνω από τους στόχους που βάζει στα έσοδα και στον πληθωρισμό, βέβαια. Πέφτει έξω στον πληθωρισμό προς τα πάνω, πέφτει έξω στα έσοδα προς τα πάνω πάντα, στα πρωτογενή πλεονάσματα και πέφτει κάτω στην ανάπτυξη.

Αυτό είναι το «μοτο» που χαρακτηρίζει την Κυβέρνηση. Βέβαια, με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνει τη δημοσιονομική σταθερότητα και εδώ πρέπει να πω μια κουβέντα, κύριε Πρόεδρε. Η δημοσιονομική σταθερότητα, είναι μια υπόθεση η οποία προφανώς, ανήκει στο μεγαλύτερο μέρος στον ελληνικό λαό που έχει υποστεί τα πάνδεινα τα τελευταία 15 χρόνια με την πρωτοφανή κρίση στην οποία ήδη αναφέρθηκα, αλλά διεκδικούν και άλλες πολιτικές δυνάμεις και όχι μόνο η Κυβέρνηση. Έξω από την Ευρώπη, θα μπορούσαμε σήμερα να συζητάμε σοβαρά σε αυτή την Αίθουσα;

Ποιο ήταν το διακύβευμα της προσπάθειας που ξεκίνησε μόνο του το ΠΑΣΟΚ έχοντας απέναντι όλο τον πολιτικό κόσμο τότε και τον καινούργιο που γεννιόταν είτε ακραίο είτε προηγούμενα κόμματα που μεγάλωσαν τη δύναμή τους το 2009, 2010 και 2011 με το ξέσπασμα της κρίσης;

Ένα ήταν το κεντρικό ζητούμενο. Η παραμονή της Χώρας στη ζώνη του ευρώ. Αυτό ήταν το κεντρικό ζητούμενο για το οποίο η Χώρα και οι πολίτες της κατέβαλαν τρομακτικά μεγάλο τίμημα. Βαρύτερο από ό,τι τους αναλογούσε με ευθύνη, βέβαια, των δανειστών. Να θυμίσω το PSI και το Eurogroup του 2012;

Μίλησε για νηφαλιότητα. Εγώ θα αναφέρω και τους χειρισμούς του συναδέλφου και παρόντος του κυρίου Τσακαλώτου, στη ρύθμιση του χρέους που βελτίωσε αισθητά τις προβλέψεις του Eurogroup του 2012, που αφορούσαν πάλι το χρέος. Πρέπει να την κάνουμε αυτή την κουβέντα κάποια στιγμή, κύριε Πρόεδρε, στη Βουλή χωρίς εμπάθειες και εχθροπάθειες. Εγώ ξέρω και από τον χώρο μου – αναφέρθηκα σε κάτι νωρίτερα – ότι υπάρχει απάντηση, ότι «ναι, όπως θα κάνετε με το τρίτο μνημόνιο και μετά...», αλλά δεν είναι ακριβώς έτσι.

Όσοι έχουν εικόνα των διαπραγματεύσεων – και ο κ. Πετραλιάς έχει και δεν είναι ο μόνος μέσα στην Αίθουσα που έχει τέτοια εικόνα και άλλοι έχουν εικόνα από τις διαπραγματεύσεις με την Τρόικα – ιδιαίτερα από τα σκληρά Eurogroup εκείνων των ετών ξέρουν, ότι δεν είναι τόσο απλή υπόθεση. Ούτε η απόφαση του Eurogroup του 2012 που είχαμε πάρει με Υπουργό τότε τον Γιάννη Στουρνάρα, ούτε η απόφαση του Eurogroup που είχε πάρει η Ελλάδα με Υπουργό τον Ευκλείδη Τσακαλώτο.

Όλοι λέμε με νηφαλιότητα, με καθαρό μυαλό για να ξέρουμε πώς φτάνουμε σήμερα στο πεδίο της δημοσιονομικής σταθερότητας. Προφανώς τη θέλουμε τη δημοσιονομική σταθερότητα. Ξαναλέω, όμως, κύριε Πρόεδρε, η δημοσιονομική σταθερότητα δεν είναι υποκατάστατο της ανάπτυξης. Είναι προϋπόθεση ανάπτυξης και αυτή είναι η μεγάλη διαφοράς μας και προφανώς υπάρχει διαφορετικός δρόμος.

Λέει ο Πρωθυπουργός για κοινωνικά δίκαιο προϋπολογισμό.

Ποιόν κοινωνικά δίκαιο προϋπολογισμό;

Η σχέση κερδών και εργασίας ως προς το εισόδημα, επιδεινώνεται από το 2019 δραματικά διαρκώς. Οι Έλληνες με βάση το δείκτη PPS, δηλαδή, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης, είμαστε προτελευταίοι στην Ευρώπη πριν τη Βουλγαρία και μάλιστα με μειούμενη την απόστασή μας από την τελευταία Χώρα, τη Βουλγαρία, από το 2019 μέχρι σήμερα.

Θα θέλαμε να δούμε πολύ πιο πάνω τη Χώρα. Δεν είναι μιζέρια να καταγράφεις αυτό, που λένε οι ξένοι και αυτά μας τα λέει η Eurostat. Η σχέση άμεσης και έμμεσης φορολογίας, είναι ο ορισμός άδικου φορολογικού συστήματος, όπως και η μη τιμαριθμοποίηση φορολογικής κλίμακας.

Η ακρίβεια στην οποία αναφέρει και ο συναδέλφους της Συμπολίτευσης, αλλά, ναι, το κόστος ζωής, η ακρίβεια στην οποία ξεχωρίζουμε απ' όλη την Ευρώπη, είτε μιλάμε για Ευρωζώνη είτε την Ευρώπη των 27, οι επιδόσεις μας πραγματικά είναι ξεχωριστές και καθόλου τιμητικές, όπως ξεχωρίζουμε και σε άλλα. Πρόσφατα το TMF Group μάς κατέταξε την 79η Χώρα ως προς το επενδυτικό πεδίο σε σχέση με τη γραφειοκρατία.

Πώς αισθάνεται η Κυβέρνηση με αυτή την κατάταξη;

Η κατάταξη είναι του 2025.

Γιατί ο Πρωθυπουργός μας προκάλεσε να δούμε τι λέει ο Υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας και δεν ξέρω ποιοι άλλοι ξένοι. Τους ακούμε. Εγώ, προσωπικά ικανοποιούμαι, όταν ακούω ξένους να μιλάνε θετικά για την Ελλάδα, Δε θέλω να μιλάνε αρνητικά για τη Χώρα μου. Ακούω και το τι λέει το TMF Group. Ακούω τι λέει και η Eurostat. Ακούω τι λέει ο Declan Costello, ένας άνδρας που γνωρίζει πολύ καλά την ελληνική οικονομία, ο οποίος είπε το

φειτικό Φλεβάρη στους Δελφούς, ότι η Χώρα με τους διαθέσιμους πόρους θα έπρεπε τα προηγούμενα χρόνια και τώρα, να έχει ρυθμούς ανάπτυξης άνω του 4%.

Αυθαίρετο ήταν αυτό;

Δεν έτυχε καμίας απάντησης από την Κυβέρνηση. Ε, βέβαια, γιατί αν του απαντούσε θα έπαιρνε και κεντρικό χαρακτήρα στη δημοσιότητα.

Ο πρωθυπουργός, είπε και άλλα πράγματα για το χρέος. Προφανώς, θέλουμε να το δούμε αποκλιμακούμενο και προφανώς, δηλώνουμε ικανοποιημένοι που δανειζόμαστε ελαφρώς καλύτερα από Γαλλία και Ιταλία. Αυτό είναι επιτυχία της Χώρας. Εμείς, από την πλευρά μας, ως ΠΑΣΟΚ, διεκδικούμε μερίδιο σε αυτή την υπόθεση, όπως είπα νωρίτερα.

Ωστόσο, θα πρέπει να πούμε ότι πληθωρισμός συμμετέχει στην αποκλιμάκωση του χρέους. Θα θέλαμε έναν πιο ενάρετο δρόμο. Θα θέλουμε να βλέπουμε να μεγεθύνεται ο παρονομαστής, να έχουμε δηλαδή, πιο μετρήσιμη, πιο ικανή ανάπτυξη και πιο ποιοτική, έτσι ώστε και να είναι βιώσιμη η δημοσιονομική διαχείριση τα επόμενα χρόνια, αλλά και να έχουμε αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, χωρίς υπερφορολόγηση. Τόσο απλό, υπάρχει τρόπος και δρόμος. Αυτή είναι η κεντρική μας πρόταση και η μεγάλη μας διαφορά, αν θέλετε, με εσάς.

Επίσης, ο Πρωθυπουργός θυμίζει σε ανάρτησή του, ότι η Χώρα έχει και μεταποίηση εκτός από τουρισμό. Ανέφερε τα στοιχεία, τα οποία είναι σωστά, στην ομιλία του στον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.). Στην ίδια, όμως, συνέλευση ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.) και δεν είναι μόνος βέβαια, έβγαλε κραυγή αγωνίας και είπε ότι μεγάλοι βιομηχανικοί οίκοι της Χώρας σκέφτονται να βάλουν λουκέτο και ο λόγος είναι ένας, η ενέργεια. Το ενεργειακό κόστος και κυρίως του ηλεκτρικού ρεύματος. Η Κυβέρνηση ακόμα δεν μπορεί να βρει ένα μοντέλο που να πλησιάζει το Ιταλικό, αφού αυτό είναι λιγότερο πιο γνωστό.

Κύριε Πρόεδρε, θα με άκουσε πολλές φορές, θα το επαναλάβω για μια ακόμη φορά. Ξέρετε, κύριε Υπουργέ, τι μου προκαλεί εντύπωση σε όλη αυτή την υπόθεση με το ρεύμα;

Γιατί αποσιωπάται και με «ε και αι» και εσείς, αλλά και γενικότερα και τα μέσα ενημέρωσης συστηματικά μία πραγματικότητα;

Το Φλεβάρη, που ήταν και η ομιλία του Declan Costello στους Δελφούς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έβγαλε μία ανακοίνωση - δεν είναι Οδηγία - προς τα κράτη - μέλη, που τα προτρέπει να δημιουργήσουν ενδιάμεσο κρατικό φορέα, για να μεσολαβεί μεταξύ των χαρτοφυλακίων των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας που υπάρχουν στην αγορά της μεταποίησης, είτε μιλάμε για βιομηχανία, είτε μιλάμε για αγρότες, έτσι ώστε να αγοράζουν και να πουλούν. Αυτό είναι ο ενδιάμεσος κρατικός φορέας.

Η Ευρώπη που δεν ήταν καθόλου επιρρεπής σε τέτοιες πολιτικές, έχει βάλει μπροστά μια τέτοια πολιτική. Προτρέπει τα κράτη μέλη, για να κρατήσουμε την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, για την οποία υπάρχει έντονος προβληματισμός από τη βιομηχανία, από όλους τους παραγωγικούς κλάδους. Πλήρης αποσιώπηση του ενδιαμέσου κρατικού φορέα στην Ελλάδα. Για ποιο λόγο; Για ποιο λόγο δεν προχωράμε σε αυτό το βήμα, στο οποίο έχει υποβάλλει ήδη η πιο ακραία στη λογική της αγοράς Χώρα που είναι η Ολλανδία. Η πρώτη που υπέβαλε σχέδιο για αξιοποίηση αυτής της ανακοίνωσης. Η δε Ιταλία, με πρωθύστερη ενημέρωση έβαλε μπροστά αυτό που λέγεται ιταλικό μοντέλο στην ενέργεια. Γιατί δεν τα βάζουν μπροστά αυτά; Μέχρι τότε θα ανεχόμαστε την προκλητική αναδιανομή δισεκατομμυρίων κάθε χρόνο υπέρ των παραγωγών και παρόχων ενέργειας και σε βάρος κάθε παραγωγικής δραστηριότητας και νοικοκυριού στην Ελλάδα;

Κλείνω εδώ, για να διατρέξω στα γρήγορα κάποια πράγματα για το Προσχέδιο. Είπα αρκετά αναφερόμενος στην ανάλυση του Πρωθυπουργού. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε έναν προϋπολογισμό είτε αφορά κράτος, είτε την Ε.Ε. είτε αφορά περιφέρεια, δήμο, έναν οργανισμό με μετρήσιμο μέγεθος τέλος πάντων, πόσο μάλλον κράτος, τα ερωτήματα είναι κλασικά που πρέπει να απαντήσουμε. Είναι ρεαλιστικός; Συνεχίζει ή όχι την απαιτούμενη δημοσιονομική σταθερότητα της Χώρας; Είναι δίκαιος και αναπτυξιακός; Θέτει βάσεις μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας; Αυτά είναι τα βασικά ερωτήματα που πρέπει να μας απασχολήσουν, από καθαρά οικονομική δημοσιονομική άποψη. Γιατί είμαι στην Επιτροπή Οικονομικών, πέρα από όλα τα άλλα.

Ως προς το ρεαλιστικό, ήδη αναφέρθηκα. Υπάρχουν σοβαρά ερωτήματα που αφορούν τον βίο και την πολιτεία της Κυβέρνησης. Ως προς την έλλειψη σταθερότητας, έχω μιλήσει πολλές φορές επαινετικά και για τον παριστάμενο αρμόδιο Υφυπουργό, τον κ. Πετραλιά. Είναι πραγματικά η διαχείριση συνετή. Εμείς την στηρίζουμε το έχω πει πολλές φορές. Όποιος θέλει να παίζει με τη δημοσιονομική σταθερότητα, είναι αντίπαλός μας. Το έχω πει πάρα πολλές φορές. Κάποιοι με παρεξήγησαν, δεν πειράζει. Θα το επαναλάβω για μια ακόμη φορά. Απλά, δεν είναι υποκατάστατο ανάδειξης. Το λέω για τρίτη φορά σήμερα. Είναι δίκαιος και αναπτυξιακός; Όχι βέβαια. Ακριβώς γιατί δεν αντιμετωπίζει διαρθρωτικές αδυναμίες. Αναφέρθηκα ήδη νωρίτερα, μιλώντας για την ανάρτηση του Πρωθυπουργού. Πραγματικά, εμείς ευχόμαστε να απορροφηθούν όλοι οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης, αλλά εδώ είμαστε πάρα πολύ επιφυλακτικοί. Είναι αντικειμενικά πολύ δύσκολο. Δεν έπρεπε να φτάσουμε εδώ που φτάσαμε.

Σε ότι αφορά τον δίκαιο ή όχι χαρακτήρα, ήδη αναφέρθηκα, αλλά νομίζω ότι εδώ είναι μια από τις μεγάλες πληγές. Δηλαδή, οι δύο μαύρες τρύπες της κυβερνητικής πολιτικής είναι ότι από τη μια, το μέρισμα που παράγεται είναι λιγότερο των δυνατοτήτων της Χώρας και από την άλλη, αυτό μοιράζεται άδικα. Ήδη αναφέρθηκα με λεπτομέρειες και δε νομίζω να χρειάζεται να επεκταθώ περισσότερο σε αυτό.

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε, με δύο ζητήματα τα οποία θέλω να είναι σαφή στο Οικονομικό Επιτελείο. Τα κράτησα να τα βάλω στο τέλος διακριτά και αφορούν την αποκλιμάκωση του χρέους. Είπα νωρίτερα για τον πληθωρισμό. Οι οικονομολόγοι μιλάνε και θα μπορούσε να μας πει ενδιαφέροντα πράγματα και ο κ. Πετραλιάς και ο κ. Τσακαλώτος σε αυτά και άλλοι συνάδελφοι ενδεχομένως, για το snowball effect. Περιλαμβάνει και τον πληθωρισμό βέβαια, είναι η διαφορά του επιτοκίου που δανείζεται η Χώρα με την ονομαστική ανάκληση που περιλαμβάνει μέσα και τον πληθωρισμό.

Παρότι η Κυβέρνηση με την Ομάδα Αλήθειας μας καταλόγισε ως ΠΑΣΟΚ, ότι δεν ξέρουμε οικονομικά και δεν έχουμε καλούς οικονομολόγους, έχουμε κάνει κάποια μοντέλα και έχουμε βγάλει τις ποσοστιαίες μονάδες συμβολής της πραγματικής ανάπτυξης του πληθωρισμού και όλων των άλλων παραμέτρων. Θα τα παρουσιάσουμε στην πορεία του υπό συζήτηση Προϋπολογισμού με αναλυτικούς πίνακες. Δεν είναι ιδιαίτερα ευχάριστη. Η συμμετοχή του πληθωρισμού, είναι ιδιαίτερα σημαντική στην αποκλιμάκωση του χρέους.

Απευθύνομαι και στο κύριο Πιερρακάκη και στον κύριο Πετραλιά. Βάλτε ένα φρένο σε όλο αυτό, περί των νέων παροχών που θα δοθούν κατά τον Μάρτη, Απρίλη ή μάλλον είναι δικαίωμα σας αν θέλετε μη βάζετε, Κυβέρνηση είστε και θα κριθείτε γι' αυτό. Το ζήτημα, όμως, είναι άλλο. Νομίζω είναι υποχρέωση της Κυβέρνησης για το δημοσιονομικό χώρο που έχει στη διάθεσή της η Χώρα και τις προϋποθέσεις που μπορούν να τον μικρύνουν ή να τον μεγαλώσουν για την επόμενη χρονιά; ότι όλες οι πολιτικές δυνάμεις, όλο το Κοινοβούλιο θα πρέπει να είμαστε εξίσου ενημερωμένοι. Δεν είναι ιδιοκτησία ο Προϋπολογισμός κανενός κόμματος και καμιάς Κυβέρνησης, ούτε υπάρχουν μάγοι που βγάζουν λαγούς με πετραχήλια.

Δεν είναι δυνατόν το καλοκαίρι, παρούσης της πολιτικής ηγεσίας, να παρουσιάσω εγώ την πρότασή μας για τον 13^ο μισθό συμφωνώντας στα νούμερα με τον κύριο Πετραλιά για το 1.270. Λέγοντας ξεκάθαρα επίσης, ότι εμείς θέλουμε να καταστεί μαχητό, τα 500 εκατομμύρια που είναι ασφαλιστικές εισφορές και η φορολογία, οι φόροι. Δηλαδή, το καθαρό δημοσιονομικό κόστος είναι 770. Συμφωνούμε σε αυτό. Λέμε, όμως, ότι θα μας μετρήσουν 1.270. Πρέπει να καταστήσουμε μαχητό ως Χώρα, το 500. Δεν είπα να κάνουμε κάτι άλλο. Το ξαναλέω για πολλοστή φορά. Τότε μεν από το διαθέσιμο χώρο να μην υπάρχει, αλλά στην έκθεση ξαφνικά να εμφανίζεται δημοσιονομικός χώρος 1.700.

Είναι ζήτημα αξιοπρέπειας και ζήτημα δημοκρατίας. Είναι ζήτημα νομίζω, ενός σοβαρού πολιτικού διαλόγου. Με τον διαθέσιμο χώρο εμείς τουλάχιστον είμαστε ένα κόμμα, που δεν ενδιαφερόμαστε να μιλήσουμε πάνω από τις δυνατότητες που έχει η Χώρα κάθε φορά. Μας ενδιαφέρει πως θα τις μεγαλώσουμε τις δυνατότητες και στα πλαίσια των δυνατοτήτων να ξετυλίξουμε το πρόγραμμά μας. Δεν είναι δυνατόν να μιλάμε σε διαφορετική βάση, γιατί δεν παρουσιάζονται όλα τα διαθέσιμα στοιχεία. Είναι πολύ σοβαρό αυτό που λέω και νομίζω το έχετε καταλάβει.

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε κύριε Κουκουλόπουλε. Μιλάτε 23 λεπτά. Καταλαβαίνω ότι δεν θα ξαναμιλήσετε αύριο και στη δεύτερη συνεδρίαση και την Τρίτη, όποτε σας δίνεται μια ανοχή να πείτε αυτά που θέλετε. Ακούστηκαν πάντως και καταγράφηκαν οι απόψεις σας. Θα δοθούν οι απαντήσεις από τον Υπουργό και τον Υφυπουργό.

Θα συνεχίσουμε με τον Γενικό Εισηγητή της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ Προοδευτική Συμμαχία», τον κ. Νικόλαο Παππά.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία»): Ευχαριστώ πάρα πολύ κύριε Πρόεδρε.

Δύο σημεία θα αναφέρω, πριν περάσω στην τοποθέτησή μου. Έκανε μία αναφορά ο κ. Κουκουλόπουλος για την πρόσφατη οικονομική ιστορία. Αυτό που δεν είναι δυνατόν να παραγραφεί και να ξεχαστεί, είναι ότι εφαρμόστηκαν δύο προγράμματα, τα οποία βύθισαν την ελληνική οικονομία, απέτυχαν να την αναστηλώσουν και να την ξαναστήσουν στα πόδια της και ένα πρόγραμμα, το οποίο ολοκληρώθηκε και η Χώρα βγήκε από τα μνημόνια με γεμάτα ταμεία. Αυτό δεν αλλάζει και θα ήταν χρήσιμο για όλες τις πολιτικές δυνάμεις να

συζητήσουμε ψύχραιμα, γιατί τα δύο πρώτα προγράμματα βύθισαν την ελληνική οικονομία και πως η δική μας Κυβέρνηση κατάφερε μέσα από πολύ σκληρή διαπραγμάτευση, να λύσει τα προβλήματα και να βγάλει τη Χώρα στο ξέφωτο.

Το δεύτερο, αφορά στην ποιότητα του διαλόγου και εδώ θα ζητήσω τη συμβολή του Υπουργού και του Υφυπουργού. Χωρίς κραυγές και συνθήματα παρακαλώ πάρα πολύ, να γίνει ο διάλογος. Είναι εξαιρετικά σημαντικό.

Ακούσαμε κριτική ότι η Αντιπολίτευση - κύριε Μαρκόπουλε επιτρέψτε μου, είστε νομικός αλλά υπερεπαρκής στα οικονομικά και έμπειρος κοινοβουλευτικός πλέον - δεν έχει κοστολογημένες προτάσεις. Με συγχωρείτε. Ο ΣΥΡΙΖΑ από πέρυσι την άνοιξη έχει καταθέσει κοστολογημένες προτάσεις, κοστολογήθηκαν από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, κατέθεσε πάρα πολύ συγκεκριμένες προτάσεις στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης και αυτή τη στιγμή που μιλάμε και αύριο στην Ολομέλεια, πέρασε από τις Επιτροπές, πάει το νομοσχέδιο για το 13ωρο του Υπουργείου Εργασίας. Ξέρετε, κύριε Πρόεδρε, πόσα ακοστολόγητα άρθρα έχει μέσα; Το 20% του νομοσχεδίου είναι ακοστολόγητα άρθρα. Έχουμε εντοπίσει μέχρι στιγμής 18 από τα 96 άρθρα του νομοσχεδίου. Υπόσχομαι ο Ειδικός Εισηγητής μας αύριο, να καταθέσει στα πρακτικά της Επιτροπής μας, σωρεία ρυθμίσεων που έχει φέρει η Κυβέρνηση, οι οποίες είναι ακοστολόγητες. Άρα, θα έλεγα ότι εδώ έχουμε μια ευκαιρία τη συζήτηση να την κάνουμε τεκμηριωμένα, στη βάση των δεδομένων και χωρίς επιχειρήματα τα οποία, ενδεχομένως, να είναι «χρήσιμα», «αποτελεσματικά» σε ένα τηλεοπτικό πάνελ. Αλλά για την Επιτροπή μας, εάν θέλουμε να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων, κατά τη γνώμη μου, δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ή να τεκμηριώνονται όταν παρατίθενται.

Οι Προϋπολογισμοί, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, δεν είναι απλώς αριθμοί, είναι δηλώσεις προθέσεων της Κυβέρνησης και η πρόθεση αυτού του Προϋπολογισμού, όπως και των προηγούμενων, είναι πάρα πολύ ξεκάθαρη. Η κοινωνία να πληρώνει περισσότερα, δυστυχώς μια μικρή μειοψηφία των συμπολιτών μας να απαλλάσσεται από υποχρεώσεις και η πολιτεία να επιστρέφει στην κοινωνία λιγότερα.

Από το 2021 έως το 2026, οι εισπράξεις από ΦΠΑ αυξήθηκαν κατά 12 δισ. Επαναλαμβάνω, κατά 12 δισ.. Στον Προϋπολογισμό που έχουμε μπροστά μας, οι εισπράξεις από ΦΠΑ ανεβαίνουν στα 29 δισ., από τα 17 δισ. που εισέπραξε το κράτος το 2021. Αναρωτιέμαι πώς είναι δυνατόν, υπό το φως αυτού του ακλόνητου δεδομένου, οποιοσδήποτε εκπρόσωπος της πλειοψηφίας ή της Κυβέρνησης να λέει ότι «δεν αυξήσαμε φόρους». Οι άδικοι φόροι έχουν αυξηθεί πολύ. Θα σας πω παρακάτω ποιοι φόροι δεν αυξήθηκαν και ποιοι φόροι δεν αυξάνονται με τον Προϋπολογισμό αυτό.

Έχουμε, λοιπόν, έναν Προϋπολογισμό ο οποίος θα επαναλάβει αυτό που ζήσαμε και τα προηγούμενα χρόνια. Θα επαναλάβει, δηλαδή, πλεονάσματα πολύ παραπάνω από τις υποχρεώσεις της Χώρας. Κύριε Πιερρακάκη, τρέχει με ρυθμούς διπλάσιους σχεδόν το πλεόνασμα σε σχέση με τα υπεσχημένα. Ποιον βοηθά αυτό, να συλλέγει το κράτος έσοδα πολύ παραπάνω, απ' όσα έχουμε συμφωνήσει και στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και του Μεσοπρόθεσμου. Θα επαναληφθεί το περσινό φαινόμενο όπου κοντέψαμε τα 12 δισ.. Ενδεχομένως να υπερακοντίσουμε φέτος. Αυτά δεν είναι χρήματα τα οποία δεν πειράζει, τα μαζέψαμε και κάθονται. Είναι χρήματα τα οποία έχει στερηθεί το νοικοκυριό και η επιχείρηση στην ελληνική οικονομία. Είναι χρήματα που λείπουν και δεν καλύπτονται οι βασικές ανάγκες. Είναι χρήματα που λείπουν από τις επιχειρήσεις και δεν γίνονται θέσεις εργασίας, δεν γίνονται επενδύσεις, δεν γίνεται σχηματισμός κεφαλαίου και συσσωρεύονται

διαρθρωτικά προβλήματα. Διότι καλοί είναι οι πανηγυρισμοί και ευχάριστοι αλλά πρέπει να δούμε τι πραγματικά συμβαίνει στο επίπεδο της ελληνικής οικονομίας.

Η ιδιωτική κατανάλωση μειώνεται. Οι επενδύσεις περνάνε εκκωφαντικά κάτω από τον στόχο κάθε χρόνο και βεβαίως τα αποτελέσματα υλοποίησης του Ταμείου Ανάκαμψης είναι απογοητευτικά, σύμφωνα και με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ.

Αγοραστική δύναμη. Στην προτελευταία θέση η Χώρα μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε κατά κεφαλήν ΑΕΠ, σε όρους αγοραστικής δύναμης με 70% της αγοραστικής δύναμης του μέσου Ευρωπαίου. Προσέξτε, είμαστε στο 70% και στη χειρότερη στιγμή βύθισης της ελληνικής οικονομίας την περασμένη δεκαετία, τις χρονιές 2013 – 2014, ήμασταν στο 71%, κύριε Πρόεδρε. Βέβαια, για το 2026 προβλέπεται ανάλογη αύξηση των εισπράξεων από ΦΠΑ.

Εδώ, επιτρέψτε μου να κάνω μια παρέκβαση. Έγινε όλο το προηγούμενο διάστημα πάρα πολύ σοβαρή συζήτηση και εκτεταμένη, με πρωτοβουλία του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, για τη σχετική Οδηγία της Ε.Ε. που προκρίνει τον μηδενισμό του ΦΠΑ σε τρόφιμα και φάρμακα, μεταξύ άλλων.

Ατυχώς η Κυβέρνηση, επιχείρησε κατ' αρχήν να πείσει ότι δεν υπάρχει ζήτημα. Δε στάθηκε αυτό το επιχείρημα, διότι, ήταν δημόσια τα έγγραφα της Κομισιόν που έλεγαν ότι θα παραπεμφθεί η Χώρα, επειδή δεν εφαρμόζει αυτή την Οδηγία και μετά το επιχείρημα μετατοπίστηκε. Ότι δεν σας υποχρεώνει κανένας να μηδενίσετε το ΦΠΑ σε τρόφιμα και φάρμακα.

Κατ' αρχήν, για να συνεννοηθούμε. Η Ευρωπαϊκή Οδηγία είναι Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και έχει περάσει από την έγκριση του Συμβουλίου Υπουργών, της Κομισιόν και βεβαίως, του δημοκρατικού σώματος των ευρωπαίων πολιτών, του Ευρωκοινοβουλίου. Δίνει σαφή κατεύθυνση και αυτή την κατεύθυνση, λυπάμαι που το λέω, αλλά την αγνοεί συστηματικά η Κυβέρνηση.

Είναι μια κατεύθυνση που όχι, επιτρέπεται, συστήνεται. Δείχνει προς εκεί η Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και την αγνοείτε. Θα πρέπει να εξηγήσετε τους λόγους για αυτή την επιλογή και ας κάνουν κάποιοι τους μαχητές ενάντια στην ακρίβεια, αλλά νομίζω ότι είναι σαφές ότι δεν πείθουν.

Ακούμε κατηγορίες εναντίον μας για λαϊκισμό, επειδή λέμε 13ο και 14ο μισθό. Μάλιστα. Σύμφωνα με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους αυτός ο λογαριασμός είναι καθαρά στο 1,5 δισεκατομμύριο ευρώ. Θα σας πω μόνο το εξής. Για το 2023, 1.500 συμπολίτες μας δήλωσαν εισοδήματα 3,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Επαναλαμβάνω, 1.500 συμπολίτες μας δήλωσαν εισοδήματα 3,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Πόσο φορολογούνται αυτά τα εισοδήματα;

Μιλάμε για ανθρώπους με εισοδήματα άνω του ενός εκατομμυρίου το χρόνο. Με 5% φορολογούνται. Αυτό τι είναι; Ο λαϊκισμός των εκατομμυριούχων, που εφαρμόζει η Κυβέρνηση; Είναι λογικό να συμβαίνει αυτό; Δεν είναι λογικό. Είμαστε η ευρωπαϊκή εξαίρεση. Δεν τηρείται το Σύνταγμα. Η πρόνοια του άρθρου 4 που λέει ότι όλοι οι Έλληνες συμβάλλουν ανάλογα με τις δυνατότητες τους και οι συμπολίτες μας που έχουν εισοδήματα από μερίσματα, δε συμβάλλουν ανάλογα με τις δυνατότητές τους.

Δείτε τι γίνεται, λοιπόν, στις ανεπτυγμένες οικονομίες των εταίρων μας στην Ευρώπη, όπου φορολογούνται με τρόπο λογικό, αυτά τα πάρα πολύ υψηλά εισοδηματικά κλιμάκια. Εμείς και η Βουλγαρία είμαστε οι δύο χώρες που έχουμε καταφέρει το εξής παράδοξο: Δεν είναι ότι μόνο έχουμε τους χαμηλότερους ή από τους χαμηλότερους μαζί με την Εσθονία συντελεστές φορολόγησης στα μερίσματα των πολύ μεγάλων εισοδημάτων. Είναι ότι έχουμε

καταφέρει να είμαστε και χαμηλότερα σε σχέση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες μαζί με τη Βουλγαρία, στο ποσοστό επενδύσεων ως προς το ΑΕΠ, συγκριτικά με τις άλλες χώρες της Ε.Ε..

Δηλαδή, καταρρέει εν τοις πράγμασι το επιχείρημα ότι αν φοροαπαλλάξεις τους υπερπλούσιους, θα έχεις επενδύσεις. Δεν προκύπτει αυτό ούτε από τη σύγχρονη οικονομική ιστορία, δεν προκύπτει και από τα δεδομένα που έχουμε μπροστά μας σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ε.Ε..

Τώρα, έρχομαι στο θέμα των επενδύσεων. Εδώ, θέλουμε πάρα πολύ πειστικές απαντήσεις σε σχέση με την αισιοδοξία του κυβερνητικού επιτελείου. Όλα τα τελευταία χρόνια περνάει εκκωφαντικά κάτω από τον πήχη και εξηγούμαι. Η πρόβλεψη για το 2023, ήταν αύξηση επενδύσεων κατά 15%. Το αποτέλεσμα 6,6%.

Η πρόβλεψη για το 2024, αύξηση επενδύσεων 15%. Το αποτέλεσμα 4,5%.

Για το 2025 προβλέπεται 8,4% στο πρώτο εξάμηνο και είμαστε στο 2,1%.

Κύριε Μαρκόπουλε, είναι προσδοκίες αυτά για τα οποία πανηγυρίζατε πιο πριν. Θέλουμε και από εσάς και από την Κυβέρνηση ένα επιχείρημα, το οποίο θα διευκολύνει κι εμάς να πιστέψουμε ότι η υπεραισιοδοξία αυτή τη χρονιά, θα αποδειχθεί ισχυρή και θα τελεσφορήσει. Δεν είμαστε πολύ αισιόδοξοι ότι θα πετύχετε, αυτό που δεν πετύχατε τις προηγούμενες χρονιές.

Για το δεύτερο τρίμηνο του 2025, 21η στους 27 η Ελλάδα στην αύξηση της καταναλωτικής δαπάνης. Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, μόλις 2% στο ίδιο διάστημα. Επιπλέον, εμφανίζεται η Χώρα μας με 15% έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο. Ένα διαρθρωτικό πρόβλημα, το οποίο δεν έχει καταφέρει η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας μετά από έξι χρόνια να λύσει. Αντιθέτως, επιδεινώνεται και μάλιστα, σε μια συνθήκη, στην οποία είχε πάρα πολλά διαθέσιμα χρήματα και από τις δημόσιες δαπάνες και από το Ταμείο Ανάκαμψης και βεβαίως, από το ΕΣΠΑ.

Μείωση δημόσιου χρέους. Ορθός στόχος, αλλά πρέπει να επιτυγχάνεται με πολιτικά και κοινωνικά δίκαιο τρόπο και όχι με τρόπο οδυνηρό. Σας έχουμε πει κύριε Υπουργέ και άλλες φορές, ότι είναι λάθος η επιλογή της πρόωρης αποπληρωμής των δανείων του πρώτου μνημονίου. Είναι δάνεια τα οποία, πάλι σύμφωνα με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, έχουν επιτόκιο 1,5% και αυτά τα χρήματα θα μπορούσαν να βοηθήσουν την ελληνική οικονομία να κάνει ένα άλμα ανάπτυξης και να υψώσουν και ένα δίχτυ προστασίας απέναντι στην ακρίβεια.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία της Eurostat για το Ταμείο Ανάκαμψης, η Ελλάδα έχει αξιοποιήσει μόλις το 21,5% των κονδυλίων, 21η στους 27. Τώρα, από αυτά τα κονδύλια από τους διαθέσιμους πόρους, μόνο το 1% έχει μετατραπεί σε πραγματικές επενδύσεις. Ο ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι 8%. Είμαστε, όσον αφορά το ΕΣΠΑ, μόλις στη 10η θέση ως προς τις εκταμιεύσεις και βεβαίως, με όλα αυτά τα διαθέσιμα χρήματα, δεν υπήρξε την προηγούμενη περίοδο το προσδοκώμενο αποτέλεσμα.

Τι χρειάζεται η Χώρα;

Η Χώρα χρειάζεται μια Κυβέρνηση που να ενώνει την υπευθυνότητα με τη δικαιοσύνη.

Να αποκαθιστά την ισορροπία στη φορολογία, μειώνοντας το βάρος των έμμεσων φόρων και ενισχύοντας την προοδευτικότητα των άμεσων.

Να κατευθύνει τις δημόσιες δαπάνες σε τομείς με υψηλό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα.

Να εξοφλεί τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του δημοσίου.

Να αξιοποιεί τους ευρωπαϊκούς πόρους με κριτήρια εγχώριας προστιθέμενης αξίας και να στηρίζει τους προϋπολογισμούς σε ρεαλιστικές προβλέψεις.

Θέλω να κλείσω με τρία ερωτήματα. Έχετε περιλάβει στο μεσοπρόθεσμο για το τρέχον έτος, αυτό που υπεβλήθη το Νοέμβριο του '24, μέτρα διακριτικής ευχέρειας με αρνητικό πρόσημο 0,4.

Κύριε Υπουργέ, κύριε Πετραλιά, παρακαλώ, κρατήστε μια σημείωση. Θα θέλαμε μία απάντηση στη λεπτομέρεια. Στο μεσοπρόθεσμο, λοιπόν, το οποίο κατετέθη τον Νοέμβριο του '24, τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας είναι με αρνητικό πρόσημο 0,4.

Τι είναι τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας, τώρα, κύριοι συνάδελφοι; Είναι το εργαλείο διαμόρφωσης δημοσιονομικού χώρου εντός του κανόνα κόφτη δαπανών. Επαναλαμβάνω, τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας, είναι το εργαλείο διαμόρφωσης δημοσιονομικού χώρου εντός του κανόνα του κόφτη δαπανών.

Το χρησιμοποίησαν άλλες χώρες; Το χρησιμοποίησαν άλλες χώρες. Προϋπολογισμός της Σλοβενίας 0,6% του ΑΕΠ, της Αυστρίας 0,5%, της Ιρλανδίας, της Ιταλίας. Έχουμε περιλάβει και εμείς κάποια.

Θα θέλαμε, λοιπόν, μία απάντηση για το τι συμβαίνει, ακριβώς, σε αυτό το πεδίο. Εάν προτίθεστε αυτό το εργαλείο να το αξιοποιήσετε.

Τα τελευταία νέα λένε, ότι η Ολλανδία πήγε σε αύξηση δαπανών 7%- αν δείτε τον προϋπολογισμό της, σελίδα 3 ή 4, δεσμεύομαι να είμαι πιο συγκεκριμένος στην πορεία της συζήτησης, επειδή πήρε μέτρα διακριτικής ευχέρειας. Τον ξέρετε τον τύπο. Φαντάζομαι πως είστε πολύ εξοικειωμένος με τον κανόνα, τον τύπο τον μαθηματικό, που υπολογίζει τον κόφτη. Εμείς δεν έχουμε 3,7%, κύριε Υπουργέ; Περίπου 3,5% με 3,7% για τα επόμενα δύο-τρία χρόνια.

Πρέπει να πούμε στον κόσμο το εξής. Αυτός ο δείκτης, δεν είναι ένας «απλός-ξερός υπολογισμός» που παίρνει τα απόλυτα νούμερα δαπανών του προηγούμενου έτους και τα προσαυξάνει κατά το συμφωνηθέν ποσοστό. Λαμβάνει υπόψη και μέτρα μίας εφαρμογής και μέτρα διακριτικής ευχέρειας και βεβαίως, την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ. Είναι λίγο πιο σύνθετος ο τύπος από έναν «ξερό υπολογισμό». Αυτό λοιπόν που σας ρωτάμε, είναι εάν προτίθεστε, αυτή τη δυνατότητα, να την αξιοποιήσετε. Εάν είχατε φορολογήσει τα μερίσματα- δεν θέλω να πάρω κανένα ακραίο παράδειγμα, πάρτε εσείς τον ευρωπαϊκό μέσο όρο φορολόγησης μερισμάτων για τα πολύ μεγάλα εισοδήματα και εφαρμόστε τον- θα είχατε τη δημοσιονομική δυνατότητα και είναι ψευδές, ότι δε γίνεται. Σας συστήνω να διαβάσουμε, αφού τον μεταφράσουμε βεβαίως, τον προϋπολογισμό της Ολλανδίας, ο οποίος κατετέθη τα προηγούμενα εικοσιτετράωρα.

Ερώτημα δεύτερο. Υπήρξε τις προηγούμενες μέρες, ένα άρθρο του κ. Τάσου Γιαννίτση. Μπορεί κάποιος να έχει διαφωνίες μαζί του, άσχετο όμως, με τα οικονομικά δεν τον λες τον άνθρωπο. Αυτό το άρθρο, αφορούσε στη μεταβολή αποθεμάτων.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ (Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Του απάντησε η ΕΛΣΤΑΤ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς - Προοδευτική Συμμαχία): Είδα την απάντηση της ΕΛΣΤΑΤ και τη θεωρώ ανεπαρκή. Δεν έχει σημασία που τη θεωρώ εγώ ανεπαρκή, εσείς τη θεωρείτε επαρκέστατη, λογικό είναι. Θέλω να μου εξηγήσετε όμως, κύριε Πιερρακάκη ή ο κ. Πετραλιάς- οποίος το επιλέξει- επειδή έχω μπροστά μου τα νούμερα τα συγκεκριμένα για τις μεταβολές αποθεμάτων, δηλαδή πόσο «γεμάτες» είναι οι αποθήκες στην ελληνική Οικονομία. Επίσης, αν η ανάπτυξη η οποία

αποτυπώνεται, είναι πραγματική ή απλά εμείς ισχυριζόμαστε, ότι έχουμε στοκάρει αποθέματα και έχουμε έτοιμα προϊόντα προς διάθεση, πολύ περισσότερο από τους εταίρους μας. Βλέπω εδώ τα νούμερα, τη σύγκριση με τις άλλες χώρες της Ευρώπης και στη μεταβολή αποθεμάτων από το 2020 μέχρι το 2024, έχουμε κατά μέσο όρο 1% μεταβολή. Η Ελλάδα έχει 2,88%. Έχει 0,9% για την ακρίβεια, η Ευρώπη και 2,88% η Ελλάδα. Προσδοκούμε ειλικρινώς, να υπάρχει μία επαρκής εξήγηση και να σας πω ένα παράδειγμα. Το 2022 ο μέσος όρος στην Ευρώπη ήταν 2,2% και στην Ελλάδα είχαμε 5%. Προσδοκούμε ειλικρινώς, αυτό να μην είναι προϊόν ευχών, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα της ελληνικής Οικονομίας.

Τέλος, για να κάνουμε λίγο και τον δημόσιο διάλογο από ένα φλέγον ζήτημα. Τρίτη ερώτηση. Από ένα φλέγον ζήτημα, το οποίο έρχεται και επανέρχεται. Λογικό είναι να επανέρχεται και έχει να κάνει με την αγορά εργασίας. Η απόκλιση της εκτίμησης για το ποσοστό ανεργίας μεταξύ της ΕΛΣΤΑΤ και της ΔΥΠΑ, είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό όλων των τελευταίων ετών και είναι διαρκώς διευρυνόμενη. Ξέρετε και εσείς, ότι η ΕΛΣΤΑΤ χαρακτηρίζει κάποιον εργαζόμενο αν έχει εργαστεί μία ώρα την περασμένη εβδομάδα, τέσσερις ώρες το μήνα, αυτός δεν είναι ο ορισμός; Εάν αυτός είναι ο ορισμός, να μετριάσουμε τους πανηγυρισμούς για θέσεις εργασίας οι οποίες μας βοηθάνε, κύριε Μαρκόπουλε, να ταΐσουμε τα παιδιά μας. Δεν πρόκειται περί αυτού. Να συνεννοηθούμε για τι πράγμα μιλάμε και να εξηγήσουμε στον κόσμο. Διότι, αν παράγουμε μια εικόνα ραγδαίας αποκλιμάκωσης της ανεργίας και ταυτόχρονα, έχουμε το μεγαλύτερο ποσοστό νοικοκυριών που αντιμετωπίζουν πρόβλημα για να ανταπεξέλθουν στα βασικά έξοδα, όπως η κάλυψη της στέγης, κάτι δε λέμε σωστά.

Άρα θα ήθελα και μια αξιολόγηση όχι για την ποιότητα και την ακρίβεια των δεικτών, δεν θα κάνω εδώ κρίση για την επάρκεια στη συλλογή στατιστικών δεδομένων ή την απογραφή που κάνει η ΔΥΠΑ. Πολιτικά θα ήθελα εγώ να καταλάβω, πως η Κυβέρνηση σκέφτεται και τι σημαίνει για την Κυβέρνηση να έχει κάποιος μια θέση εργασίας η οποία να καλύπτει τις ανάγκες.

Η Ελλάδα χρειάζεται μία μεγάλη στροφή στον τρόπο με τον οποίο ιεραρχεί και τη διάθεση των κονδυλίων από την Ευρώπη και βεβαίως μία μεγάλη στροφή στον τρόπο με τον οποίο συντελείται η κατανομή του εισοδήματος, μέσω της συγκρότησης των προϋπολογισμών. Δεν προτείνουμε να ανακαλυφθεί ο τροχός ξανά. Προτείνουμε όμως εμφατικά, στοιχειωδώς να πιάσουμε το μέσο όρο της Ευρώπης σε σχέση με το πώς πρέπει ο κάθε πολίτης σύμφωνα με τις δυνατότητές του, να συμβάλει για τις δυνατότητες της οικονομικής της πολιτείας.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Όπως προανέφερα, ο κύριος Υπουργός θα φύγει για την Ουάσιγκτον, οπότε θα του δώσω τον λόγο τώρα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ (Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας ευχαριστώ που δύναμαι να πάρω τον λόγο αυτή τη στιγμή. Όπως ανέφερε ο Πρόεδρος, θα χρειαστεί να βρεθώ στην Ουάσιγκτον για τη φθινοπωρινή συνεδρίαση του διεθνούς νομισματικού ταμείου και της παγκόσμιας τράπεζας, όπου ανάμεσα σε άλλα θα καταπιαστούμε και με ζητήματα τα οποία αφορά ο προϋπολογισμός.

Ξεκινώντας την ομιλία επιτρέψτε μου να εκφράσω σε προσωπικό επίπεδο τη χαρά που αισθάνομαι, αλλά και σε πολιτικό επίπεδο να χαιρετίσω το αίσιο τέλος στις ειρηνευτικές προσπάθειες στη Γάζα χάρη στις διαβουλεύσεις που προηγήθηκαν εντατικά όλο το τελευταίο διάστημα. Είναι ένα πρώτο δυνατό φως στο σκοτάδι ενός διετούς πολέμου. Ένα φως που

πραγματικά ελπίζουμε να διαρκέσει και είναι μια πολύ σημαντική εξέλιξη αυτή και για την περιοχή και για τον κόσμο, αλλά θα πω και για εμάς. Γιατί, φυσικά αφαιρεί μια διάσταση γεωπολιτικής αστάθειας και αβεβαιότητας, που ασφαλώς ήταν μέρος και των οικονομικών υπολογισμών, σίγουρα στην Ευρώπη, σίγουρα και στη Χώρα μας. Παρόλα αυτά, η διεθνής αβεβαιότητα παραμένει. Η Μέση Ανατολή παρά τη θετική εξέλιξη που ανέφερα στην αρχή, παραμένει σε κατάσταση αυξημένης γεωπολιτικής ρευστότητας. Στους καιρούς μας, είναι σαφές ότι η ειρήνη δεν είναι τόσο δεδομένη όσο ήταν σε κάποιες προηγούμενες εποχές. Οι γεωπολιτικές εντάσεις στο ανατολικό άκρο της Ευρώπης συνεχίζονται με επίκεντρο τον πόλεμο στην Ουκρανία. Η ενίσχυση του προστατευτισμού σε διεθνές επίπεδο και η επαναφορά των δασμών σε υψηλότερα επίπεδα από ό,τι τα είχαμε συνηθίσει - γιατί δασμούς όπως έχουμε αναφέρει και στο παρελθόν είχαμε αλλά σε πολύ πιο χαμηλά επίπεδα - προκαλούν αθροιστικά αναδιάρθρωση στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα και προφανώς επηρεάζουν και τις προοπτικές ανάπτυξης, εγώ θα πω και τις διεθνείς σχέσεις.

Η πολιτική αστάθεια και η οικονομική αβεβαιότητα που υπάρχει σε μέρος της Ευρώπης, ιδίως εν τοις πράγμασι στη Γαλλία αλλά όχι μόνο, είναι ένας ακόμη παράγοντας που αντανακλά στην ίδια τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρώπη αυτή την εποχή προβληματίζεται ταυτόχρονα και για την άμυνα της και για την οικονομική σταθερότητα σε ένα περιβάλλον πολιτικής αστάθειας και σε ένα περιβάλλον ενίσχυσης των άκρων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Κυβέρνηση έχει αποδείξει ότι καθοδηγεί με ασφάλεια και σύνεση τη Χώρα και την οικονομία, μέσα από διαδοχικές διεθνείς συμπληγάδες. Μάλιστα με τέτοιο τρόπο, ώστε όχι απλώς να μένουμε στην ίδια θέση, όχι απλώς να μη διολισθαίνουμε – πράγμα το οποίο είναι διακύβευμα για πάρα πολλά άλλα κράτη στην Ευρώπη αυτή τη στιγμή. Όχι απλώς να διασφαλίζουμε αυτά που έχουμε, αλλά παρά τις κρίσεις, από την πανδημία έως την ενεργειακή κρίση που ξεκίνησε από τον πόλεμο στην Ουκρανία και τώρα τη διεθνή γεωπολιτική και οικονομική αστάθεια, να βελτιώνουμε διαρκώς τη θέση μας. Η σταθερότητα από τη μία και η ανάπτυξη από την άλλη, είναι οι δύο βασικές συνιστώσες μιας οικονομικής πολιτικής που παράγει πρόοδο πραγματική, με ασφάλεια και προοπτική.

Πρέπει να βρίσκουμε κάθε φορά τη χρυσή τομή ανάμεσα στην ανάπτυξη και τη δημοσιονομική σταθερότητα. Μόνο έτσι διαμορφώνουμε τις συνθήκες για μια ισχυρή κοινωνία και όχι για μία οφθαλμαπάτη ευημερίας, που θα χαθεί στη πρώτη στροφή της συγκυρίας. Η δημοσιονομική σταθερότητα πρέπει να είναι τόσο στέρεη, ώστε να διατηρείται η εμπιστοσύνη στην οικονομική διαχείριση και να μην απειλείται η ανάπτυξη και η εισοδηματική και επενδυτική πολιτική πρέπει να μην υπερβαίνει το όριο πέρα από το οποίο η σταθερότητα απειλείται.

Το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, πρώτον, δείχνει καθαρά αυξημένες δυνατότητες στήριξης της κοινωνίας που πλέον η οικονομία έχει αποκτήσει σε σχέση με το παρελθόν και δεύτερον, περιέχει την υπόσχεση του μέλλοντος. Η δυνατότητα στήριξης της κοινωνίας, δηλαδή θα διευρύνεται σταθερά εφόσον συνεχίζουμε μια πολιτική σταθερότητας και ανάπτυξης. Θα αναφέρω τα βασικά μεγέθη του Προϋπολογισμού και θα σχολιάσω και αρκετά από όσα ακούστηκαν πριν, τόσο εγώ όσο και ο κ. Πετραλιάς, αλλά θα ήθελα, πρώτον, να σταθώ κυρίως στις πολιτικές πρωτοβουλίες που αυτά τα μεγέθη αποκρυσταλλώνουν και αντανακλούν. Πρωτοβουλίες πολιτικές, που στόχο έχουν την υποστήριξη και την διατήρηση της ανάπτυξης και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Για το 2025, η ελληνική οικονομία προβλέπεται να συνεχίσει για έκτο χρόνο να παρουσιάζει σημαντικά υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης, συγκριτικά με το μέσο όρο της

Ευρωζώνης. Συγκεκριμένα, ο ρυθμός ανάπτυξης προβλέπεται να ανέλθει σε 2,2% το 2025 και 2,4% το 2026. Κρατήστε τις αντίστοιχες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ευρωζώνη, 0,9% για το 2025, 1,4% για το 2026. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, στις πρόσφατες προβλέψεις της, αναφέρει 1,2% για το 2025, 1% για το 2026. Βλέπουμε, λοιπόν, σε πρώτη φάση, μια σύγκριση, οι προβλέψεις μιλούν για υπερδιπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης της Ελλάδας σε σχέση με την Ευρωζώνη για τα έτη αυτά και οι ίδιες προβλέψεις αναφέρουν αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ από τα 249,6 δις. το 2025 στα 260,9 δις το 2026 και παράλληλα, ο εγχώριος πληθωρισμός αναμένεται να υποχωρήσει από το 2,6% το 2025 στο 2,2% το 2026.

Η ανάπτυξη με σταθερό ή μειωμένο πληθωρισμό οφείλεται σε πέντε κεντρικές πολιτικές πρωτοβουλίες. Πρώτον, οφείλεται στη φορολογική μεταρρύθμιση και στις υπόλοιπες παρεμβάσεις ύψους 1,76 δισεκατομμυρίων ευρώ, που ανακοίνωσε ο Πρωθυπουργός στη ΔΕΘ. Τι σημαίνει αυτό εν τάχει. Υλοποιούμε μία διαρθρωτική αναμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος, με δημογραφικά χαρακτηριστικά, με έμφαση στους νέους, τις οικογένειες με παιδιά και τη μεσαία τάξη. Η μείωση των συντελεστών ωφελεί τους εργαζόμενους, ωφελεί τους συνταξιούχους, τους αγρότες, τους ελεύθερους επαγγελματίες.

Αναφέρω κάποια παραδείγματα σταχυολογώντας τα, θα τα δούμε και πιο αναλυτικά στο σχετικό νομοσχέδιο, αλλά μια οικογένεια με δύο παιδιά και εισόδημα 30.000 ευρώ ανά γονιό, θα κερδίσει 2.400 ευρώ το χρόνο από αυτή τη μεταρρύθμιση, με τρία παιδιά το όφελος φτάνει τα 4.400 ευρώ, ενώ με τέσσερα παιδιά τα 8.200 ευρώ ετησίως, δηλαδή, 683 ευρώ το μήνα. Για εισοδήματα 40.000 έως 60.000 ευρώ, ο φόρος μειώνεται κατά 5 μονάδες, για τρίτεκνους και νέους από 26 έως 30 ετών, ο βασικός συντελεστής από 10.000 έως 20.000 ευρώ μειώνεται στο 9% από το 22% που ισχύει σήμερα, ενώ για τους νέους έως 25 ετών και πολύτεκνους, ο φόρος αυτός αντιστοίχως μηδενίζεται. Παρεμβάσεις που ελαφρύνουν από τα φορολογικά βάρη περισσότερους από 4 εκατομμύρια πολίτες.

Η ενεργοποίηση μέτρων με τοπικά χαρακτηριστικά και η παρέμβαση στο στεγαστικό πρόβλημα, ευνοούν επίσης περισσότερο από 1 εκατομμύριο πολίτες. Η κατάργηση του συμψηφισμού των αυξήσεων των συντάξεων με τη προσωπική διαφορά, ευνοεί 670.000 συνταξιούχους. Οι σταθερές αυξήσεις των συντάξεων βάσει ΑΕΠ και πληθωρισμού και η ενίσχυση των χαμηλοσυνταξιούχων και των ατόμων με αναπηρία με 250 ευρώ κάθε Νοέμβριο, κουμπώνουν με τη κατάργηση της προσωπικής διαφοράς και τη μείωση των φορολογικών συντελεστών. Συνθέτουν έτσι ένα πλέγμα αποφάσεων εισοδηματικής πολιτικής για την περαιτέρω υποστήριξη των συνταξιούχων. Η μείωση ή και μηδενισμός των φορολογικών συντελεστών για τους νέους, έρχεται σε συνδυασμό με την περαιτέρω αύξηση του κατώτατου μισθού. Η επιστροφή ενός ενοικίου ετησίως συνδυάζεται με τη μείωση του φόρου ακινήτων για τους ιδιοκτήτες, αλλά και τη σταδιακή κατάργηση του ΕΝΦΙΑ στα χωριά μας.

Όλα αυτά μαζί συγκροτούν μία πολιτική άμεσης ενίσχυσης του εισοδήματος σχεδόν όλων των πολιτών. Η άμεση ενίσχυση του εισοδήματος των πολιτών δίνει ώθηση στην ανάπτυξη, γιατί αποτυπώνεται στην κατανάλωση και στις επενδύσεις. Τα μέτρα αυτά, καθώς ενισχύουν το διαθέσιμο εισόδημα και την εγχώρια ζήτηση, προσθέτουν περίπου 0,6 ποσοστιαίες μονάδες στο ρυθμό ανάπτυξης.

Δεύτερον, η ανάπτυξη με σταθερότητα τιμών επιτυγχάνεται όταν οι οικονομικές ενισχύσεις συμπληρώνονται από επενδύσεις, που υποστηρίζουν την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας. Οι επενδύσεις εξακολουθούν να αυξάνονται από έτος σε έτος. Ο ρυθμός μεταβολής των επενδύσεων από 4,5% το 2024 αναμένεται να αυξηθεί σε 5,7% το 2025 και 10,2% το 2026. Η αύξηση αυτή οφείλεται στο συνδυασμό

ανάμεσα στη δυναμική των ιδιωτικών επενδύσεων και τη σημαντική διεύρυνση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Το ΠΔΕ αυξάνεται στα 16,7 δισεκατομμύρια ευρώ έναντι 14,6 δισ. το 2025 και αυτή η καμπύλη αύξησης επενδύσεων είναι η δεύτερη μεγαλύτερη στην Ευρωζώνη για το 2025 και η μεγαλύτερη για το 2026, τόσο στην Ευρωζώνη όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27.

Τρίτον, η ανάπτυξη με σταθερότητα τιμών υποστηρίζεται και από τις πολιτικές για τη μείωση της ανεργίας. Η ανεργία βρίσκεται ήδη σε μονοψήφιο ποσοστό από το 2025. Το 2026 προβλέπεται να μειωθεί κατά 0,5% και να φτάσει στο 8,6%. Δηλαδή, με τον ίδιο τρόπο που το μετράμε από τότε, θα είναι το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας μετά το 2008. Κατά συνέπεια, η αύξηση του αριθμού εργαζομένων και υπαλλήλων ευνοεί την οικονομική ανάπτυξη, η οποία με τη σειρά της δημιουργεί νέες προϋποθέσεις για περαιτέρω μείωση της ανεργίας, αύξηση των επενδύσεων και βελτίωση των εισοδημάτων. Έναν ενάρετο κύκλο δηλαδή, που φροντίζουμε να συνεχίζει να λειτουργεί και να παράγει αποτέλεσμα.

Τέταρτον, η ανάπτυξη ενισχύεται από το κλίμα εμπιστοσύνης και αυτό είναι πολύ σημαντικό και συσχετίζεται με τις επαφές που θα έχουμε στις Ηνωμένες Πολιτείες, που καλλιεργεί στους επενδυτές η δημοσιονομική σταθερότητα και η μείωση του δημοσίου χρέους. Σε ό,τι αφορά τα δημοσιονομικά, το πρωτογενές πλεόνασμα του Κρατικού Προϋπολογισμού αναμένεται να διαμορφωθεί στο 3,6% του ΑΕΠ για το 2025 και σε 2,8% του ΑΕΠ για το 2026.

Το συνολικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης θα διαμορφωθεί από 0,6% σε -0,1% το 2026, ουσιαστικά δηλαδή ισορροπία. Αυτό το -0,1% το 2026 σημαίνει ότι τα μέτρα τη ΔΕΘ για τη μείωση φόρων και την υποστήριξη των εισοδημάτων καλύπτουν και το σύνολο του δημοσιονομικού χώρου για το 2026, κάτι που αποτυπώνεται και στα μεγέθη του δείκτη πρωτογενών δαπανών, που εμφανίζουν μηδενική απόκλιση σε σχέση με τα σχετικά όρια. Χώρος που δημιουργήσαμε με τις πολιτικές μας, κυρίως στο μέτωπο της μείωσης της φοροδιαφυγής, αλλά και της ισχυρής και διατηρούμενης ανάπτυξης που τώρα επιστρέφεται στους πολίτες.

Σε ό,τι αφορά το χρέος, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να παρουσιάσει για έκτο συνεχόμενο έτος τη μεγαλύτερη αποκλιμάκωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόκειται να διαμορφωθεί για κάτω του 140% του ΑΕΠ, στο 137,6% του ΑΕΠ, που θα είναι το χαμηλότερο επίπεδο από το 2010 και που είναι εξαιρετικά πιθανό να μας καταστήσει, με αυτόν τον υπολογισμό, ως, πλέον, όχι την πιο υπερχρεωμένη Χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αυτή η αποκλιμάκωση του χρέους είναι ένα ισχυρότατο μήνυμα στις αγορές. Συμβάλλει στη σταθερή μείωση των spreads, κάτι που εν τέλει εξοικονομεί πόρους για τους πολίτες, καθώς πληρώνουμε ετησίως λιγότερους τόκους. Δεν είναι όμως αυτή η μοναδική επίδραση. Το χαμηλότερο και φθηνότερο χρέος επηρεάζει την ανάπτυξη και μέσα από το θετικό μήνυμα που δίνει στους διεθνείς επενδυτές. Γίνεται ένα επιπλέον πράσινο φως για την εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων στη Χώρα. Η μείωση του χρέους τελικά είναι μια κομβική στρατηγική ανάπτυξης και σταθερότητας και έτσι πρέπει να τη βλέπουμε γιατί έτσι ακριβώς λειτουργεί.

Πέμπτον, ανάπτυξη με σταθερότητα τιμών επιτυγχάνεται ασφαλώς με μεταρρυθμίσεις. Θα το πω πολύ πιο συγκεκριμένα: Η επέκταση και εμβάθυνση της ψηφιοποίησης, η ολοκλήρωση του ψηφιακού κράτους, που τη βλέπουμε πλέον στον ορίζοντα, λύνουν τα χέρια των εργαζομένων και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων αλλά

και των μεγάλων επιχειρήσεων σε όλο το φάσμα της οικονομίας και έχει σαφέστατη επιρροή στην ανταγωνιστικότητα, την παραγωγικότητα, την ανάπτυξη. Είναι μια βαθιά μεταρρύθμιση του κράτους γιατί λύνει τα χέρια της διοίκησης. Γι' αυτό και βλέπουμε και μια εντυπωσιακή μείωση της φοροδιαφυγής μαζί με τις θεσμικές μεταβολές που έχουμε δρομολογήσει, που είναι άλλο ένα θεμελιώδες επίτευγμά μας και που μας επιτρέπει να υλοποιούμε σήμερα αυτή την πολιτική.

Αξίζει να σημειώσουμε εδώ ότι το 2024 τα έσοδα από την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής έφτασαν το 1,7 δισ. ευρώ, ενώ για το 2025 εκτιμούμε ότι θα αγγίξουν τα 2,2 δισ. ευρώ, κάτι που αποτελεί μόνιμο όφελος και επιστρέφεται στους πολίτες. Όλα συνδέονται μεταξύ τους, το ένα επηρεάζει το άλλο, πάντοτε με καταλύτη την τεχνολογία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ανακεφαλαιώνω τις πέντε πρωτοβουλίες.

Πρώτον, μείωση φόρων με ταυτόχρονη ενίσχυση εισοδημάτων.

Δεύτερον, αύξηση επενδύσεων.

Τρίτον, μείωση της ανεργίας.

Τέταρτον, δημοσιονομική σταθερότητα και μείωση του δημοσίου χρέους.

Πέμπτον, προώθηση των μεταρρυθμίσεων.

Αυτά είναι τα 5 σημεία ενός κύκλου ανάπτυξης, ενός μεγάλου ενάρετου κύκλου με θετική και συνεχή ανατροφοδότηση και άμεση αντανάκλαση στην κοινωνία. Αυτός ο κύκλος αποτυπώνεται στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού και για να συνεχιστεί πρέπει να συνεχίσει να υπάρχει πολιτική σταθερότητα και θα τολμούσα να προσθέσω συναίνεση των πολιτικών δυνάμεων στα βασικά, στα θεμελιώδη αυτά δεδομένα και παραδοχές.

Σ' έναν κόσμο προκλήσεων και απειλών οφείλουμε ασφαλώς να συζητάμε και να διαφωνούμε εποικοδομητικά, αλλά έχουμε και χρέος να συμφωνούμε στα βασικά, στα μεγάλα ζητήματα, στις κεντρικές κατευθύνσεις της οικονομίας.

Έρχομαι σε αυτό για να ακουμπήσω μερικά από τα θέματα, τα οποία συζητήθηκαν πριν, λέγοντας τα κάτωθι.

Καταρχάς, να ξεκινήσω από αυτό που είπε ο κ. Παππάς, σε σχέση με το στατιστικό θέμα, δηλαδή τον τρόπο υπολογισμού της ΕΛΣΤΑΤ και της EUROSTAT. Απάντησε νομίζω και μας κάλυψε πλήρως η απάντηση της ΕΛΣΤΑΤ. Ο κ. Θανόπουλος επελέγη από την Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ και ανανεώθηκε η θητεία του επί των ημερών μας και ο κ. Θανόπουλος, ο οποίος απάντησε το τελευταίο διάστημα στις αιτιάσεις του συγκεκριμένου άρθρου το οποίο αναφέρατε, επελέγη από την EUROSTAT για Αναπληρωτή Γενικός Διευθυντής της EUROSTAT. Δεν ξέρω αν σας κάλυψε η απάντηση του κ. Θανοπούλου, αλλά απ' ότι φαίνεται καλύπτει τη EUROSTAT για να τον κάνει Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή.

Νομίζω ότι έχουμε φτάσει σε ένα σημείο του πολιτικού κύκλου όπου δεν μπορούμε να αμφισβητούμε και τα βασικά στατιστικά που παράγει η EUROSTAT και η ΕΛΣΤΑΤ και θα έλεγα ότι η όποια συζήτηση πάνω σε αυτό, η οποία ανέκυψε από τα άρθρα ήταν, και θα το πω πολύ ευγενικά από σεβασμό και στα πρόσωπα τα οποία αφορά, απόλυτα άστοχη.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»): (εκτός μικροφώνου) Δεν μου απαντήσατε για τη συστηματική απόκλιση.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ (Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Μου κάνατε πολλές ερωτήσεις, κύριε Παππά, απαντάω. Θα σας απαντήσει ο κ. Πετραλιάς, έχω και άλλα να σας απαντήσω.

Επειδή αναφέρατε τα DRM, Discretionary Revenue Measures, δηλαδή τα μέτρα τα οποία παίρνουμε, πάμε πάλι στα βασικά. Έχετε όντως κοστολογήσει το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ, έχω εδώ το κόστος του. Το πρόγραμμα κοστίζει 27,2 δισ. ευρώ, το νομοσχέδιο για τα

φορολογικά σε τετραετία και το νομοσχέδιο για την ακρίβεια κοστίζει 18,6 δισ. ευρώ, συνολικό κόστος για τέσσερα έτη 45,8 δισ. ευρώ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»): (εκτός μικροφώνου) Ποιο έγγραφο έχετε μπροστά σας;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ (Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Εκτίμηση κόστους, το έχουμε καταθέσει στα πρακτικά.

Το πρώτο έτος, τα δύο νομοσχέδια του ΣΥΡΙΖΑ για την ακρίβεια και για το φορολογικό κοστίζουν 15,1 δισ. ευρώ. 1,76 δισ. ευρώ είχαμε, αν θέλετε να μας πείτε πού θα βρείτε τα υπόλοιπα. Την τελευταία φορά που κυβερνήσατε τα βρήκατε από τη μεσαία τάξη, επικαλεστήκατε τον πλούτο, αλλά εν τέλει κατέληξε όλο αυτό στην υπερφορολόγηση της μεσαίας τάξης. Εμείς έχουμε μειώσει 83 φόρους και εισφορές, με βάση τις δυνατότητες που έχει η οικονομία. 15,1, κύριε Παππά, εμείς δεν έχουμε, τα νούμερα το λένε.

Από κει και πέρα η συζήτηση, όπως την είπε ο κ. Κουκουλόπουλος, 13ος, 14ος κ.λπ.. 1,76 δισ. ευρώ ήταν ο διαθέσιμος χώρος, τα χρήματα τα οποία πάνε στους δημοσίους υπαλλήλους, κάναμε τις σχετικές ανακοινώσεις, μέσα από τη μείωση της άμεσης φορολογίας, μέσα από τους ένοστολους και μέσα από την συστηματική αύξηση, η οποία γίνεται κάθε χρόνο, όπως έχει θεσμοθετηθεί με τις αυξήσεις του κατώτατου μισθού, του χρόνου θα πάει κοντά 1 δισ. ευρώ στους δημοσίους υπαλλήλους. Μέσα έχουμε βγάλει τα νούμερα, το έχουμε δώσει στη δημοσιότητα.

Εμείς είπαμε, αν έχεις 1,76 δισ. ευρώ, να δεχθούμε για λίγο αυτήν την παραδοχή, όπως αποτυπώνεται και στο Προσχέδιο, 1,76 δισ. ευρώ έχουμε, 2,7 δισ. ευρώ είναι 13ος και 14ος μισθός, με βάση τα στοιχεία που έχουμε, άρα πείτε 1,35 δισ. ευρώ.

Θα δίνουμε το ένα 1,35 δισ. ευρώ από το 1,7 δισ. ευρώ μόνο για μία κίνηση; Αυτό λέγαμε. Εμείς θέλαμε να κάνουμε κάτι που θα πάει σε όλη την κοινωνία να αφορά και τους δημοσίους υπαλλήλους, και τους ιδιωτικούς υπαλλήλους, και τους ελεύθερους επαγγελματίες, και τους αγρότες και κάναμε μία μεταρρύθμιση της άμεσης φορολογίας.

Εγώ τι άκουσα από το ΠΑΣΟΚ και τον Πρόεδρό του τον κ. Ανδρουλάκη, να λέει καλό είναι αυτό που κάνατε, άρα 1,76 δισ. ευρώ και να προσθέτει και άλλα 4 δισ. ευρώ μέτρα στην τοποθέτηση που έκανε στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης.

Τέσσερα δισ. ευρώ, ήμασταν με τον κύριο Πετραλιά μαζί και κάναμε μία την αποτίμηση. Αν θέλετε μπορείτε να μας πείτε εναλλακτικώς πόσο κοστίζει. Μπορείτε να πείτε ότι δεν θα το κάνατε όλο σε μια χρονιά, αλλά αν δεχτούμε ότι τα μέτρα του ΠΑΣΟΚ είναι 5,76 δισ. ευρώ, τι σας πω; «Μπράβο». Πείτε μου, όμως, που είναι τα άλλα τέσσερα, γιατί εμείς δεν μπορούμε να τα βρούμε με κάποιον άλλο μηχανισμό, πέρα από το να αυξήσουμε τη φορολογία. Γιατί στο τέλος της ημέρας και τα δύο προγράμματα καταλήγουν στην υπερφορολόγηση. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Και τα DRM, κύριε Παππά, τι είναι; Γιατί υπήρξαν; Εδώ είναι για εμένα η μεγάλη παρεξήγηση. Πλέον, υπάρχει και ο δημοσιονομικός κανόνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος είναι εξαιρετικά πολύπλοκος. Ο τρόπος με τον οποίον σου δίνει συγκεκριμένο χώρο, για να μπορέσεις να ξοδέψεις φέτος ή του χρόνου, είναι αυτός που είναι.

Το νομοσχέδιο, πλέον νόμο, το περάσαμε μαζί στη Βουλή πριν από λίγο διάστημα και έχει πολύ συγκεκριμένα πράγματα τα οποία προβλέπει. Τι λέει αυτό. Ότι χοντρικά δεν συσχετίζεται το πόσο έχεις πλεόνασμα ή έλλειμμα με το πόσο μπορείς να ξοδέψεις, για να μπορέσεις να κάνεις αντικυκλική πολιτική. Άρα, εμείς μπορούμε να ξοδέψουμε αυτόν τον χώρο που έχουμε αποτυπώσει εδώ. Αυτός είναι ο χώρος που μπορεί να ξοδευτεί. Εκτός αν βάλεις DRM. Εμείς ήρθαμε την Τρίτη του Πάσχα, όχι επειδή υπήρχε μεγαλύτερο πλεόνασμα,

ήρθαμε την Τρίτη του Πάσχα για συγκεκριμένα DRM που είχαμε προγραμματίσει και διαπραγματευτεί. Φοροδιαφυγή. Είχε οριστεί ως DRM με την Commission στη συζήτηση που είχαμε μαζί τους. Υπεραπέδωσε και ήρθαμε αυτά τα χρήματα τα οποία υπεραπέδωσαν στη συζήτησή μας με τους θεσμούς, με την Commission, να τα δώσουμε στην κοινωνία.

Αυτό, λοιπόν, συνέβη ήδη. Με ρωτάτε αν κάτι θα συμβεί. Σας λέω συνέβη.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς – Προοδευτική Συμμαχία): Αν έχει πρόθεση να κάνετε κάτι άλλο σας ρώτησα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ (Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Οτιδήποτε υπάρχει σαν DRM το βλέπουμε στην πορεία, ανάλογα με το πώς αποδίδει. Κάποια πράγματα μπορούν να αποδώσουν καλύτερα από ότι υπάρχει στην πρόβλεψη. Αυτό συνέβη την Τρίτη του Πάσχα. Το κάναμε και με πάρα πολύ μεγάλη χαρά θα το ξαναδούμε. Εφόσον πολιτικές οι οποίες είναι θεμελιώδεις, η ψηφιακή κάρτα, η μείωση της φοροδιαφυγής, αν τις δούμε να πιάνουν, να αποδίδουν περισσότερο από το αναμενόμενο, για ποιόν γίνεται όλη αυτή δουλειά, θα γυρίσουν τα χρήματα πίσω στην κοινωνία, προφανώς. Αλλά, δεν μπορούμε να ζούμε σ έναν κόσμο παρεξηγήσεων. Γιατί λέτε, κακώς αποπληρώνουμε το χρέος νωρίτερα. Ταμειακά διαθέσιμα θα ήταν το χρέος άμα δεν το αποπληρώναμε νωρίτερα. Ακίνητα. Δεν θα μας επέτρεπε ο κανόνας δαπανών να το ξοδέψουμε. Τι να τα κάνουμε τα ταμειακά διαθέσιμα; Αντιθέτως, το γεγονός ότι επιλέγουμε να κάνουμε αυτό το σινιάλο, αποπληρώνοντας το πρώτο μνημόνιο στις αγορές, δείχνει μια δημοσιονομική σοβαρότητα.

Η Ελλάδα αυτή τη στιγμή, αντικειμενικά, έχει ένα ρυθμό ανάπτυξης, οποίος είναι πολύ υψηλότερος από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Και εδώ τίθεται και όλη η συζήτηση και όλη η βάση της κουβέντας. Δεν θα σας ισχυριστώ ποτέ ότι η Ελλάδα συνιστά οικονομικό παράδεισο. Κανένας δεν θα το ισχυριστεί αυτό, θα πρέπει να ζει αλλού. Αντιθέτως, πρέπει να ζει αλλού αν έρθει και πει ότι η Ελλάδα είναι μια κόλαση. Γιατί αντικειμενικά βιώνουμε το εξής πολύ ενδιαφέρον. Οποτεδήποτε συζητούμε με ευρωπαϊκούς θεσμούς αυτήν τη στιγμή - εγώ ήμουν στο Eurogroup και στο Ecofin τις τελευταίες ημέρες. Το πρώτο πράγμα το οποίο μας λένε οι εταίροι μας εκεί είναι συγχαρητήρια για τη διαχείριση που έχετε πετύχει. Με πολλές άλλες χώρες της Ευρώπης να αντιμετωπίζουν τεράστια προβλήματα αυτή τη στιγμή. Το γαλλικό και το ιταλικό spread αντανakλούν κάτι σε σχέση με το δικό μας. Και ναι, συμφωνώ. Όλο αυτό έχει γίνει, εγώ θα πω, με το αίμα του ελληνικού λαού, με μια τερατώδη δυσκολία. Χάσαμε 25 μονάδες του ΑΕΠ μας.

Βλέπουμε αυτή τη στιγμή ποια είναι η συζήτηση στη Γαλλία, σε σχέση με μεταρρυθμίσεις που δεν έχουν γίνει, για τις δύο ημέρες διακοπών. Εγώ δεν θα πω μόνο για τη Νέα Δημοκρατία, θα πω όποιος έχει κυβερνήσει, ειδικά σε δύσκολους καιρούς, χαμογελάει, σε σχέση με το ότι κλήθηκε να αντιμετωπίσει ο ελληνικός λαός και δεν γονάτισε όταν κλήθηκε να τα περάσει.

Άρα, έχουμε κάνει μια πάρα πολύ δύσκολη δουλειά και στα βασικά αυτής της πάρα πολύ δύσκολης δουλειάς, πρέπει να μπορέσουμε να συμφωνούμε. Δηλαδή, μιλάμε για υπερπλεονάσματα όταν το πλεόνασμα για το οποίο μιλάμε είναι το πρωτογενές. Είναι πριν πληρώσουμε το χρέος. Έχουμε χρέος. Συσσωρεύσαμε χρέος. Βλέπετε το τελικό αποτέλεσμα πιο είναι. Είναι μείον 0,1. Άρα, το maximum που μπορεί να γίνει με βάση τις δημοσιονομικές δυνατότητες της Χώρας, εδώ σε αυτό το κείμενο, γίνεται. Είναι επαρκές; Απαντώ ότι ο μόνος τρόπος για να γίνει επαρκέστερο είναι το να συνεχίσουμε συστηματικά σε αυτή τη διαδρομή. Το να μπορούμε να παράγουμε πλεονάσματα, να μπορούμε να αναπτυσσόμαστε

ταυτόχρονα πάνω από το μέσο όρο, να είμαστε πυλώνας σταθερότητας πολιτικής και δημοσιονομικής, να αυξάνουμε τις επενδύσεις.

Αν θέλουμε να δούμε πραγματικά ποια είναι η εικόνα σε σχέση με το παραγωγικό μοντέλο της Ελλάδας, τι παραλάβαμε, πού είμαστε, η Ελλάδα έχει πετύχει μια πάρα πολύ μεγάλη βελτίωση, αλλά ακόμα δεν έχει φτάσει στο σημείο που μπορεί πραγματικά να φτάσει, γιατί παραλάβαμε τις επενδύσεις στο ΑΕΠ στο 11% το 2019 με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο νακάθεται στο 21%. Τώρα είναι 15,3% με την πρόβλεψη του προϋπολογισμού διαρκώς να αυξάνεται χρόνο με τον χρόνο, έχουμε μια διαδρομή.

Οι εξαγωγές του ΑΕΠ πού ήταν πριν μπούμε στην κρίση το 2008;

Ήταν στο 20%.

Ποιος είναι ο ευρωπαϊκός μέσος όρος;

Είναι 51%.

Πού είμαστε αυτή τη στιγμή;

Είμαστε στο 42%. Είμαστε πάνω σε μια διαδρομή. Το δημοσιονομικό σκέλος που καθιστούσε την Ελλάδα, το μεγάλο ασθενή της Ευρώπης με μεγάλες δυσκολίες λύνεται διαρκώς και βελτιώνεται διαρκώς, αλλά το αναπτυξιακό σκέλος το οποίο είναι σαφώς καλύτερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο διαρκώς θα πηγαίνει καλύτερα όσο συνεχίζουμε αυτή τη συστηματική δουλειά.

Να συζητήσουμε για τις πολλές δυσκολίες που υπάρχουν.

Ναι, υπάρχουν ακόμη στοιχήματα που πρέπει να κερδηθούν, πολίτες που πρέπει να στηριχθούν, μια κοινωνία που πρέπει να υποβοηθηθεί ακόμη περισσότερο, ειδικά στα σημεία στα οποία πονάει, γιατί πονάει σε σημεία, αλλά για πείτε μου ποιος είναι ο εναλλακτικός τρόπος να τα θεραπεύσεις;

Να τα κοιτάξεις κατάματα και διαρκώς να κάνεις μια καλύτερη δουλειά, γιατί εκείνοι οι οποίοι υποσχέθηκαν στην ελληνική ιστορία ότι μπορούσαν να λύσουν τα πράγματα με μια μαγική κίνηση, συνήθως όχι απλά δεν τα έλυναν, αλλά χειροτέρευαν την προοπτική της Χώρας. Αυτό δείχνει η ιστορία, αυτό είναι και το μάθημα και αυτή είναι και η ετυμολογία της λέξης «αλήθεια» η πάλη της μνήμης με τη λήθη.

Έχουμε, λοιπόν, αυτό μπροστά μας, αυτό το Προσχέδιο μας πηγαίνει ένα βήμα πιο μπροστά, είναι υπέρ της κοινωνίας και ακριβώς για αυτό το λόγο είμαστε εξαιρετικά περήφανοι που το καταθέτουμε εδώ στο Ελληνικό Κοινοβούλιο.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών τον κ. Πιερρακάκη και θα συνεχίσουμε με τον κ. Καραθανασόπουλο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ»): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Επιτρέψτε μου να ξεκινήσω την παρέμβαση με το δάσος και όχι με το δέντρο, δηλαδή, τις συνολικότερες εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο που, βεβαίως, επηρεάζουν και την ελληνική οικονομία που αποτελεί και το δέντρο. Έτσι, λοιπόν, καταγράφεται και στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, αλλά και σε μία σειρά από μελέτες και εκτιμήσεις διεθνών ιμπεριαλιστικών οργανισμών για τις αυξημένες αβεβαιότητες στην παγκόσμια οικονομία, αυξημένες αβεβαιότητες που κατά κύριο λόγο προέρχονται από την όξυνση των αντιθέσεων ανάμεσα στα ιμπεριαλιστικά κέντρα, ιδιαίτερα στο Ευρωπαϊκό ιμπεριαλιστικό κέντρο και στο υπό διαμόρφωση Ευρωασιατικό με τον εμπορικό πόλεμο ανάμεσα στις Ηνωμένες

Πολιτείες και Κίνα για το ποιος από τους δύο θα έχουν την πρωτοκαθεδρία στην παγκόσμια ιμπεριαλιστική πυραμίδα, ένας οικονομικός πόλεμος, ο οποίος εναλλάσσεται πολύ συχνά με ιμπεριαλιστικές συγκρούσεις στην ευρύτερη περιοχή, σε παγκόσμιο επίπεδο, για το μοίρασμα και το ξανά μοίρασμα των αγορών, για τον έλεγχο των πλουτοπαραγωγικών πηγών, συγκρούσεις στην περιοχή της Ευρώπης με την πιο αποκαλυπτική να είναι στην περιοχή της Ουκρανίας.

Δεν είναι, όμως, μόνο αυτές οι βασικές συγκρούσεις και οι βασικές αντιθέσεις, αλλά έχουμε αντιθέσεις και ανάμεσα στις ίδιες τις ιμπεριαλιστικές συμμαχίες, ανάμεσα για παράδειγμα στην Κίνα και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Βεβαίως, ο κίνδυνος ενός γενικευμένου πολέμου γίνεται όλο και πιο υπαρκτός και δεν αναιρεί αυτόν τον κίνδυνο η εύθραυστη εκεχειρία, η οποία δείχνει να γίνεται στη Λωρίδα της Γάζας και είναι εύθραυστη η εκεχειρία αφενός μεν γιατί δεν απαντάει στις βασικές αιτίες του πολέμου στην περιοχή και βεβαίως γιατί βασίζεται πάνω στο απαράδεκτο σχέδιο Τράμπ - Νετανιάχου που μεταφέρει στις καλένδες τη δημιουργία ανεξάρτητου παλαιστινιακού κράτους, οπότε θα συνιστούσα στον Υπουργό τον κ. Πιερρακάκη, να μην βιάζεται να αφαιρέσει από τους παράγοντες αβεβαιότητας, το συγκεκριμένο παράγοντα στην περιοχή.

Αυτή η εξέλιξη, βεβαίως, όχι μόνο δεν αναιρεί τον κίνδυνο της κλιμάκωσης της ιμπεριαλιστικής σύγκρουσης, αντίθετα τα σύννεφα όλο και περισσότερο πυκνώνουν πάνω από την Ευρώπη, αλλά και όχι μόνο. Από αυτή την άποψη, λοιπόν, είναι απαραίτητη η αντιπολεμική προετοιμασία της εργατικής τάξης, αντιπολεμική προετοιμασία η οποία μπορεί να τοποθετηθεί σε τρία επίπεδα αφενός μεν για να αποκρούσει την κλιμάκωση της αντεργατικής επίθεσης σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, την κλιμάκωση του αυταρχισμού για να μπορέσει ακριβώς να υποταχθεί η εργατική τάξη στα πολεμικά κελεύσματα των αστικών τάξεων και βεβαίως το τρίτο επίπεδο είναι να αποκρούσει την περαιτέρω ενίσχυση της εμπλοκής της Χώρας μας σε αυτές τις πολεμικές συγκρούσεις.

Από την άλλη μεριά, έχουμε την οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης να είναι ακόμη σε πιο επώδυνο σημείο.

Η Γερμανία ουσιαστικά για τρία χρόνια βρίσκεται σε συνθήκες ύφεσης.

Η Γαλλία και η Ιταλία να παρουσιάζουν μία, επί της ουσίας, στασιμότητα στην ανάκαμψη του Α.Ε.Π. και, βεβαίως, τεράστια υπερβολικά ελλείμματα. Γι' αυτό, ακριβώς, τον λόγο και στη Γαλλία, υπάρχει δυσκολία στη συγκρότηση του Κρατικού Προϋπολογισμού, γιατί πρέπει να προβλεφθούν περιορισμοί των δαπανών ύψους 45 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Έτσι, λοιπόν, η οικονομική αστάθεια, αποτελεί τον παράγοντα της πολιτικής αστάθειας και όχι, το αντίθετο. Αυτό λέει η επιστήμη και όχι, η μεταφυσική και ιδεοληπτική προσέγγιση, όπως έκανε, πριν από λίγο ο κ. Πιερρακάκης.

Αυτή η εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναδεικνύει την αποτυχία των διαφόρων μείγματος διαχείρισης, είτε αυτή η διαχείριση είναι επεκτατική, είτε περιοριστική, είτε μείγματα ανάμεσα σε αυτά τα δύο σχέδια. Και βεβαίως και τα δύο αυτά μείγματα, με τις όποιες παραλλαγές τους, δεν μπορούν να αναιρέσουν ότι και τα δύο, αλλά και οι παραλλαγές τους, έχουν αντεργατικό και αντιλαϊκό χαρακτήρα.

Επίσης, αναδεικνύεται η ανεπάρκεια μιας σειράς στρατηγικών επιλογών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι μόνο, για να απαντήσουν στα σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η καπιταλιστική οικονομία. Ιδιαίτερα, σε αυτή την αβέβαιη ανάκαμψη, την οποία παρουσιάζει, όπως είναι η πράσινη μετάβαση που δεν μπορεί, ακριβώς, να απορροφήσει και να δώσει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, διαμορφώνει ένα

πολύ ακριβό ενεργειακό μίγμα, τουλάχιστον, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης που οξύνει ακόμη περισσότερο τη βασική αντίθεση ανάμεσα στον πλούτο και στα λαϊκά στρώματα, γιατί επιδεινώνει τη θέση των λαϊκών στρωμάτων τα ακριβά ενεργειακά ανοίγματα.

Γι' αυτό, ακριβώς, το λόγο και δεν είναι τυχαίο, οι εκκλήσεις να θεωρηθεί πολυτέλεια το ζεστό νερό ή η θέρμανση σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να μην είναι κάτι δεδομένο για το λαό. Ταυτόχρονα, δημιουργεί και επιμέρους αντιθέσεις στο εσωτερικό των αστικών τάξεων, όπως, για παράδειγμα, ανάμεσα στις επιχειρήσεις παραγωγής ενέργειας από Α.Π.Ε., από τη μια μεριά και από την άλλη, στις ενεργοβόρες βιομηχανίες, οι οποίες πληρώνουν τα σπασμένα των κερδών της κερδοφορίας των επιχειρήσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Ταυτόχρονα, ανάμεσα στους συνολικότερους σχεδιασμούς των αστικών τάξεων, όπως, για παράδειγμα επιδοτήσεις, επενδύσεις και υποδομές που εξυπηρετούν τα συμφέροντα της πράσινης μετάβασης και όχι, άλλων κλάδων της οικονομίας.

Αυτή, βέβαια, η αναίμικη και αβέβαιη ανάκαμψη που παρατηρείται σε Ευρωπαϊκή Ένωση και σε παγκόσμιο επίπεδο, κάνει όλο και πιο συχνά την εκδήλωση των καπιταλιστικών κρίσεων την τελευταία δεκαετία.

Γιατί, ακριβώς, δεν μπορεί να δώσει απάντηση «στον ελέφαντα στο δωμάτιο» και ποιος είναι αυτός «ο ελέφαντας στο δωμάτιο»;

Τα τεράστια συσσωρευμένα κεφάλαια τα οποία δεν μπορούν να βρουν διέξοδο αναπαραγωγής και κερδοφορίας.

Έτσι, λοιπόν, κάθε φορά που συμβαίνει αυτό και κάθε φορά που αποτυγχάνουν όλα τα επιμέρους ημίμετρα ο καπιταλισμός καταφεύγει στο ύστατο καταφύγιο του, που δεν είναι άλλο παρά η μετατροπή της οικονομίας σε οικονομία πολέμου, για να χρηματοδοτηθούν οι τεράστιες δαπάνες σε εξοπλιστικά προγράμματα, για να χρηματοδοτηθούν οι τεράστιες επενδύσεις στην πολεμική βιομηχανία, για να χρηματοδοτηθούν οι τεράστιες επενδύσεις σε υποδομές διπλής χρήσης που να εξυπηρετούν, δηλαδή, τους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς και τα πολεμοκάπηλα σχέδια. Δεν είναι μόνο αυτά τα βασικά.

Το βασικό και πιο κερδοφόρο για τους καπιταλιστές είναι η ανοικοδόμηση των κατεστραμμένων περιοχών. Ο θάνατος, δηλαδή, για τους λαούς αποτελεί πηγή ζωής για το κεφάλαιο και τα κέρδη του. Γι' αυτό, ακριβώς, αναδεικνύει και τη βαρβαρότητα του καπιταλιστικού συστήματος, επιβεβαιώνοντας κάτι που είχε τονίσει ο Μαρξ, πριν από 150 χρόνια περίπου, ότι ο καπιταλισμός για κέρδη 300%, μπορεί να κάνει το μεγαλύτερο έγκλημα σε βάρος της ανθρωπότητας και αυτό βλέπουμε να γίνεται σήμερα.

Περνώντας στην ελληνική οικονομία, σε αυτό το πλαίσιο, καταλαβαίνουμε πάρα πολύ καλά ότι και στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού υπάρχουν μια σειρά αισιόδοξες προβλέψεις θα το λέγαμε. Αυτό δεν το λέμε για το γεγονός ότι δεν θα επιτύχει τους στόχους η Κυβέρνηση, άρα δεν θα είναι επιτυχημένο το μείγμα το οποίο θα δρομολογήσει, αλλά περισσότερο για τους κινδύνους η μη υλοποίηση αυτού των στόχων, που μπορεί να έχει για τα λαϊκά συμφέροντα. Δηλαδή, μπορεί να σηματοδοτήσει μια περαιτέρω κλιμάκωση της αντιλαϊκής επίθεσης και αυτές οι υπερεκτιμήσεις καταγράφονται στο σκέλος των επενδύσεων για την αύξηση του ΑΕΠ, μια και σε μία σειρά ανάλογες περιπτώσεις στο παρελθόν φαίνονται οι υπεραισιόδοξες εκτιμήσεις. Όπως για παράδειγμα, στο σχέδιο Προϋπολογισμού για το 2014μίλαγαν για αύξηση των επενδύσεων κατά 15,1% η πραγματικότητα προσγείωσε αυτό το ποσοστό στο 6,7%, για το 2025μίλαγε ο Κρατικός Προϋπολογισμός για τα 8,4 επενδύσεις, λένε ότι θα επιτύχουν το 5,7, χωρίς να είναι δεδομένο

και για το 2026 μιλάει για 10,2, που και αυτό βεβαίως βρίσκεται μακριά από την πραγματικότητα.

Σε αυτά τα πλαίσια, λοιπόν, ο Κρατικός Προϋπολογισμός, ο εκάστοτε Κρατικός Προϋπολογισμός, όχι μόνο ο σημερινός, διαχρονικά οι Κρατικοί Προϋπολογισμοί είναι ένα εργαλείο υλοποίησης των αντιλαϊκών πολιτικών. Από φύση και θέση ο Κρατικός Προϋπολογισμός είναι αντιλαϊκός, είναι ταξικός, γιατί κάνει μια αναδιανομή πάντοτε χωρίς καμία εξαίρεση από τους πολλούς σε βάρος των πολλών και προς όφελος των λίγων. Αυτό φαίνεται τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών. Αλήθεια, ένα γενικότερο ερώτημα πρόκληση για όλους, μπορεί να υπάρξει δίκαιο και πολύ περισσότερο φιλολαϊκό φορολογικό σύστημα στον καπιταλισμό; Εμείς λέμε όχι. Θα είναι πάντοτε άδικο, αντιλαϊκό και αυτό που η διαβάθμιση θα είναι ανάμεσα στο ποσοστό της αντιλαϊκότητας. Το λέμε αυτό γιατί ακριβώς μόνο σε συνθήκες που ο λαός μπορεί επιμέρους να επιβάλει με την πάλη του να πληρώσει το κεφάλαιο και να απαλλαγεί από τους φόρους ο λαός. Τότε μόνο μπορεί να υπάρξουν ψήγματα αντιστροφής αυτής της κατάστασης σε μια συνολικότερη πάλη, για κατάργηση της φορολογίας και κατάρρευση του καπιταλισμού. Το λέμε αυτό, γιατί φαίνεται από όλες τις πτυχές.

Έτσι, λοιπόν, ο Κρατικός Προϋπολογισμός στο σκέλος των εσόδων των φορολογικών και για το 2026 ήταν αντιλαϊκός, μια και αυξάνονται υπερβολικά πάλι οι έμμεσοι φόροι και μάλιστα η πρόβλεψη η οποία κάνει το Προσχέδιο 40,8 δισ. έμμεσων φόρων είναι πολύ επιεικής. Δηλαδή, τα έσοδα από τους έμμεσους φόρους θα είναι πολύ περισσότερα και για το 2026, όπως πολύ περισσότερα και για το 2025, αλλά και για το 2024 για παράδειγμα. Από αυτή την άποψη προσπαθεί η Κυβέρνηση με αυτές τις μετριοπαθείς εκτιμήσεις να συγκαλύψει τη φοροληστεία που θα υποστεί ο λαός λόγω ακριβώς της τεράστιας αύξησης των έμμεσων φόρων, που δεν συμβαδίζει ούτε με το ποσοστό ανάπτυξης του ονομαστικού ΑΕΠ για το 2026, αλλά είναι πολύ περισσότερο.

Το ίδιο έχει να κάνει και με τη φορολογία των φυσικών προσώπων. Η Κυβέρνηση για παράδειγμα πανηγυρίζει ότι με τα νέα μέτρα στην Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης. Τα φυσικά πρόσωπα, η φορολογία των φυσικών προσώπων, θα μειωθεί κατά 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ για το επόμενο έτος. Όμως, τα ίδια τα στοιχεία του Κρατικού Προϋπολογισμού, που εκτιμάμε ότι και πάλι είναι υποεκτιμημένα όσον αφορά τα έσοδα από τα φυσικά πρόσωπα, μιλάνε σε σχέση με το 2025 για μια ελάφρυνση ύψους 100 εκατομμυρίων. Το 1 δισ. πώς μετατρέπεται σε 100 εκατομμύρια μόνο; Εξαυλώθηκε τόσο γρήγορα; Γιατί μη μου πείτε ότι είναι η αύξηση των προσλήψεων ή η αύξηση των μισθών. Δεν δικαιολογεί αυτή την τεράστια εξαύλωση του 1,2 δισεκατομμυρίων, γιατί η ανεργία θα μειωθεί πολύ λίγο, όπως εκτιμάται, και ταυτόχρονα οι αυξήσεις στους μισθούς δεν είναι τέτοια που να δικαιολογεί αυτή την εξαφάνιση επί της ουσίας της όποιας φοροαπαλλαγής.

Δεύτερον, τα μέτρα αυτά, που λέτε ότι είναι φοροαπαλλαγές για τα φυσικά πρόσωπα, θα εντείνουν ακόμη περισσότερο τις φορολογικές ανισότητες ανάμεσα στο λαό.

Γιατί ποιες είναι αυτές οι εισοδηματικές κατηγορίες, οι οποίες έχουν μεγαλύτερες φοροαπαλλαγές;

Οι υψηλότερα εισοδηματικές που δεν είναι ότι δεν έχουν ανάγκες, έχουν ανάγκες, αλλά είναι μικρότερες οι ανάγκες από τις ίδιες κατηγορίες που έχουν χαμηλότερα εισοδήματα. Όμως, εσείς με τη φορολογική μεταρρύθμιση διευκολύνετε τις υψηλότερα εισοδηματικές φορολογικές ομάδες. Το λέμε αυτό, γιατί όταν στο σύνολο -μιλάμε στο σύνολο- των φορολογουμένων από εισοδήματα μισθούς, συντάξεις και ατομικές

επιχειρήσεις μέχρι 20.000 ευρώ, με βάση τα στοιχεία σας, το 86,6% είναι αυτοί. Άρα, δηλαδή, για το 86,6% οι φοροελάφρυνση θα είναι απειροελάχιστη και θα εξανεμιστεί από τον τιμάρημο, από την εμπορευματοποίηση της υγείας και της παιδείας. Άρα, για ένα 86,6% συνολικά των νοικοκυριών που έχουν τέτοιου είδους εισοδήματα δεν θα υπάρξει καμία επί της ουσίας φοροελάφρυνση.

Πάμε και στους νέους που είναι ακόμη πιο αποκαλυπτικό. Το 75% για αυτούς που είναι κάτω από 30 χρονών έχουν εισόδημα κάτω από 10.000 ευρώ. Δεν λέω μέχρι 25 ετών. Άρα, δεν φορολογείται καθόλου και είναι άνθρακας ο θησαυρός το ότι δεν θα φορολογείται το εισόδημα των νέων κάτω από 25 χρονών μέχρι 20.000 ευρώ. Είναι ελάχιστοι αυτοί οι νέοι κάτω των 25 που έχουν πάνω από 10.000 ευρώ και μέχρι 20.000 ευρώ εισόδημα. Γι' αυτό ακριβώς θεωρούμε πως για όλα αυτά είναι άνθρακας ο θησαυρός.

Αλλά ας παραμείνουμε και πάλι στη φορολογία, απαντώντας σε μια σειρά από κίβδηλα επιχειρήματα της Κυβέρνησης. Για παράδειγμα, πανηγυρίζει η Κυβέρνηση ότι μειώνει κατά 50% και καταργεί για το 2027 τον ΕΝΦΙΑ σε χωριά κάτω από 1.500 κατοίκους απομακρυσμένα. Άρα, λοιπόν, είναι θετικό αυτό. Να φέρω ένα απλό παράδειγμα από την περιοχή την οποία τη γνωρίζω πολύ καλά και άμα θέλετε, κύριε Υπουργέ, μπορείτε να μου απαντήσετε. Το Κάτω Καστρίτσι απέχει 10 χιλιόμετρα από το κέντρο της Πάτρας, τα Αραχωβίτικα 17 χιλιόμετρα από το κέντρο της Πάτρας. Τα Αραχωβίτικα είναι παραθαλάσσιος οικισμός που ουσιαστικά είναι ενιαίος, πλέον με το πολυεδομικό συγκρότημα της Πάτρας. Άρα, ένας συνταξιούχος, ο οποίος έχει ένα διαμέρισμα στα Αραχωβίτικα 100 τετραγωνικά, με έναν συνταξιούχο με την ίδια σύνταξη στα Ζαρουχλίκια, στην παραλία της Πάτρας ή στα Προσφυγικά από τις πιο υποβαθμισμένες συνοικίες, ο ένας δεν θα πληρώνει ΕΝΦΙΑ και ο άλλος θα πληρώνει.

Είναι δίκαιο αυτό;

Μήπως καλλιεργείτε τον κοινωνικό αυτοματισμό;

Εμείς δεν λέμε να μην πληρώνουν και στα Αραχωβίτικα. Εμείς λέμε ότι και στα Αραχωβίτικα και στην Παραλία και στα Ζαρουχλίκια δεν πρέπει να πληρώνει ΕΝΦΙΑ ο λαός για τη λαϊκή του ακίνητη περιουσία και αντίθετα ζητάμε να καταργηθεί ο ΕΝΦΙΑ και να ενεργοποιήσετε το συγκεκριμένο νόμο, ο οποίος δεν έχει εφαρμοστεί ποτέ το 2002 για να φορολογηθεί η μεγάλη ακίνητη περιουσία που βρίσκεται σε επιχειρηματικούς ομίλους και σε offshore εταιρείες και η οποία με βάση τα ίδια τα στοιχεία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους θα μπορεί σε ετήσια βάση να δίνει έσοδα 6,5 δισεκατομμυρίων ευρώ και όχι τα 2,6 που είναι ο ΕΝΦΙΑ.

Τρίτο ζήτημα κυβερνητικής πολιτικής απάτης της Κυβέρνησης. Η πάλι ενάντια στη φοροδιαφυγή που θα ανακουφίσει το λαό. Κυνηγάτε τους φτωχοδιάβολους. Είναι ένα κυνήγι φτωχοδιαβόλων, των αυτοαπασχολούμενων και βιοπαλαιστών που αυξάνετε υπέρμετρα τη φορολογία που δεν συμβαδίζει με την οικονομική τους δυνατότητα, για να καλύψετε την ίδια στιγμή ότι σε αυτές τις κατηγορίες μπορεί να υπάρχουν υψηλά αμειβόμενα στρώματα, τα οποία φοροδιαφεύγουν και τα οποία με τα όρια που βάζετε τους οδηγείτε σε νόμιμη φοροαπαλλαγή.

Όπως, επίσης, και για να κρυφτεί το γεγονός ότι το κεφάλαιο, μιλάμε για εφοπλιστικό κεφάλαιο, μιλάμε για τραπεζικό κεφάλαιο, το οποίο έχει τον αναβαλλόμενο φόρο, δεν πληρώνει φόρο και για μια σειρά επιχειρηματικούς ομίλους και κλάδους που οι φοροαπαλλαγές είναι καθημερινές, είναι συνεχόμενες και, άρα, δεν φορολογούνται, με αποτέλεσμα περίπου το 95% των φορολογικών εσόδων να βασίζεται στο λαό.

Τέταρτο ζήτημα που δείχνει το αντιλαϊκό περίβλημα και στο οποίο και οι υπόλοιπες δυνάμεις σας κάνουν. Ένας αυτοαπασχολούμενος που έχει εισόδημα από ατομική επιχείρηση, το καθαρό αυτό εισόδημα φορολογείται, γιατί δεν έχει αφορολόγητο, με 9%, με 22%, με 44%. Ένας κεφαλαιοκράτης ο οποίος έχει αντίστοιχο εισόδημα από μερίσματα, είναι εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα και αυτό, φορολογείται μόλις με 5%. Έχει κάποιο στοιχείο δικαιοσύνης το να φορολογείται ο πλούσιος με 5% και ο φτωχός με 9%, 22%, 44%, ανάλογα τα έσοδα που έχει για την ίδια δραστηριότητα και όχι για άλλου είδους δραστηριότητα; Στο κάτω κάτω της γραφής, ένας που δεν μπορεί να μιλάει για τα μερίσματα και τη φορολογία τους είναι ο ΣΥΡΙΖΑ, γιατί το πρώτο μέτρο που έκανε ο ΣΥΡΙΖΑ όταν βγήκαμε τυπικά από τα μνημόνια ήταν να μειώσει το φόρο μερισμάτων από το 15% στο 10% και να μειώσει και τους συντελεστές φορολογίας των νομικών προσώπων, ενώ αντίθετα άφησε αμετάβλητο το ΦΠΑ 24% που πληρώνει ο λαός, άφησε αμετάβλητους τους συντελεστές φορολογίας εισοδήματος, μάλιστα σε 22% πάνω από το αφορολόγητο και όχι τον ενδιαμέσο συντελεστή. Αυτό δείχνει, δηλαδή, πραγματικά ότι τα μέτρα σε φορολογικό επίπεδο δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια συνεχόμενη πολιτική υλοποίηση του φορολογικού ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο και σε συνδυασμό με τους κανόνες της δημοσιονομικής πειθαρχίας, θα επιδεινώνει όλο και περισσότερο τη σύνθεση ανάμεσα στους φόρους που πληρώνει ο λαός και στους φόρους που δεν πληρώνει το κεφάλαιο.

Όλα αυτά θα έχουν σαν αποτέλεσμα πρωτογενή πλεονάσματα, τα ματωμένα πρωτογενή πλεονάσματα. Η Κυβέρνηση λέει ότι το 2026 θα είναι μόλις 7,3 δισ., στο 2,8% του ΑΕΠ. Αυτή, όμως, η εκτίμηση κι αν είναι υποτιμημένη εκτίμηση, από την άποψη ότι το 2024 η Κυβέρνηση προέβλεπε 4,5 δισ. περίπου και φτάσαμε στα 11,4 δισ. Φανταστείτε από τα 5 δισ. στα 11,4 δισ., 6,5 δισ. υπερπλεόνασμα ματωμένο. Το 2025 η Κυβέρνηση μιλάει για 5,9 δισ. στον Προϋπολογισμό. Ήδη εκτιμά ότι θα είμαστε στα 9,1 δισ. Το γεγονός, όμως, ότι το πρώτο επτάμηνο είμαστε ήδη στα 9,2 δισ. δείχνει ότι θα ξεπεράσει, ενδεχομένως και το φράγμα των 11 δισ. με τους ρυθμούς αυτούς του 2024. Άρα, τα 7,3 δισ. θέλουν να συγκαλύψουν την πραγματικότητα και το μέγεθος της ληστείας που γίνεται σε βάρος του λαού.

Να δούμε και στο σκέλος των δαπανών. Αντίστοιχη εικόνα παρουσιάζουν και οι δαπάνες. Δεν θα μείνω πολύ σε αυτό, γιατί η αύξηση των δαπανών για το 2025 δείχνει και την πορεία του 2024. Εκτιμάται ότι είναι 953 εκατ. παραπάνω οι δαπάνες από αυτές που προβλέπονται για το 2025 και κοιτάζτε πού έχουν πάει αυτές. 500 εκατ. για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, 371 εκατ. επιπλέον για τα εξοπλιστικά και 441 εκατ. για τους τόκους. Η μερίδα του λέοντος της αύξησης των δαπανών για το 2025 πάει για να εξυπηρετηθούν τα συμφέροντα των επιχειρηματικών ομίλων και όχι οι λαϊκές ανάγκες.

Αντίστοιχη είναι η εικόνα που παρουσιάζεται και για το 2026 μιας και επί της ουσίας και εδώ τη μερίδα του λέοντος στην αύξηση των δαπανών θα έχει το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και τα έσοδα από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, τα εξοπλιστικά προγράμματα που θα αυξηθούν, αλλά και η εξυπηρέτηση του κρατικού χρέους. Αντίθετα, για τις κοινωνικές λεγόμενες δαπάνες, είναι παγωμένες. Ουσιαστικά, καλύπτουν, δεν καλύπτουν τον αριθμό και βεβαίως, δεν μιλάμε καθόλου για την τεράστια απόσταση που υπάρχει με βάση την ικανοποίηση των αναγκών.

Συμπερασματικά, λοιπόν, από όλα αυτά, ο Προϋπολογισμός είναι αντιλαϊκός, ταξικός, είναι σε βάρος των λαϊκών αναγκών και στο σκέλος του ποιος πληρώνει - ο λαός πληρώνει - και στο σκέλος του ποιος κερδίζει - κερδίζει το κεφάλαιο -. Υπηρετεί, δηλαδή, τους

στόχους τόσο της δημοσιονομικής πειθαρχίας, της οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και της ανάγκης αναπαραγωγής του κεφαλαίου στη Χώρα μας και με τους κόφτες για τις δαπάνες, βεβαίως, δεν μπορεί να ικανοποιηθούν οι υγειονομικές ανάγκες.

Έτσι, λοιπόν, εργαλείο είναι αυτό - για να κάνω μια κριτική και στα άλλα κόμματα - είναι οι λεγόμενες κοστολογημένες προτάσεις, δηλαδή, η αποδοχή του δημοσιονομικού κόφτη και των λεγόμενων αντοχών της οικονομίας. Αντοχές για τις λαϊκές ανάγκες, ενώ δεν υπάρχουν αντοχές για τις ανάγκες των επιχειρηματικών ομίλων.

Είναι μια ψευδεπίγραφη διαπάλη αυτή με τα άλλα κόμματα που αποδέχονται τον δημοσιονομικό κόφτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γιατί, η ουσία είναι στην αντιπαράθεση για το πώς θα μοιραστούν τα ψίχουλα που περισσεύουν από το καρβέλι που παίρνει το κεφάλαιο, σε ποιες κοινωνικές ομάδες λαϊκές ομάδες θα δοθεί λιγότερο ή περισσότερο από αυτά τα ψίχουλα θα πάρουν και ταυτόχρονα, να καλλιεργηθεί η ευθύνη ότι ο λαός πρέπει να ζει με περιορισμένες απαιτήσεις και βεβαίως, να μη βάζει στο στόχαστρο όλους αυτούς που του κλέβει το καρβέλι απ' το τραπέζι. Δηλαδή, τα μονοπώλια.

Γιατί, για να κερδίσει ο λαός, πρέπει να χάσουν τα μονοπώλια. Είναι πολύ μεγάλο το ζήτημα, γιατί και η κατάσταση στην αγορά εργασίας δεν επιτρέπει πανηγυρισμούς και η υπόθεση πορείας των ονομαστικών, αλλά και του πραγματικού μισθού είναι πολύ κάτω και από την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ και τον τιμάριθμο ή της παραγωγικότητας της εργασίας.

Βεβαίως, δεν βάζω μέσα και τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών. Που είναι μισθοί; Συνολικός μισθός για τους εργαζόμενους. Συνεπώς, έτσι θα έχουμε από τη μια σχετική επιδείνωση και σε ορισμένους και απόλυτη επιδείνωση της εργατικής τάξης, μεγάλωμα του βαθμού εκμετάλλευσης και βεβαίως, όξυνση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων στη Χώρα μας που δεν αποτελεί ελληνική ιδιομορφία, αλλά μια πραγματικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης θα συνδυαστεί και με νέα επίθεση, όπως είναι το 13ωρο, αυτό το αντεργατικό τερατούργημα, που πρέπει να το υποδεχτούν οι εργαζόμενοι αύριο με την μεγαλειώδη τους απεργία, αλλά και άλλα μέτρα που πρόκειται να έρθουν στην πορεία μέσα από τα αντεργατικά αντιλαϊκά προαπαιτούμενα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας του πανευρωπαϊκού Μνημονίου.

Έτσι, λοιπόν, δεν αναιρεί η συγκέντρωση και συγκεντροποίηση, η μονοπώληση των κλάδων της οικονομίας και τα καρτέλ σε βάρος των αυτοαπασχολούμενων και των μικρών οικογενειακών ομίλων. Η όξυνση της ανισομετρίας ανάμεσα σε κλάδους της οικονομίας, αλλά και σε περιοχές, σε βάρος των βιοπαλαιστών αγροτοκτηνοτρόφων.

Όλα αυτά δεν απαντάνε στο βασικό ερώτημα, πως γίνεται και διευρύνεται συνεχόμενα η ψαλίδα ανάμεσα στις υπαρκτές δυνατότητες για να ικανοποιηθούν οι λαϊκές ανάγκες και στο επίπεδο ικανοποίησης των λαϊκών αναγκών.

Έτσι, λοιπόν, η μόνη ρεαλιστική πρόταση που απαντά στις λαϊκές ανάγκες είναι σοσιαλισμός. Γιατί; Γιατί, βάζει τέλος σε αυτό που είναι κίνητρο για την καπιταλιστική οικονομία, το κέρδος και βάζει στο επίκεντρο την ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών και τη ζωή του ανθρώπου. Έτσι, λοιπόν, στο επίκεντρο ολόκληρου πρέπει να είναι ο βασικός αντίπαλος, ο βασικός εχθρός των εργαζομένων και του λαού, το κέρδος, που ικανοποιεί τις ανάγκες του κεφαλαίου, το αστικό κράτος που θωρακίζει αυτές τις ανάγκες και η Ευρωπαϊκή

Ένωση, αλλά και οι υπόλοιποι ιμπεριαλιστικοί οργανισμοί που δουλεύουν για λογαριασμό του κεφαλαίου.

Με τέτοιους στόχους πάλης που θα συγκρούονται με μέτρα που επιδεινώνουν τη θέση του, όπως το αυριανό νομοσχέδιο που διευκολύνουν τις κοινωνικές συμμαχίες και τις αμφισβητήσεις της κυρίαρχης πολιτικής που διευκολύνουν και ανοίγουν τον δρόμο για τους κοινωνικούς σεισμούς που μέλλονται να έρθουν και θα έρθουν. Ευχαριστώ πολύ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής) : Ευχαριστούμε τον κ. Καραθανασόπουλο.

Ο κ. Ευκλείδης Τσακαλώτος, Γενικός Εισηγητής της Νέας Αριστεράς, έχει τον λόγο.

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «Νέα Αριστερά») : Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

Δεν επιβεβαιώθηκε η πρόβλεψη του κ. Μαρκόπουλου ότι, στο σκέλος της οικονομίας, η Αντιπολίτευση λέει, ότι μια χαρά πάνε τα πράγματα στα οικονομικά. Θα κάνω, λοιπόν, μια άλλη πρόβλεψη, ότι ούτε εγώ, ούτε οι επόμενοι ομιλητές θα δείξουμε αυτή τη συναίνεση που μας είπε κ. Μαρκόπουλος.

Υπάρχουν δύο τρόποι να κοιτάξεις έναν προϋπολογισμό. Ο ένας είναι να κοιτάξεις τη στιγμή, δηλαδή, πώς περιγράφει πού είμαστε τώρα. Εκεί, ο κ. Πιερρακάκης μας είπε ότι δεν είμαστε παράδεισος, αλλά δεν είμαστε και κόλαση. Είναι λίγο προσβλητικό, όμως, αυτό, γιατί δεν λέει κανένας ότι είμαστε κόλαση, αλλά λέει ότι πάρα πολύς κόσμος υποφέρει πάρα πολύ και δεν τα βγάζει πέρα και ότι τα 2/3 της κοινωνίας έχει πάρα πολύ μεγάλες δυσκολίες.

Ο άλλος τρόπος είναι να το κοιτάξεις με την προοπτική, όπου κ. Υπουργός μας είπε ότι η τάση της ανάπτυξης, η τάση των επενδύσεων, η τάση της μείωσης του χρέους, είναι όλα προς τη σωστή κατεύθυνση. Άρα, είμαστε γενικά θετικοί. Δεν έκανε, όμως, καμία αυτοκριτική, για να μπορούμε να καταλάβουμε πού αισθάνεται ότι θα μπορούσε να πάει καλύτερα, είτε στη στιγμή, πώς είμαστε τώρα ή στο πώς θα μπορούσαμε να είμαστε. Άρα, η αυτοκριτική, νομίζω, δεν είναι το συγκριτικό πλεονέκτημα αυτής της Κυβέρνησης.

Αρχίζω με το κομμάτι ενότητα, ανάπτυξη, σύγκλιση, επενδύσεις, δηλαδή, ότι η τάση θα είναι να είναι πολύ καλύτερα τα πράγματα. Σήμερα, βρισκόμαστε στο 70% του ευρωπαϊκού μέσου όρου, όσον αφορά το κατά κεφαλήν εισόδημα, σε όρους αγοραστικής δύναμης.

Κύριε Πετραλιά, σας έχω προκαλέσει αρκετές φορές να μου πείτε, ως οικονομολόγος, αν συμφωνείτε με την πρόβλεψη που έκανα εγώ. Δηλαδή, εγώ υπολόγισα με τους δικούς μου τρόπους, που μπορεί να είναι σωστοί, μπορεί να μην είναι σωστοί, ότι αν έχουμε για όλα τα επόμενα χρόνια διπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση, που είναι το κύριο αφήγημά σας -ότι εσείς έχετε διπλάσια ανάπτυξη απ' ότι έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση- ότι αν γίνει αυτό, θα χρειαστούν 28 χρόνια για να φτάσουμε εκεί που ήμασταν το 2009, δηλαδή, στο 90% της Ευρώπης από τον μέσο όρο και 37 χρόνια να φτάσουμε στο 100% του μέσου όρου. Δηλαδή, με αυτό το δικό σας το αφήγημα, με διπλό ρυθμό ανάπτυξης από την Ευρώπη, θα μας πάρει 37 χρόνια.

Δηλαδή, κ. Πετραλιά, τι θα προτείνατε στον κ. Μητσοτάκη; Να πάει στις εκλογές λέγοντας «ψηφίστε μας το 2027 και μην ανησυχείτε, το 2062 θα έχουμε φτάσει στο μέσο όρο της Ευρώπης»; Αυτό θα του πείτε του κ. Μητσοτάκη για το εκλογικό του πρόγραμμα; Ότι το 2062 θα έχουμε φτάσει το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Ελπίζω να έχετε κάτι καλύτερο να του πείτε από αυτό. Και σε σχέση με μια Ευρωπαϊκή Ένωση, που όλος ο κόσμος, όλοι οι οικονομολόγοι, λένε ότι είναι ο ασθενής της παγκόσμιας οικονομίας. Δηλαδή, εμείς έχουμε

μια απόκλιση να φτάσουμε σε 37 χρόνια στο μέσο όρο μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν πάει καθόλου καλά. Πώς το εξηγείτε αυτό;

Μία εξήγηση για την ανάπτυξη -είναι αυτό που είπε και ο κ. Κουκουλόπουλος, το είπε και ο κ. Παππάς- είναι ότι κάθε χρόνο δεν σας βγαίνουν οι προβλέψεις για την αύξηση των επενδύσεων. Θα καταθέσω ένα πίνακα που το λέει αυτό, να πω μόνο, ότι τον τελευταίο χρόνο, το 2025, υπολογίσατε μια αύξηση 8,4% και προβλέπεται ότι θα σας βγει στο 5,7%, νομίζω. Αλλά, επειδή αυτό έχει ειπωθεί, δεν θα πω πολλά πράγματα πάνω σ' αυτό.

Να πω κάτι άλλο. Μας λέτε συνεχώς, πόσο κλείνει η διαφορά σε σχέση με τον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου ως ποσοστό του ΑΕΠ και δεν συζητάμε καθόλου για τον καθαρό σχηματισμό παγίου κεφαλαίου, δηλαδή τις επενδύσεις που είναι πέρα, άμα βγάλουμε από τη μέση τις αποσβέσεις. Δηλαδή, για να καταλαβαίνει και ο κόσμος που μας ακούει, τις επενδύσεις που είναι μόνο και μόνο για να μπορούν να κρατηθούν τα πράγματα ως έχει, δηλαδή τα μηχανήματα που έχουν χαλάσει να αναπληρωθούν και πάει λέγοντας. Εκεί είναι 4,8%, δεν είναι 17,8%. Δηλαδή, οι νέες επενδύσεις σε νέα πράγματα, που δεν είναι απλώς η αναπλήρωση των χαμένων, είναι σε πολύ χαμηλό επίπεδο.

Η βασική άποψη που μας χωρίζει είναι ότι η έμφαση που έχετε δώσει στις μειώσεις φόρων, δεν δημιουργεί ούτε την ποιοτική, ούτε την ποσοτική ανάπτυξη που χρειάζεται για να έχουμε μια σύγκλιση. Δεν μου κάνει εντύπωση αυτό που είπε ο κ. Πιερρακάκης, ότι πηγαίνει στο Eurogroup και ο Υπουργός Οικονομικών του Merz, ο Υπουργός Οικονομικών του Macron και η Υπουργός Οικονομικών της Meloni λένε «τι καλά τα πάτε». Δηλαδή, είναι αυτό επιβεβαίωση ότι τα πάτε καλά από τους ομοϊδεάτες σας; Είναι σαν ο κ. Καραθανασόπουλος να επιβεβαιώσει αυτά που λέει ότι είναι σωστά, επειδή φαντάζεται ότι ο Λένιν και ο Μαρξ θα συμφωνούσαν μαζί του. Δεν νομίζω ότι αυτό είναι επιχείρημα που μπορεί να μας πάει πολύ μακριά. Έχουν φτάσει οι ελίτ του Macron, του Merz, της Meloni και ο δικό σας, να μην μπορεί να κάνει ένα βήμα εκτός από την σκέψη σας. Ποια ήταν η πρόταση προς τον Macron για να συμβιβαστούν κάπως τα πράγματα; Ένας φόρος 2% στους 1.700 Γάλλους που έχουν πλούτο πάνω από τα 100 εκατομμύρια, δηλαδή, σε αυτούς που έχουν 100 εκατομμύρια και 200 εκατομμύρια και 5 δις και 10 δις. Εσείς, κ. Πετραλιά, αν ήσασταν, όχι Υφυπουργός Οικονομικών στην Ελλάδα, αλλά βοηθός του κ. Macron, θα του λέγατε ότι αυτός ο φόρος είναι καλός; Δηλαδή, τόσο πολύ σας πειράζει ένα 2% φόρος σε ανθρώπους που έχουν πάνω από 100 εκατομμύρια και μετά θα έρθετε και θα μας πείτε, «πείτε μας εναλλακτικές».

Πάμε στις εξαγωγές. Εδώ θα ήθελα να με προσέξετε λίγο περισσότερο, κ. Πετραλιά, γιατί θέλω τη βοήθειά σας και στα ελληνικά μου και στα οικονομικά μου. Λέτε μέσα στο Προσχέδιο ότι οι καθαρές εξαγωγές βοηθάνε στην ανάπτυξη. Σωστά; Αυτό δεν λέτε; Μπορώ να το μεταφράσω εδώ και να μου πείτε αν είναι το ίδιο που λέτε εσείς με αυτό λέω εγώ; Ότι οι καθαρές εξαγωγές θα έχουν λιγότερη αρνητική επίπτωση στο ΑΕΠ από ότι είχατε πέρυσι; Αυτό δεν λέτε; Γιατί δεν το λέτε έτσι και λέτε ότι οι καθαρές εξαγωγές θα βοηθήσουν την ανάπτυξη; Αυτό που εννοείτε είναι, αφού έχουμε έλλειμμα εμπορικό, είναι ότι οι εξαγωγές φέτος θα έχουν χειρότερη επίπτωση στο ΑΕΠ από ότι είχαν πέρυσι. Κάνω κάποιο λάθος; Νομίζω όχι, εκτός αν θέλετε να με διορθώσετε είτε στα ελληνικά είτε στα οικονομικά μου. Είμαι ανοιχτός, όπως ξέρετε, στην κριτική και στα δύο σκέλη, ιδιαίτερα στο πρώτο.

Και το ότι οι εξαγωγές δεν βοηθάνε την ανάπτυξη, ίσως εξηγήσει ένα άλλο ερώτημα που σας έχω βάλει εδώ και καιρό και δεν έχω πάρει απάντηση. Γιατί αυτό που μου κάνει εντύπωση, είναι πόσο χαμηλός είναι ο ρυθμός ανάπτυξης στην Ελλάδα, με όλα αυτά που έχουν ξοδευτεί από το Ταμείο Ανάκαμψης, από το ΕΣΠΑ. Σας έχω ζητήσει να μου πείτε, πως

υπολογίζετε τον πολλαπλασιαστή και θα μπορείτε να εξηγήσετε στον κ. Πιερρακάκη -για να καταλάβει- τι λέω τώρα σε αυτό το κομμάτι της ομιλίας- ότι τον πολλαπλασιαστή οι οικονομολόγοι το υπολογίζουν 1, διά την οριακή ροπή προς αποταμιεύσεις, συν την οριακή ροπή προς φόρους, συν την οριακή ροπή προς εισαγωγές, ή όπως λέτε εσείς, αν οι εισαγωγές είναι μεγαλύτερες από τις εξαγωγές. Άρα, ότι οι εξαγωγές έχουν αρνητικό, δεν είναι μόνο ότι αυξάνεται το χρέος, είναι ότι μειώνεται και ο πολλαπλασιαστής και ό,τι επενδύεται- για να το καταλάβουν αυτοί που μας ακούν και που δεν είναι οικονομολόγοι, οι φόροι, οι εισαγωγές και οι αποταμιεύσεις, περνούν από την οικονομία. Έτσι δεν είναι; Μειώνουν, δηλαδή, πόσο θα είναι η ανάπτυξη και εδώ οι εξαγωγές δεν μας βοηθάνε και μειώνουν.

Αλλά σε κάθε περίπτωση θα ήθελα να ξέρω, εσείς θεωρείτε ότι το 2% που προβλέπεται είναι αρκετό, δεδομένου πόσα χρήματα έχετε ξοδέψει από το Ταμείο Ανάκαμψης και από το ΕΣΠΑ; Έχετε μελετήσει αυτό το θέμα;

Όλα αυτά που είπα είναι για την τάση, ότι εγώ ανησυχώ για την τάση. Δεν είναι αυτό που λέτε, γιατί ακόμα και αυτό που σας είπα για τα 37 χρόνια είναι πολύ ηρωική υπόθεση, ότι για 37 χρόνια θα έχουμε διπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Όπως καταλαβαίνετε, υπάρχει κυκλικότητα και θα υπάρχουν και χρόνια στο μέλλον που θα έχουμε χαμηλότερη ανάπτυξη από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πάμε τώρα στη στιγμή, αυτό που θα λέγανε οι νέοι μας το «snapshot». Πού βρισκόμαστε αυτή τη στιγμή; Εδώ το αφήγημά σας είναι ότι ο μέσος πραγματικός ετήσιος μισθός του 2024 παραμένει χαμηλότερος από ό,τι ήταν το 2021 και έχει αυξηθεί μόλις κατά 0,9% σε σχέση με το 2020. Δεν είναι μεγάλος αριθμός και διαβάζουμε από τον ΟΟΣΑ ότι το πραγματικό κατά κεφαλήν διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών ήταν κατά 1,91% μειωμένο σε σχέση με το τελευταίο τρίμηνο του 2024 και κατά 3,15% μειωμένο σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2024. Άρα οι πραγματικοί μισθοί έχουν πρόβλημα.

Τι γίνεται με το μερίδιο της εργασίας; Να εξηγήσουμε για αυτούς που δεν είναι οικονομολόγοι. Για να μείνει το ίδιο το μερίδιο της εργασίας στο εθνικό εισόδημα, οι ονομαστικοί μισθοί πρέπει να αυξηθούν με τον πληθωρισμό συν την παραγωγικότητα. Δηλαδή αν είναι 2% η αύξηση στους ονομαστικούς μισθούς και ο πληθωρισμός είναι 1% και η παραγωγικότητα αυξάνεται 1%, παραμένει το μερίδιο της εργασίας το ίδιο. Ή να το πω αλλιώς, αν οι πραγματικοί μισθοί αυξάνονται 2% και η παραγωγικότητα είναι 2%, πρέπει οι μισθοί να αυξηθούν και άλλα 2%. Θα σας καταθέσω πίνακα που δείχνει τι γίνεται στο μερίδιο της εργασίας από το 2019 και μετά. Συνεχώς μειώνεται και μάλιστα, ο μέσος πραγματικός μισθός το 2025 θα αυξηθεί 0,5% -αυτό δεν λέτε κ. Πετραλιά;- ενώ η παραγωγικότητα βελτιώνεται κατά 1,5%. Συνεχίζεται, δηλαδή, να μειώνεται το μερίδιο της εργασίας. Ο μέσος πραγματικός μισθός του 2026 θα αυξηθεί 1,5%, ενώ η παραγωγικότητα θα αυξηθεί 1,9% και πάλι θα μειωθεί το μερίδιο της εργασίας στο εθνικό εισόδημα. Αυτό σημαίνει ότι λέτε στον ελληνικό λαό ότι οι εργαζόμενοι δεν θα συμμετέχουν στην αύξηση του πλούτου αυτής της Χώρας. Αυτό σημαίνει όταν μειώνεται το μερίδιο της εργασίας, ότι συνεχώς θα αυξάνεται το πόσο κερδίζουν το κεφάλαιο και το κέρδος και δεν θα συμμετέχουν οι εργαζόμενοι και οι εργαζόμενες στην αύξηση του εθνικού πλούτου. Αυτό νομίζω είναι κάτι που αποδομεί εντελώς το αφήγημά σας.

Άλλο πράγμα που είναι μέρος του αφηγήματός σας είναι πόσο έχει αυξηθεί ο κατώτατος μισθός. Η Κυβέρνηση πανηγυρίζει ότι ο κατώτατος μισθός μαζί με την τελευταία αύξηση της άνοιξης 2025, έχει αυξηθεί κατά 35% σε σύγκριση με το 2020. Το αντιπαραβάλλει αυτό με τον πληθωρισμό, λέγοντας ότι το γενικό επίπεδο τιμών της αντίστοιχης περιόδου έχει

αυξηθεί μόνο -το μόνο το αφήνω γιατί έτσι το λέτε- κατά 21%. Άρα, οι εργαζόμενοι με βασικό μισθό έχουν βελτίωση. Αλλά σας έχουμε πει πολλές φορές ότι η ΕΛΣΤΑΤ βγάζει και πληθωρισμό για το καλάθι των νοικοκυριών των πιο φτωχών και εκεί δεν είναι ο πληθωρισμός 21%. Άρα αυτοί που είναι στον κατώτατο μισθό δεν έχουν μια αύξηση της αγοραστικής δύναμής τους. Πιο συγκεκριμένα, σε προϊόντα πρώτης ανάγκης, η εικόνα είναι ακόμα χειρότερη. Σε σύγκριση με το 2020 τα ενοίκια είναι αυξημένα κατά 25%, το ρεύμα κατά 53%, το πετρέλαιο θέρμανσης κατά 40%, το ψωμί κατά 36%, το κρέας κατά 41%, τα γαλακτοκομικά κατά 35%, το ελαιόλαδο κατά 58%, τα φρούτα και λαχανικά κατά 28%.

Πως έχει αυξηθεί ο κατώτατος μισθός; Γιατί αφορά τους ανθρώπους αυτούς, που το καλάθι τους έχει αυτά τα προϊόντα που έχει πει μέχρι τώρα.

Και φτάνω τώρα, κ. Πρόεδρε, στο μεγάλο αφήγημα που είχε ο κ. Μαρκόπουλος, είχε και ο κ. Πιερρακάκης. Είναι το μεγάλο αφήγημα που λέει «1,7 δις είναι, που θα τα ξοδεύατε εσείς; Φέρτε μας εναλλακτικές πολιτικές. Θέλετε να το ξοδέψετε όλο στον 13ο και 14ο μισθό; Θέλετε να πάει στις συντάξεις; Αλήθεια, το θεωρείτε σοβαρό αφήγημα αυτό; Δηλαδή, το 1,7 δις. από πού βγήκε; Δεν βγήκε από τη μείωση των φόρων στο κεφάλαιο; Δεν βγήκε από τη μείωση στον φόρο κληρονομιάς; Δεν βγήκε από την μείωση στον φόρο στα μερίσματα; Δεν βγήκε από την αύξηση των στρατιωτικών δαπανών; Από πού προκύπτει, ότι αν θέλετε πραγματική συζήτηση και δεν κάνετε φθηνή πολιτική, ότι θέλετε να συζητήσουμε, ότι το μόνο που μας επιτρέπετε είναι το 1,7 δις. που υπάρχει για να μοιράσουμε. Από κάπου ήρθε αυτό το 1,7 δις., από κάποια μέτρα και στη μεριά των δαπανών και στη μεριά των φορολογικών μειώσεων.

Άρα, η συζήτηση να γίνει. Αλλά να συζητήσουμε αν η μείωση στα μερίσματα και στο φόρο κληρονομιάς είναι πιο σημαντική από τα νοσοκομεία μας. Αν το θεωρείτε αυτό να το πείτε στον ελληνικό λαό. «Εμείς δεν θεωρούμε ότι τα νοσοκομεία μας ότι είναι τόσο σημαντικά όσο είναι αυτή η φορολογία». Αυτό να πείτε. Εγώ δεν λέω, μπορούμε να πούμε ότι θέλουμε, αλλά πρέπει να συζητήσουμε ποιους φόρους μειώνουμε, ποιους ευνοεί και ποιες δαπάνες κάνουμε και ποιους αυτό θα ευνοήσει. Αυτή είναι η συζήτηση. Η συζήτηση δεν μπορεί να είναι 1,7 δις., πάρτε το, «take it or leave it» που λένε οι Άγγλοι. Γιατί κάπως φτάσαμε σε αυτό το 1,7 δις.. Και το φτάσαμε με τις δικές σας πολιτικές, που είναι οι πολιτικές στην Ε.Ε., όπως οι φίλοι του κ. Πιερρακάκη, που του λένε «μπράβο», που κάνουν τις ίδιες πολιτικές και βλέπετε, ότι έχουμε παντού, όπου υπάρχει κεντροδεξιά κυβέρνηση, δυστυχώς, κ. Κουκουλόπουλε, πολύ συχνά και κεντροαριστερή κυβέρνηση, έχουμε μια πολιτική αστάθεια και τώρα στην Ελλάδα έχουμε πολιτική αστάθεια.

Μην ξεχνάτε ότι η Ν.Δ. κέρδισε τις εκλογές του 2023 με 2.150.000 ψήφους. Δεν υπάρχει στη Μεταπολίτευση μονοκομματική κυβέρνηση που έχει λιγότερους ψήφους. Δεν έχετε τη συναίνεση, φαίνεται αυτό και στα ποιοτικά στοιχεία. Μπορεί να είστε πρώτοι, αλλά δεν δημιουργείτε σταθερότητα, αστάθεια δημιουργείτε. Γιατί αν δεν αντιμετωπίσετε τις ανισότητες, αν δεν αντιμετωπίσετε ότι ο κόσμος που δεν έχει πρόσβαση στα νοσοκομεία - αισθάνεται ότι η κατάσταση στα νοσοκομεία είναι πολύ δύσκολη πια- αν δεν αντιμετωπίσετε αυτά, δεν θα δημιουργήσετε πολιτική σταθερότητα. Αστάθεια θα δημιουργήσετε.

Άρα, αν είστε ειλικρινείς εσείς και ο κ. Πιερρακάκης -θα την κάνουμε τη συζήτηση, αλλά δεν θα μας βραχυκυκλώσετε και θα μας πείτε μόνο 1,7 δις είναι- θα κάνουμε όλη τη συζήτηση, ποιοι φόροι πρέπει να μειώσει μια κυβέρνηση που αντιμετωπίζει ανισότητες και κλιματική αλλαγή και ποιες δαπάνες πρέπει να κάνει μια κυβέρνηση που αντιμετωπίζει ανισότητες και κλιματική αλλαγή. Και να συζητήσουμε πού πήγαν τα λεφτά του Ταμείου Ανάκαμψης και αν αυτό βελτίωσε την κατάσταση. Αυτή είναι η συζήτηση και αυτή πρέπει να

γίνει στον δημόσιο διάλογο. Το άλλο είναι «τρικ», που νομίζω δεν κοροϊδεύει κανέναν Έλληνα και καμία Ελληνίδα πια.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

Στο σημείο αυτό γίνεται η β' ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής. Παρόντες είναι οι Βουλευτές κ.κ. Αβραμόπουλος Δημήτριος, Ακτύπης Διονύσιος, Αυγενάκης Ελευθέριος, Αυγερινούπουλου Διονυσία – Θεοδώρα, Μπουκώρος Χρήστος, Βλάχος Γεώργιος, Ιατρίδη Τσαμπίκα (Μίκα), Καββαδάς Αθανάσιος, Καραόγλου Θεόδωρος, Καρασμάνης Γεώργιος, Κόνσολας Εμμανουήλ (Μάνος), Κοτρωνιάς Γεώργιος, Κρητικός ΝεοκλήςΛιβανός Μιχαήλ, Λιούτας Αθανάσιος,Μαρκόπουλος Δημήτριος, Μηταράκης Παναγιώτης (Νότης), Μπαραλιάκος Ξενοφών (Φώντας), Παπαδόπουλος Μιχαήλ (Μιχάλης), Πασχαλίδης Ιωάννης, Πέτσας Στυλιανός (Στέλιος), Σιμόπουλος Ευστράτιος (Στράτος), Σκόνδρα Ασημίνα, Σκρέκας Κωνσταντίνος, Σταϊκούρας Χρήστος, Σταμενίτης Διονύσιος, Συρεγγέλα Μαρία, Τραγάκης Ιωάννης, Αποστολάκη Ελένη-Μαρία (Μιλένα), Κατρίνης Μιχαήλ, Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις), Σταρακά Χριστίνα, Γεροβασίλη Όλγα, Καραμέρος Γεώργιος, Κόκκαλης Βασίλειος, Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης), Μπάρκας Κωνσταντίνος, Παππάς Νικόλαος, Καραθανασόπουλος Νικόλαος, Μεταξάς Βασίλειος, Τσοκάνης Χρήστος, Τζανακόπουλος Δημήτριος, Τσακαλώτος Ευκλείδης, Βιλιάρδος Βασίλειος, Φωτόπουλος Στυλιανός, Βορύλλας Ανδρέας, Τσιρώνης Σπυρίδων, Καζαμιάς Αλέξανδρος, Καραγεωργοπούλου Ελένη και Βρεττός Νικόλαος.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Τον λόγο έχει ο κ. Βιλιάρδος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ): Ευχαριστώ πολύ, κ. Πρόεδρε. Θα ξεκινήσουμε αυτή τη φορά από το τέλος, από ορισμένες ιδιαιτερότητες του δημοσίου χρέους, αναφέροντας μία ερώτηση που καταθέσαμε και δεν έχει απαντηθεί. Όπως γράψαμε, στις 31/12 του 2023, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με το δελτίο χρέους του Υπουργείου Οικονομικών, ήταν 356,6 δις, ενώ σε αργότερη απεικόνισή του, ξανά στις 31/12 του 2023, είχε αυξηθεί στα 369 δις.

Προφανώς, η αλλαγή αυτή οφείλεται στο ότι προστέθηκαν εκ των υστέρων τα 12,5 δις των παγωμένων τόκων του παγωμένου δανείου των 96 δις του EFSF. Την ίδια ημερομηνία όμως, το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης ήταν στα 406,5 δις, στο οποίο προφανώς, συμπεριλαμβάνονταν τα 96 δις του EFSF, ενώ στις 31.12.2024 είχε μειωθεί στα 403,86 δις. Επομένως, τα 12,5 δις των τόκων του EFSF προστέθηκαν στο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης αλλά όχι στο χρέος της Κεντρικής Διοίκησης, ενώ σε σχετική ερώτησή μας είχε απαντηθεί, πως η αιτία ήταν ότι τα 12,5 δις αφορούσαν φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

Μας δημιουργήθηκε, λοιπόν, εύλογα η απορία, για ποιο λόγο τα χρεολύσια επιβαρύνουν την Κεντρική Διοίκηση, ενώ οι τόκοι τη Γενική Κυβέρνηση. Με απλά λόγια, πώς είναι δυνατόν να χρεώνονται αλλού τα χρεολύσια και αλλού οι τόκοι; Δηλαδή τα χρεολύσια στην Κεντρική Διοίκηση και οι τόκοι τους στη Γενική Κυβέρνηση, δημιουργώντας έτσι την εντύπωση αλχημειών; Θερμή παράκληση, λοιπόν, να μας απαντήσετε, καταθέτοντας την ερώτησή μας που έχει και άλλα σκέλη στα πρακτικά.

Η δεύτερη απορία μας, που έχει επίσης, σχέση με το χρέος, είναι τι σημαίνει «χρέος κράτους» ύψους 422,64 δις στην ετήσια ενημερωτική έκθεση του Υπουργείου σας για το χρέος και το δανεισμό δίπλα στο «χρέος ΟΔΔΗΧ», έτσι όπως το χαρακτηρίσατε, των 403,86 δις, καταθέτοντας τον πίνακά σας, που λέει αυτά ακριβώς που λέμε, στα πρακτικά. Μπορείτε να μας εξηγήσετε, για να διαπιστώσουμε επιτέλους τι χρωστάμε, αφού πρόκειται για μία διαφορά προς τα πάνω, ύψους, 18,78 δις που δεν καταλαβαίνουμε από πού προέρχεται, ενώ

για πρώτη φορά είδαμε «χρέος ΟΔΔΗΧ» σε κάποια κατάσταση; Χρωστάμε 422,64 δις ή 403,86 δις;

Το μεγάλο πρόβλημα τώρα της οικονομίας μας παραμένει η χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας, από την οποία εξαρτώνται οι μισθοί των εργαζομένων, καθώς επίσης και το εμπορικό έλλειμμα και το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών, χωρίς τον ισοσκελισμό του οποίου δεν μειώνεται ποτέ βιώσιμα το δημόσιο χρέος, εκτός του ότι αυξάνεται συνεχώς το εξωτερικό χρέος. Το εξωτερικό μας χρέος αυξήθηκε στα 582,88 δις το δεύτερο τρίμηνο του 2025, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά. Ένα ποσό υψηλότερο κατά 134 δις από το αντίστοιχο της Πορτογαλίας. Είναι κάτι που πραγματικά τρομάζει.

Εάν δεν αντιμετωπιστεί πάντως επιτυχώς και άμεσα το πρόβλημα της ανταγωνιστικότητας, τότε ο συνδυασμός υψηλού κόστους διαβίωσης, χαμηλών μισθών και υπερφορολόγησης θα οδηγήσει στον στραγγαλισμό της μεσαίας και της κατώτερης εισοδηματικής τάξης, ενώ η χαμηλή παραγωγικότητα δεν οφείλεται προφανώς στους εργαζόμενους. Οφείλεται κυρίως στην έλλειψη παραγωγικών επενδύσεων και καινοτομίας, για τα οποία ασφαλώς ευθύνεται η Κυβέρνηση, αφού προϋποθέτουν μειωμένη γραφειοκρατία, ορθολογικό φορολογικό σύστημα και δίκαιο, ανταγωνιστικό ενεργειακό κόστος, γρήγορη απονομή δικαιοσύνης κ.ο.κ..

Βέβαια, όταν η Ελλάδα ανακηρύσσεται πρωταθλήτρια μεταξύ 79 χωρών ως η χειρότερη χώρα, όσον αφορά την πολυπλοκότητα των διαδικασιών που σχετίζονται με την ίδρυση, λειτουργία και ανάπτυξη μιας επιχείρησης, από 6η χειρότερη το 2022, όταν είμαστε, δηλαδή, η δυσκολότερη χώρα παγκοσμίως για να δραστηριοποιηθεί επιχειρηματικά κάποιος, δεν μπορεί να ελπίζει κανείς σε τίποτα. Ενώ εάν εδώ προσθέσει κανείς τη δυσκολία να κλείσει μία επιχείρηση, που απαιτεί χρόνια και μια άνευ προηγουμένου γραφειοκρατία, θα καταλάβει το χάος που επικρατεί στην Ελλάδα και την εχθρότητα εάν όχι το μίσος των κυβερνήσεων προς τις επιχειρήσεις.

Από την άλλη πλευρά, η παραγωγικότητα της εργασίας και η ανταγωνιστικότητα, από τα οποία εξαρτώνται οι μισθοί, προϋποθέτουν τη στήριξη του πρωτογενούς μας τομέα, της μεταποίησης και της βιομηχανίας, όπως, με τη δημιουργία ενός Υπουργείου Βιομηχανίας και Καινοτομίας, που το λέμε από την αρχή.

Η παραγωγικότητα δε της εργασίας στη μεταποίηση είναι η μοναδική που έχει αυξηθεί σε σχέση με το 2009 κατά 43,6% το πρώτο τρίμηνο του 2009 στο δεύτερο τρίμηνο του 2024. Λογικά, λοιπόν, οι μέσοι μισθοί στον τομέα είναι σημαντικά υψηλότεροι από τους αντίστοιχους στην υπόλοιπη οικονομία. Όμως, η μεταποίηση ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι πάρα πολύ χαμηλή στην Ελλάδα σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αντίθετα, η παραγωγικότητα στον τουριστικό κλάδο είναι υποδιπλάσια από τη μέση παραγωγικότητα στην οικονομία μας, λόγω της χαμηλής μέσης εξειδίκευσης του κλάδου, της εποχικότητας του προϊόντος του και της αδράνειας του εργατικού δυναμικού, εκτός της τουριστικής περιόδου, κατά τη γνωστή έκθεση και του κ. Πισσαρίδη.

Τέλος, πρόσφατα ο ΣΕΒ, αφενός μεν επισήμανε επιτέλους το θέμα της παραγωγικότητας της εργασίας, αφετέρου ζήτησε ενίσχυση 35 ευρώ ανά MW για τη βιομηχανία, λέγοντας ότι απειλούνται με λουκέτο δύο μεγάλες βιομηχανίες.

Εν προκειμένω, θεωρούμε πως πρέπει μεν να στηριχθεί η βιομηχανία, αλλά ταυτόχρονα να αποκλειστεί η αισχροκέρδεια μέσω του Χρηματιστηρίου Ενέργειας, καθώς επίσης να δρομολογηθούν διμερή συμβόλαια με παραγωγούς. Δεν είναι δυνατόν να

στηρίζουν οι πολίτες τη βιομηχανία, επειδή αισχροκερδούν οι ενεργειακές εταιρείες, αφού έτσι θα στήριζαν έμμεσα το καρτέλ.

Στη βιομηχανία, πάντως, υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες, ειδικά στην αμυντική, λόγω των εξοπλιστικών δαπανών και των αναγκών της Δύσης σε πολεμικό εξοπλισμό, όπως αυτός που παράγει, για παράδειγμα, η ΕΑΣ. Δυστυχώς, όμως, η ΕΑΣ έχει υποβαθμιστεί στην παραγωγή μόνο γομώσεων για τους Τσέχους, τα ναυπηγεία δεν κάνουν ναυπηγήσεις και η ΕΑΒ δεν παράγει drones, ενώ η ΕΛΒΟ, που εξαγοράστηκε από τους Ισραηλινούς, παραμένει ακόμη ανενεργή.

Συνεχίζοντας στο Προσχέδιο, προβλέπεται αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ το 2025 κατά 2,2%, χαμηλότερη από το 2,3% του περσινού Προϋπολογισμού, με 2,8% αποπληθωριστή, ενώ για το 2026 προβλέπεται να ανέλθει στο 2,4%. Τίποτα το ιδιαίτερο, δηλαδή, για μια χώρα που έχει χάσει το ΑΕΠ από το 2009, όταν σε όλες τις άλλες χώρες αυξήθηκε, ενώ στο δεύτερο τρίμηνο του 2025 ο ρυθμός ανάπτυξης επιβραδύνθηκε στο 1,7%, με τις μισές σχεδόν χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μας ξεπερνούν, κατά τον πίνακα του Προσχεδίου.

Πάντως, το ΔΝΤ προβλέπει χαμηλότερη ανάπτυξη, στο 2% για το 2025, ενώ οι προβλέψεις της «Commission» συμπίπτουν με αυτές του Υπουργείου.

Όσον αφορά στους συντελεστές του ΑΕΠ που θα συμβάλλουν στην αύξησή του, ξεχωρίζει -προκαλεί μεγάλη εντύπωση- η πρόβλεψη για τον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου στο 10,2% το 2026. Πρόκειται για ένα μέγεθος που πάντοτε υπερεκτιμά το Υπουργείο και σταθερά είναι χαμηλότερο των προβλέψεων, σημειώνοντας πως πέρυσι είχε προβλεφθεί στο 8,4% για το 2025 και τώρα στο 5,7% για το ίδιο έτος, ενώ κάτι ανάλογο συνέβη το 2023, όπου η πρόβλεψη ήταν στο 15,5 % και προσγειώθηκε τελικά στο 4,5 %.

Δεν επιτρέπεται, κ. Υπουργέ, να υπάρχουν τόσο μεγάλες αστοχίες στις προβλέψεις, ιδιαίτερα σε αυτά τα μεγέθη, είναι πραγματικά απαράδεκτο.

Οφείλουμε να προσθέσουμε εδώ τη σημαντική συνεισφορά των αποθεμάτων στα στοιχεία του ΑΕΠ σε πολλά τρίμηνα, κάτι που δημιουργεί εύλογα επιφυλάξεις -όπως αυτές που ανέφερε πρόσφατα, και δικαιολογημένα κατά την άποψή μας, το έχουμε τεκμηριώσει ήδη, ο κ. Γιαννίσης.

Παρεμπιπτόντως, τα χρήματα του Ταμείου Ανάκαμψης που δεν έχουν διατεθεί στην οικονομία, τα περίπου 11,5 δισ. που λιμνάζουν, προστίθενται στο πλεόνασμα, όπως μας επιβεβαίωσε το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους; Μπορείτε να μας απαντήσετε, ειδικά σε αυτό το θέμα, γιατί μας προκαλεί μεγάλη εντύπωση; Το αποτέλεσμα βέβαια, εάν ισχύει, είναι να αυξάνεται τεχνικά και να μην επιτυγχάνεται ο στόχος των επενδύσεων.

Συνεχίζοντας με τον πληθωρισμό, που προβλέπεται στο 2,2%, θα είναι μάλλον υψηλότερος, αφού και πέρυσι στον Προϋπολογισμό προβλεπόταν στο 2,1%, ενώ τελικά διαμορφώνεται στο 2,6%. Το χειρότερο, βέβαια, είναι το ότι υπερβαίνει σημαντικά το μέσο πληθωρισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οπότε συμβάλλει και ο πληθωρισμός στη συγκριτική μείωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας, η οποία είναι ήδη στο ναδίρ, οπότε στους μισθούς και σε όλα τα υπόλοιπα.

Σχετικά δε με τους πραγματικούς μισθούς, είναι πραγματικά κατάντημα να μας έχει ξεπεράσει ακόμη και η Βουλγαρία, αφήνοντάς μας στην τελευταία θέση. Σημειώνουμε πως περί το 2019 η Βουλγαρία ήταν στο 51% της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αγοραστική δύναμη μισθών και η Ελλάδα στο 64%, ενώ σήμερα η Βουλγαρία έφτασε στο 81% και εμείς μείναμε τελευταίοι στο 76% της Κύπρου, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά.

Συνεχίζοντας με τον τουρισμό, παραμένει προβληματικός με μια μέση δαπάνη που ακόμη και αν αυξηθεί φέτος, όπως φαίνεται, είναι πολύ χαμηλή και άρα ζημιογόνα, σε σχέση με την Πορτογαλία που είναι υπερδιπλάσια, ακόμη και με την Τουρκία. Πρόκειται για ένα

διεθνές φαινόμενο που ονομάζεται «τουριστική διαρροή», όπου μεγάλο μέρος των τουριστικών εσόδων, έως και το 80%, διαφεύγει στα κράτη, έδρα των τουριστικών πρακτόρων, καθώς επίσης σε εισαγωγές προμηθειών, ενώ αφήνει στη Χώρα ένα μικρό μόνο μέρος για τους φθηνούς εργαζόμενους, συνήθως σε συνθήκες γαλέρας.

Σε κάθε περίπτωση, έτσι, ο τουρισμός ωφελεί μόνο τα αεροδρόμια που ξεπουλήσαμε, εξαντλεί τις υποδομές και το εργατικό μας δυναμικό, σημειώνοντας ότι θα απασχολούν διπλάσιο προσωπικό στον τουρισμό από την Πορτογαλία, με κατά πολύ χαμηλότερα έσοδα. Η Πορτογαλία θα ξεπεράσει τα 30 δις φέτος, με λιγότερους από 20 εκατομμύρια τουρίστες, κάπου εκεί περίπου. Η πρόταση μας εδώ είναι η σύνδεση του τουρισμού με την εγχώρια παραγωγή, ενώ η λύση στις ελλείψεις εργατικού δυναμικού, ασφαλώς, δεν είναι η εισαγωγή εργαζομένων, αφού έτσι χάνουμε χρήματα που φεύγουν τελικά και αυτά στο εξωτερικό.

Περαιτέρω, η άνοδος των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών προβλέπεται στο 4,5% το 2026, όταν πέρυσι προβλεπόταν στο 4% για το 2025, αλλά τελικά κατέληξε στο 2,2%. Ακόμη μια ατυχής πρόβλεψη. Ενώ, η αύξηση των εξαγωγών αγαθών προβλέπεται υψηλότερη στο 4,6%, ενώ πέρυσι στο 3,6%, αλλά κατέληξε επίσης χαμηλότερα στο 0,9%. Έτσι, με τέτοιου είδους προβλέψεις, δεν πάμε δυστυχώς πουθενά.

Σε κάθε περίπτωση, η προβλεπόμενη αύξηση των εξαγωγών, σε μια χώρα που δεν παράγει, είναι εξαιρετικά αισιόδοξη. Ενώ και εδώ υπάρχει υπερεκτίμηση για το 2025 και άρα, λανθασμένη πρόβλεψη εκ μέρους του Υπουργείου, όπως τεκμηριώθηκε πέρυσι.

Συνεχίζοντας με την ανεργία, προβλέπεται να μειωθεί στο 7,4% με κριτήριο τη γνωστή καταγραφή της ΕΛΣΤΑΤ, η οποία κάθε άλλο παρά λογική είναι. Ενώ η πραγματική εικόνα είναι διαφορετική, λόγω της μεγάλης μετανάστευσης που περιορίζει το εργατικό δυναμικό και τους, επίσης, πολλούς μακροχρόνια ανέργους, με βάση τα στοιχεία της ΔΥΠΑ.

Ενδεικτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΔΥΠΑ, οι άνεργοι ήταν 790. 844 τον Αύγουστο του 2025, από 843.523 τον ίδιο μήνα πέρυσι, εν μέσω τουριστικής σεζόν. Με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, βέβαια, πλησιάζουμε ουσιαστικά στην πλήρη απασχόληση -για τα ελληνικά δεδομένα- αλλά με πολύ χαμηλότερες αποδοχές. Ενώ η λύση που προκρίνει η Κυβέρνηση είναι η αύξηση των ωρών εργασίας, αντί της παραγωγικότητας, παρά το ότι έχουμε ήδη τις περισσότερες ώρες εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναφορικά με την αύξηση της απασχόλησης, συμπεριλαμβάνονται, κ. Υπουργέ, οι περίπου 200.000 συνταξιούχοι που αναγκάζονται να εργαστούν, αφού δεν επιβιώνουν με τις συντάξεις εξαθλίωσης; Αν συμπεριλαμβάνονται, πόσοι ακριβώς είναι;

Σε σχέση τώρα με το αποτέλεσμα του Προϋπολογισμού της Γενικής Κυβέρνησης, προβλέπεται πρωτογενές πλεόνασμα 2,8% του ΑΕΠ ή 7,9 δις. από 3,6% το 2024 ή 9,1 δις., με υπερπλεόνασμα, αφού η αρχική πρόβλεψη για το 2025 ήταν 2,4% ή 5,9 δις. Εάν αφαιρεθούν, όμως, οι τόκοι, τότε το τελικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης είναι αρνητικό κατά 370 εκατομμύρια, ενώ πέρυσι προβλέπονταν 1,4 δις. και έκλεισε θετικά στο 1,5 δις., οπότε εξαρτάται από τις υπεραποδόσεις.

Αλήθεια, είναι λόγος θριαμβολογίας το υπερπλεόνασμα; Ο Πρωθυπουργός δεν χαρακτήριζε «ματωμένα πλεονάσματα» αυτά του ΣΥΡΙΖΑ στο παρελθόν, αν και ήταν χαμηλότερα; Για ποιον είναι θετικά; Για τους δανειστές, αφού μειώνονται οι μικτές χρηματοδοτικές ανάγκες, το «GFN» δηλαδή στο 8,2% του ΑΕΠ το 2024; Γι' αυτούς που αδιαφορούν για την καταστροφή της Χώρας μας και για την αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της που βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη; Πόσο μάλλον χωρίς να μειώνεται το χρέος, το οποίο χαρακτηρίζεται πλέον και από την «Commission» ως εξυπηρετήσιμο και όχι βιώσιμο.

Το πρωτογενές πλεόνασμα, πάντως, στηρίζεται κυρίως στην υπερφορολόγηση, με τη διατήρηση των ίδιων συντελεστών στις αυξημένες τιμές, οπότε έχει ημερομηνία λήξης, η οποία είναι επισφαλής, αφού εξαντλείται η φοροδοτική ικανότητα των πολιτών, ενώ αφαιρούνται συνεχώς χρήματα από την οικονομία, εις βάρος της μελλοντικής μας ανάπτυξης.

Ένα άλλο αρνητικό και παράξενο γεγονός, είναι η άνοδος των δαπανών για τόκους σε επίπεδο Κεντρικής Κυβέρνησης, αν και περιορίζεται από το «swaps» σε μικρότερο βαθμό της Γενικής Κυβέρνησης, λόγω του ενδοκυβερνητικού δανεισμού ύψους 22,5 δισ. το 2025, από 16,6 δισ. το 2019. Παράξενο, επειδή οι τόκοι έχουν υπερβεί τις προβλέψεις, αφού στον Προϋπολογισμό του 2025 αναμένονταν τόκοι Κεντρικής Διοίκησης ύψους 9,4 δισ. για το 2025 και Γενικής Κυβέρνησης στα 7,39 δισ..

Οι τόκοι, δηλαδή, υπερέβησαν τις προβλέψεις, ενώ το χρέος ήταν χαμηλότερο των προβλέψεων. Πώς είναι δυνατόν να συμβαίνει κάτι τέτοιο; Θα μας απαντήσετε εδώ;

Εμείς ρωτήσαμε για να διευκρινίσουμε τι ακριβώς συμβαίνει με τους τόκους, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά, όπου ο ΟΔΔΗΧ μας απάντησε για τους στόχους της Γενικής Κυβέρνησης μόνο, ότι το 2024 είχαμε μεν 8,2 δις λογιστικά έξοδα, αλλά πληρώθηκαν 4,75 δις λόγω των swaps και των αναβαλλόμενων 1,45 δις στο EFSF. Όπως μας είπε, το όφελος από το swap ήταν 1,22 δις, ενώ οι ενδοκυβερνητικοί τόκοι ήταν 2,3 δις, τους οποίους όμως δεν βλέπουμε ως πιστωτικούς στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης στον Πίνακα 2.1 του σημερινού Προϋπολογισμού, αλλά μόνο 1,5 δις στα Νομικά Πρόσωπα.

Τι ακριβώς συμβαίνει, τι ισχύει εδώ;

Για να καταλάβουμε, οι παγωμένοι τόκοι του EFSF είναι ετήσια 1,45 δις και συμπεριλαμβάνονται στους τόκους, αλλά δεν πληρώνονται.

Πώς και πού προστίθενται στο χρέος αυτοί ακριβώς οι παγωμένοι τόκοι;

Τέλος, όσον αφορά την πρόωρη αποπληρωμή των GLF με τα υπερπλεονάσματα, δεν βλέπουμε το λόγο μιας επιπλέον επιβάρυνσης της κοινωνίας, αφού το επιτόκιο τους είναι 0,5% συν Euribor, άρα φθηνότερο από αυτό με το οποίο δανειζόμαστε σήμερα, οπότε δεν κερδίζουμε τίποτα και άρα δεν υπάρχει κανένας λόγος.

Εάν χρησιμοποιηθεί, βέβαια, το «μαξιλάρι» με τη μείωσή του θα ήταν θετικό, αφού δεν υπάρχει λόγος να «λιμνάζουν» τόσα χρήματα και να πληρώνουμε τόκους. Σε μια τέτοια περίπτωση θα μειωνόταν το χρέος μας, ως προς το ΑΕΠ, αλλά ταυτόχρονα το «μαξιλάρι», οπότε η μείωση θα ήταν σχετική.

Συνεχίζοντας, με τα φορολογικά έσοδα προβλέπεται να αυξηθούν, με την βοήθεια του πληθωρισμού, στα 73,5 δις το 2026 από 70,8 δις το 2025 ενώ το 2019 ήταν μόλις 51,1 δις, δηλαδή, 20 δισεκατομμύρια παραπάνω. Αυτή είναι η περίφημη μείωση των 83 φόρων της Κυβέρνησης;

Η κοροϊδία της αντικατάστασής τους από τους πληθωριστικούς φόρους που είναι σαφώς υψηλότεροι;

Ειδικά, όσον αφορά το ΦΠΑ, ενώ το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 11,6% το 2025 σε σχέση με το 2019, ο ΦΠΑ, ο πιο άδικος φόρος για τα χαμηλά εισοδήματα, αυξήθηκε κατά 55%, το πραγματικό ΑΕΠ κατά 11,6% και ο ΦΠΑ κατά 55%. Εάν αυτό δεν είναι φορολογική ληστεία των φτωχών, τότε τι ακριβώς είναι;

Δεν είδαμε πάντως πουθενά να αναφέρονται οι αποταμιεύσεις στο Προσχέδιο, αλλά μόνο οι καταθέσεις οι οποίες, όπως όλοι γνωρίζουμε, είναι κάτι εντελώς διαφορετικό.

Εν προκειμένω, κάτι που είναι επίσης ενδεικτικό της πτώσης του διαθέσιμου εισοδήματος, το ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών στην Ελλάδα ήταν αρνητικό το

πρώτο τρίμηνο του 2025, ενώ το 2024 η Χώρα είχε επίσης αρνητικό ποσοστό αποταμίευσης στο πλην 1,9%, όπως και τα προηγούμενα χρόνια, όταν ο μέσος όρος της Ε.Ε. ήταν στο συν 13,4%, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά.

Περαιτέρω, τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος των ιδιωτών, προβλέπονται στα 15,7 δις, το 2026, όσο περίπου το 2025, ενώ προβλέπεται να αυξηθεί ο φόρος των επιχειρήσεων στα 8,6 δις από 7,8 δις.

Όσον αφορά τις δαπάνες του κράτους, θα αυξηθούν στα 86,5 δις το 2026 από 80,5 δις το 2025 που τελικά διαμορφώνονται σε 81,4 δις ξεπερνώντας τα έσοδα, έτσι ώστε η κεντρική διοίκηση θα έχει ελλειμματικό ισοζύγιο το 2026 ύψους 6,5 δις, ενώ η άνοδος των δαπανών προκύπτει από κάποιες αυξήσεις στις μεταβιβάσεις που ενδεχομένως αφορούν Εξοπλιστικά και το Ταμείο Ανασυγκρότησης.

Συνεχίζοντας με τους μισθούς του Δημοσίου δεν φαίνεται να υπάρχουν αυξήσεις, αφού παραμένουν στα 15,2 δις όσο ήταν το 2025 μετά την αύξησή τους κατά 500 εκατομμύρια.

Στον Πίνακα 2.4 όμως αναφέρονται 572 εκατομμύρια κόστος από τα μέτρα της Δ.Ε.Θ. το 2026, οπότε λογικά θα περιμέναμε να αυξηθεί η μισθοδοσία. Πώς εξηγείτε ότι παραμένει σταθερή;

Ειδικά στα νοσοκομεία προβλέπεται μείωση στα 798 εκατομμύρια το 2026 από 898 εκατομμύρια, πρόβλεψη το 2025 και πραγματοποίηση 850 εκατομμύρια. Τι ακριβώς συμβαίνει;

Μείωση ενώ πρέπει να γίνουν προσλήψεις σε νοσηλευτές, θυμίζοντας ότι στη Δ.Ε.Θ. το 2023 ο Πρωθυπουργός είχε υποσχεθεί 10.000 προσλήψεις;

Από την άλλη πλευρά, οι συντάξεις στους ΟΤΑ θα ανέλθουν στα 35,6 δις το 2026 από 34,3 δις το 2025, οπότε πρόκειται για μία αύξηση 1,2 δις ή 3,7%.

Δεν θα πάρω άλλο χρόνο, υπάρχουν δυστυχώς και άλλα πράγματα που δεν μπορεί να αναφέρει κανείς. Θα αναφερθώ μόνο στο συμπέρασμά μας, ότι πρόκειται, δηλαδή, για έναν ακόμη Προϋπολογισμό που χαρακτηρίζεται από χαμηλή ανάπτυξη, αβέβαιη ως προς την πραγματοποίησή της, καθώς επίσης από τη συνέχιση της φορολογικής αφαίμαξης, ενώ για ένα ακόμη έτος δεν δρομολογείται απολύτως τίποτα για την αλλαγή του χρεοκοπημένου παραγωγικού και τουριστικού μας μοντέλου.

Ευχαριστώ πολύ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κ. Βιλιάρδο.

Θα συνεχίσουμε με το Γενικό Εισηγητή της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ «ΝΙΚΗ»» κ. Ανδρέα Βορύλλα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΟΡΥΛΛΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”»): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, συζητούμε σήμερα το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 2026. Ένα κείμενο που δεν είναι, απλώς, πίνακες και αριθμοί, αλλά η αντανάκλαση της πορείας της πατρίδας μας και της κατεύθυνσης που επιλέγει η πολιτεία. Και, δυστυχώς, η εικόνα που προβάλλεται, δεν είναι εικόνα ελπίδας, είναι εικόνα στασιμότητας, εξάρτησης και κοινωνικής ανισότητας.

Η Κυβέρνηση παρουσιάζει έναν Προϋπολογισμό που τον διαφημίζει ως αναπτυξιακό και δίκαιο. Πίσω, όμως, από τις λέξεις, πίσω από τους ψυχρούς δείκτες κρύβεται μια άλλη αλήθεια, ότι η Ελλάδα, το 2026, εξακολουθεί να είναι μια Χώρα που ζει με δανεικά, που

εξαρτάται από τις αγορές, που βλέπει τους νέους της να φεύγουν και τα νοικοκυριά της να «στενάζουν» από την ακρίβεια.

Σύμφωνα με το ίδιο το Υπουργείο Οικονομίας, το δημόσιο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης, θα φτάσει, το 2026, στο 137,6% του Α.Ε.Π.. Μας λένε ότι αυτό είναι επιτυχία, γιατί υποτίθεται πως μειώνεται.

Σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ελληνικό δημόσιο χρέος, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2025, διαμορφώθηκε στα 368,3 δις ευρώ από 366,3 δις ευρώ που ήταν το πρώτο τρίμηνο του ίδιου έτους, δηλαδή, αυξήθηκε κατά 2 δις ευρώ περίπου μόλις μέσα σε ένα τρίμηνο. Αυτό που δεν μας λέει η Κυβέρνηση είναι πως το δημόσιο χρέος της Χώρας μας είναι το μεγαλύτερο σε αναλογία Α.Ε.Π., σε σύγκριση με τις χώρες της Ευρωζώνης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, τα οποία καταθέτουμε στα πρακτικά της Βουλής, οι υψηλότεροι δείκτες δημοσίου χρέους προς Α.Ε.Π.. Στο τέλος του τέταρτου τριμήνου του 2024 καταγράφηκαν στη Γαλλία 153,6%, στην Ιταλία 135,3%, στη Γαλλία 113%, στο Βέλγιο 104,7% και στην Ισπανία 101,8%, ενώ οι χαμηλότεροι καταγράφηκαν στην Εσθονία 23,6%, στη Βουλγαρία 24,1% και στο Λουξεμβούργο 26,3%. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο μέσος όρος δημοσίου χρέους στην Ευρωζώνη ανέρχεται στο 87,4%.

Η Ελλάδα, για να φτάσει τον μέσο όρο δημοσίου χρέους στην Ευρωζώνη, θα πρέπει το χρέος μας να πέσει στα 207,6 δις ευρώ, δηλαδή, να μειωθεί κατά 157,3 δις ευρώ. Κάτι που πρακτικά είναι αδύνατο, δεν συνέβη ούτε με το «κούρεμα» του 2012.

Μετά από 10 χρόνια Μνημονίων και στη συνέχεια, 6 χρόνια η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας και με Πρωθυπουργό, τον κύριο Μητσοτάκη, η Χώρα μας εξακολουθεί και σήμερα να είναι πρωταθλήτρια δημοσίου χρέους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Θα θέλαμε να μας απαντήσει ο κύριος Υπουργός Εθνικής Οικονομίας, αν το δημόσιο χρέος της Χώρας μας θα φτάσει τον μέσο όρο δημοσίου χρέους της Ευρωζώνης, που σήμερα είναι 87,4% και αν ναι, ποτέ αυτό θα συμβεί;

Στο πλαίσιο αυτό, η Κυβέρνηση θα πρέπει να αλλάξει οικονομική πολιτική και πέρα των χρηματοδοτήσεων από το ΕΣΠΑ και το Ταμείο Ανάκαμψης, να θέσει ως νέο εθνικό στόχο το τρίπτυχο, εξόρυξης φυσικού αερίου και πετρελαίου, παραγωγή και μεταφορά πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας, εξόρυξη και επεξεργασία κρίσιμων μετάλλων και σπάνιων γαιών, όπως ακριβώς κάνει και η Αμερική.

Στο κίνημά μας, θεωρούμε ως ιδιαιτέρως θετική εξέλιξη την παρουσία της Chevron στα θαλάσσια οικόπεδα νοτίως της Κρήτης και θα θέλαμε σύντομα να δούμε οι έρευνες να επεκτείνονται και σε άλλα θαλάσσια οικόπεδα σε Ιόνιο και Αιγαίο. Βεβαίως, αυτό σημαίνει πως θα πρέπει να εγκαταλείψουμε τη λανθασμένη και κατευναστική πολιτική απέναντι στην Τουρκία, με αντάλλαγμα τα ήρεμα νερά που πολύ εύκολα μπορούν να μετατραπούν σε τρικυμία.

Το ίδιο το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού ομολογεί ότι το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ανέρχεται στο 6,5% του Α.Ε.Π., δηλαδή, συνεχίζουμε να εισάγουμε πολύ περισσότερα απ' όσα εξάγουμε και να καταναλώνουμε περισσότερο από όσα παράγουμε. Αυτό σημαίνει ότι η Ελλάδα δεν έχει ανακτήσει την παραγωγική της αυτάρκεια.

Η Χώρα μας εξακολουθεί να είναι εξαρτημένη σε σημαντικό βαθμό από εισαγωγές για ορισμένα προϊόντα, ειδικά στο ζωικό τομέα, σε κρέας, σε ζωοτροφές και σε προϊόντα που δεν είναι ανταγωνιστικά στην εγχώρια παραγωγή.

Το κίνημά μας υποστηρίζει ότι η ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα στην Ελλάδα προϋποθέτει μια στρατηγική που συνδυάζει καινοτομία, εκπαίδευση και συνεργασία.

Χρειάζεται στροφή προς βιώσιμες και κλιματικά ανθεκτικές καλλιέργειες, αξιοποίηση της τεχνολογίας για τη γεωργία, έξυπνη άρδευση και ενίσχυση των συνεταιριστικών οχημάτων, ώστε οι παραγωγοί να αποκτήσουν διαπραγματευτική ισχύ και πρόσβαση στις αγορές. Η αναδιάρθρωση καλλιεργειών με βάση τη ζήτηση και το υδατικό αποτύπωμα, η προσέλκυση νέων αγροτών με κίνητρα και κατάρτιση, καθώς και η διασύνδεση παραγωγής, μεταποίησης τουρισμού, μπορεί να δημιουργήσουν προστιθέμενη αξία.

Παράλληλα, απαιτείται σταθερό πλαίσιο στήριξης και επενδύσεις σε υποδομές έρευνας και καινοτομίας, ώστε η ελληνική γεωργία να γίνει πιο ανταγωνιστική, εξωστρεφής και αυτάρκης απέναντι σε σύγχρονες προκλήσεις. Η Κυβέρνηση μιλά για αύξηση επενδύσεων κατά 10,2%, τη μεγαλύτερη στην ευρωζώνη, όμως η αλήθεια είναι ότι οι περισσότερες από αυτές τις επενδύσεις προέρχονται από το Ταμείο Ανάκαμψης, επιχορηγήσεις και δάνεια συνολικού ποσού 36 δις ευρώ και όχι από εγχώρια κεφάλαια. Πρόκειται για επενδύσεις που εξυπηρετούν κυρίως τους μεγάλους ομίλους, όχι τον μικρομεσαίο, τον επαγγελματία και τον αγρότη. Ήδη, έχουν ξεκινήσει συζητήσεις με όργανα της Ε.Ε. και αναμένονται δύσκολες αποφάσεις για την αναθεώρηση του Ταμείου Ανάκαμψης μέχρι το τέλος του έτους.

Το πρόγραμμα της κοινωνικής αντιπαροχής, το οποίο είναι ένα δομικό στοιχείο του σχεδίου για την αύξηση της παροχής στέγης, έχει μηδενική υλοποίηση εδώ και ένα χρόνο, ενώ ο αρχικός σχεδιασμός ήταν ο πρώτος διαγωνισμός για κατασκευές και μετασκευές δημοσίων κτιρίων να ξεκινήσει μέσα στο 2024. Το ίδιο σημαντικές είναι οι καθυστερήσεις στην ανακαίνιση των 81 νοσοκομείων της Χώρας και η κατασκευή των 156 Κέντρων Υγείας. Όλα αυτά τα έργα έχουν έντονο κοινωνικό χαρακτήρα. Αν τελικά αποφασιστεί η απένταξη μέρους ή και του συνόλου τους από το Ταμείο Ανάκαμψης, για να χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ, θα υπάρξει ακόμα πιο μεγάλη καθυστέρηση στην ένταξή τους.

Μας λένε ότι η ανεργία έπεσε στο 8,6%, το χαμηλότερο επίπεδο από το 2008, αλλά η ποιότητα αυτών των θέσεων εργασίας, σε μεγάλο βαθμό, είναι χαμηλά αμειβόμενες, επισφαλείς, μερικής ή εποχικής απασχόλησης. Οι νέοι μας σήμερα εργάζονται χωρίς προοπτική, χωρίς σταθερότητα, χωρίς δυνατότητα να δημιουργήσουν οικογένεια και γι' αυτό φεύγουν. Φεύγουν νέοι επιστήμονες με πτυχία και γνώσεις, γιατί η Ελλάδα τους προσφέρει μισθούς των 800 ευρώ και ενοίκια των 700 ευρώ. Αυτό δεν είναι ανάπτυξη, είναι κοινωνική αιμορραγία.

Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι πληθωρισμός θα πέσει στο 2,2%. Μια ωραία στατιστική, που όμως δεν αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα των ελληνικών νοικοκυριών, γιατί ο πραγματικός πληθωρισμός είναι αυτός που μετράται στο ταμείο του σούπερ μάρκετ, στο πρατήριο καυσίμων, στο λογαριασμό του ρεύματος. Ο άρτος, το λάδι, το γάλα, τα ενοίκια, όλα έχουν αυξηθεί κατά δεκάδες ποσοστιαίες μονάδες τα τελευταία χρόνια. Αυτή είναι η πραγματική εικόνα, μια Ελλάδα που εργάζεται περισσότερο και ζει χειρότερα. Μια Ελλάδα που βλέπει το διαθέσιμο εισόδημα να μειώνεται, ενώ οι μεγάλες επιχειρήσεις καταγράφουν ιστορικά κέρδη. Οι όποιες αυξήσεις εισοδημάτων, που θα προέλθουν, σύμφωνα με το Προσχέδιο του προϋπολογισμού, θα έχουν περιορισμένο αποτύπωμα, διότι η διόγκωση των τιμών από την ανεξέλεγκτη ακρίβεια, έχει, ήδη, μειώσει δραματικά την αγοραστική δύναμη των πολιτών, ειδικά των χαμηλών κοινωνικών στρωμάτων.

Το κίνημά μας προτείνει μέτρα που μπορούν να «φρενάρουν» την ακρίβεια. Μερικά από τα οποία είναι τα εξής: Μηδενισμός του ΦΠΑ, επιλεκτικά και στοχευμένα, σε συγκεκριμένα καταναλωτικά αγαθά πρώτης ανάγκης, που έχουν άμεση σχέση με τον βιοπορισμό οικογενειών, ειδικά με χαμηλά εισοδήματα. Ο μηδενισμός του ΦΠΑ είναι εύκολα

ελεγχόμενος από τον ελεγκτικό μηχανισμό, δεν μπορεί να απορροφηθεί από τους μεσάζοντες, οπότε είναι βέβαιο ότι θα μειώσει αντίστοιχα τις τιμές των αγαθών. Αποτελεσματικοί έλεγχοι σε όλο το κύκλωμα της αγοράς, από την παραγωγή μέχρι τη διάθεση του προϊόντος, ώστε να υπάρξει σήμα στην αγορά πως το κράτος ελέγχει και επιβάλλει αυστηρές ποινές στους παραβάτες που αισχροκερδούν. Δημοσιοποίηση των προϊόντων στα οποία διαπιστώθηκε αισχροκέρδεια, καθώς και των εταιρειών που ευθύνονται ως αποτρεπτικό μέτρο και παράλληλα μέτρο προφύλαξης των πολιτών.

Το κίνημά μας προτείνει ένα εθνικό σχέδιο ανασυγκρότησης που θα στηριχθεί σε δύο μεγάλους άξονες. Πρώτον, παραγωγική ανασυγκρότηση. Η Ελλάδα πρέπει να ξαναγίνει η χώρα που να παράγει, όχι να εισάγει τα πάντα. Απαιτούνται επενδύσεις στην εξόρυξη φυσικού αερίου και πετρελαίου, στην παραγωγή και τη μεταφορά πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας, στην εξόρυξη και την επεξεργασία χρήσιμων μετάλλων και σπάνιων γαιών. Το ίδιο ενδιαφέρον θα πρέπει να δείξουμε και στον πρωτογενή τομέα, στη μεταποίηση και στην αμυντική βιομηχανία. Κίνητρα για τους νέους αγρότες, για τους συνεταιρισμούς, για τις μικρές επιχειρήσεις που κρατούν ζωντανή την ύπαιθρο.

Δεύτερον, στήριξη της οικογένειας και αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος. Η μεγαλύτερη απειλή για το μέλλον της Ελλάδας δεν είναι η οικονομία, αλλά η υπογεννητικότητα. Χωρίς νέους, χωρίς οικογένειες, χωρίς παιδιά δεν υπάρχει πατρίδα. Προτείνουμε ουσιαστική στήριξη στις πολύτεκνες και τρίτεκνες οικογένειες. Φοροαπαλλαγές για τα νέα ζευγάρια, προγράμματα στέγασης και προστασία της μητρότητας.

Το κίνημά μας προτείνει τη χορήγηση μόνιμου μηνιαίου επιδόματος τέκνου 200 ευρώ για κάθε παιδί έως τα 18 έτη. Δικαιούχοι να είναι οι Έλληνες πολίτες με εισόδημα κάτω των 30.000 ευρώ ενώ θα αποκλείονται από τη λήψη του οι λαθρομετανάστες και οι πρόσφυγες. Γνωρίζουμε ότι το μέτρο έχει υψηλό κόστος που ξεπερνά τα 3 δις ευρώ όμως το μέγεθος του προβλήματος επιβάλλει ακριβές λύσεις.

Μια από τις συνέπειες της υπογεννητικότητας είναι και το έλλειμμα που αντιμετωπίζει το ασφαλιστικό μας σύστημα. Στον Υποπίνακα Ισοζύγιο Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης βλέπουμε ότι τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται σε ποσό 29,68 δις ευρώ ενώ τα έξοδα για την απόδοση παροχών συντάξεων σε ποσό 35,66 δις ευρώ και για την παροχή ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης σε ποσό 5,69 δις ευρώ. Αν από τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές αφαιρέσουμε τις παροχές συντάξεων και τις παροχές σε είδος δηλαδή νοσήλια και ιατρικές φαρμακευτικές δαπάνες προκύπτει έλλειμμα κατά 11,67 δις Ευρώ. Με την αναλογία εργαζομένων – συνταξιούχων συνεχώς να επιδεινώνεται είναι μαθηματικά βέβαιο ότι μετά από μερικά χρόνια οι συντάξεις δεν θα μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τις ασφαλιστικές εισφορές. Αυτό, μοιραία, θα οδηγήσει είτε στη μείωσή τους είτε στην αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης. Πρόκειται για ένα τεράστιο πρόβλημα που η Κυβέρνηση συνειδητά το αποκρύπτει από τους πολίτες που όμως, κάποια στιγμή, δεν θα μπορεί ούτε να κρυφτεί αλλά ούτε εύκολα να αντιμετωπιστεί. Αναμένουμε από τον κ. Υφυπουργό, με πολύ ενδιαφέρον, να μας απαντήσει αν το ασφαλιστικό μας σύστημα με προϋπολογισμένο έλλειμμα 11,67 δις ευρώ θα είναι βιώσιμο και αν θα χρειαστεί κάποια παρέμβαση στο κοντινό μέλλον.

Στα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η ελληνική οικογένεια είναι και το στεγαστικό. Η εξασφάλιση αξιοπρεπούς και οικονομικά προσιτής στέγης έχει αναδειχθεί τα τελευταία χρόνια σε ένα από τα πλέον πιεστικά κοινωνικά ζητήματα στην Ελλάδα. Παρότι η χώρα δεν αντιμετωπίζει, παραδοσιακά, σοβαρό στεγαστικό πρόβλημα οι ανατροπές της

τελευταίας δεκαετίας, η οικονομική κρίση που έφεραν την πώληση των κόκκινων δανείων σε funds, οι δημοσιονομικές πιέσεις, η έκρηξη του τουρισμού και των βραχυχρόνιων μισθώσεων διαμόρφωσαν ένα νέο ασφυκτικό τοπίο που το δικαίωμα στην κατοικία απειλείται ανοιχτά. Το 2005, τα 84,6% των πολιτών διέμενε σε ιδιόκτητη κατοικία, μέχρι το 2023 αυτό το ποσοστό είχε υποχωρήσει σε 69,6% σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat. Μια εντυπωσιακή πτώση 15 ποσοστιαίων μονάδων μέσα σε λιγότερο από δύο δεκαετίες. Η κάμψη αυτή αποτυπώνει όχι απλώς στατιστική μεταβολή αλλά μια ριζική κοινωνική ανατροπή. Το ελληνικό όνειρο της κατοχής ενός δικού μας σπιτιού μετατρέπεται σταδιακά σε προνόμιο των λίγων.

Σε αντίθεση με την ελληνική απουσία πολιτικής για τη στέγη, με ευθύνη της Κυβέρνησης, πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν αναπτύξει δομημένες στρατηγικές παρέμβασης. Το κίνημά μας έχει προτάσεις, μερικές από αυτές είναι οι εξής: Δημιουργία Εθνικής Αρχής Στέγασης για συντονισμό πολιτικών και εποπτεία της αγοράς, η χορήγηση Golden Visa να αποσυνδεθεί από την αγορά ακινήτων και να δοθούν και άλλες επιλογές όπως η επένδυση ποσού ενός εκατομμυρίου ευρώ, τουλάχιστον, σε κρατικά ομόλογα, σε συμμετοχές σε νεοφυείς επιχειρήσεις, στην αγορά μετοχών και εταιρικών ομολόγων στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Τα ακίνητα που ανήκουν σε τράπεζες και funds και σε εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία, εφόσον παραμένουν κλειστά για περισσότερο από 12 μήνες, να πληρώσουν ειδικό τέλος, με συντελεστή 2 έως 3% επί της αντικειμενικής τους αξίας. Ωστόσο, πάνω απ' όλα, να επαναφέρουμε την ηθική διάσταση στην οικονομία γιατί δεν μπορεί να υπάρξει ευημερία χωρίς δικαιοσύνη, δεν μπορεί να υπάρξει πρόοδος χωρίς αρετή. Η κρίση που ζούμε δεν είναι μόνο οικονομική είναι και πνευματική. Η Ελλάδα δεν χρειάζεται άλλους τεχνοκράτες χρειάζεται ηγέτες με πίστη. Ο λαός θέλει πολιτική αλήθειας, πολιτική δικαιοσύνης, πολιτική πίστης.

Τέλος, με βαθιά ανακούφιση και ειλικρινή χαρά υποδεχόμαστε την ανακοίνωση για τον τερματισμό των εχθροπραξιών στη Γάζα. Μετά από μήνες οδύνης, απωλειών και ανθρώπινου πόνου το τέλος του πολέμου αποτελεί ελπίδα για ειρήνη γεγονός, που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στον Πρόεδρο Trump και όχι στην Ε.Ε. που για μία ακόμη φορά ήταν απύσχα από τις συνομιλίες που θα κρίνουν το μέλλον της περιοχής. Η «ΝΙΚΗ» θα συνεχίσει να αγωνίζεται για μια Ελλάδα που δεν θα είναι προτεκτοράτο των ολιγοπωλών, για μια οικονομία που θα υπηρετεί τον άνθρωπο αξιοποιώντας τον εθνικό πλούτο, για μια κοινωνία που θα έχει στο κέντρο την ορθόδοξη πίστη, την οικογένεια και την πατρίδα.

Ευχαριστώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κ. Βορύλλα. Ο Γενικός Εισηγητής της «ΠΛΕΥΣΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», κ. Αλέξανδρος Καζαμιάς βρίσκεται στην Ολομέλεια γιατί έχει επίκαιρη ερώτηση.

Τον λόγο έχει ο ανεξάρτητος Βουλευτής, κ. Νικόλαος Βρεττός.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα προσπαθήσω να μην εξαντλήσω το χρόνο, έτσι κι αλλιώς είναι η πρώτη μου συμμετοχή στην Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων με την ιδιότητα πλέον του ανεξάρτητου Βουλευτή και θα ήθελα να τοποθετηθώ σε ένα πολιτικό κείμενο, γιατί το Προσχέδιο ακριβώς είναι ένα πολιτικό κείμενο όπου φαίνεται να ενσωματώνει τις εξαγγελίες του Πρωθυπουργού στη ΔΕΘ σχετικά με παροχές που επιστρέφει πίσω στην κοινωνία, αυτό είναι το γεγονός. Να δούμε, όμως, εάν είναι αρκετές αυτές οι επιστροφές στην κοινωνία και βάσει ποιου κρίσματος η Κυβέρνηση τις καταθέτει.

Προσωπικά, πλέον, πιστεύω ότι είναι μια διαδικασία παραπλανητική και υποκριτική γιατί η Κυβέρνηση έχει αποδείξει ότι με τις πολιτικές της καλύπτει τη διαφθορά. Μη ξεχνάμε τις Εξεταστικές Επιτροπές για τον ΟΣΕ που είναι το μεγαλύτερο, καταγεγραμμένο στην ιστορία, φαγοπότι και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός είχε τοποθετηθεί με αυτή τη θλιβερή απώλεια Ελλήνων, κυρίως νέων πολιτών που με οράματα ήθελαν ακριβώς να συνδράμουν σ' αυτή την προοπτική της πατρίδας να γίνει καλύτερη, μεγαλύτερη οικονομικά, επαρκέστερη. Το ίδιο συμβαίνει και με το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ που συζητάμε.

Επομένως, η Κυβέρνηση με τις πολιτικές πρακτικές καλύπτει τη διαφθορά και με το συγκεκριμένο Προσχέδιο δείχνει ότι επανεπενδύει στην ακρίβεια, έχοντας μόνο έναν στόχο όχι αναπτυξιακό, αλλά καθαρά αντιαναπτυξιακό, γιατί ο μόνος στόχος της είναι η οικονομική ποσοστιαία μείωση του εξωτερικού δημόσιου χρέους. Ας μη γελιόμαστε, αυτό δεν είναι πολιτική η οποία ανακουφίζει τους Έλληνες πολίτες, γιατί η μόνη πολιτική που θα έπρεπε να αναδειχθεί μέσα από ένα Προσχέδιο και να γίνει μετά αριθμός στην κατάρτιση του Προϋπολογισμού είναι η πολιτική που θα είχε όραμα καταρχήν, αλλά, κυρίως, θα βοηθούσε σε πραγματικούς στόχους, που ο μόνος στόχος είναι η σύγκλιση με τους δείκτες της ευρωπαϊκής ανάπτυξης και κυρίως να υπάρχει σύγκλιση με το δείκτη αύξησης του βιοτικού επιπέδου.

Μη ξεχνάμε ότι το μόνο αποτέλεσμα που φαίνεται ότι υπάρχει σ' αυτό το Προσχέδιο είναι ότι παραμένει η Χώρα μας τελευταία στη λίστα με την αγοραστική δύναμη που θα μπορούσε να έχει ο Έλληνας πολίτης. Αυτό το Προσχέδιο δεν λέει τίποτα ότι θα βελτιώσει με μετρημένους στόχους και με μετρημένο σχεδιασμό και πολιτικές στους αριθμούς, γιατί οι αριθμοί λένε πάντα την αλήθεια αρκεί να τους διαβάσουμε όλους. Εδώ, η Κυβέρνηση όχι μόνο δεν τους διαβάσει απλώς, αλλά και τους αποκρύπτει. Φαίνεται σ' αυτόν τον Προϋπολογισμό ότι θα υπάρξει πραγματικά στόχευση για να αυξηθεί η αγοραστική δύναμη; Είπε ο κύριος Υπουργός ότι το 2030, τότε που θα αρχίσουμε να δίνουμε πολύ περισσότερα χρήματα, θα έχει αρθεί η ασυλία όσον αφορά τις υποχρεώσεις για το εξωτερικό μας χρέος και θα αρχίσουμε να δίνουμε περισσότερα για το εξωτερικό χρέος, τότε θα καταφέρουμε να μην είμαστε οι πρώτοι σε ποσοστό εξωτερικού δημόσιου χρέους αλλά θα έχουμε καταφέρει, πιθανόν, όπως λένε και οι φαινομενικοί αριθμοί εδώ, να έχουμε γίνει δεύτεροι, μεγάλη επιτυχία.

Είναι δυνατόν να έχουμε μια Κυβέρνηση η οποία είναι υπέρ της ελεύθερης οικονομίας και να λέει ότι αυτός είναι ο πραγματικός στόχος για την ανάπτυξη της Χώρας; Έχεις ρυθμίσεις, δηλαδή, δόσεις όσον αφορά το χρέος σου κι εσύ τις προπληρώνεις. Είναι

δυνατόν να υπάρχει ανάπτυξη σε μια απλή Επιχείρηση εάν δεν έχει χρηματοδότηση; Και αφού η Κυβέρνηση έχει διασφαλίσει αυτή τη χρηματοδότηση και την έχει ρυθμίσει μέσα από τη διαδικασία των δόσεων, όσον αφορά τα δάνεια που έχει πάρει, έρχεται και τα προπληρώνει για να ωφεληθεί ποιος; Ο πολίτης; Δεν ωφελείται.

Επομένως, δεν υπάρχει καμία ανάπτυξη γιατί η Κυβέρνηση επενδύει στην ακρίβεια και αυτό φαίνεται στο Προσχέδιο. Όλοι γνωρίζουμε ότι η ακρίβεια δεν είναι φυσικό φαινόμενο.

Είναι μια συγκεκριμένη πολιτική επιλογή που την επιλέγει η Κυβέρνηση, έτσι ώστε να καταστήσει τον Προϋπολογισμό, όχι έναν οδικό χάρτη ανάπτυξης, αλλά έναν χάρτη εκμετάλλευσης, γιατί, στην ουσία, η ακρίβεια εκτοξεύει τα φοροέσοδα κατά 2,65 δισεκατομμύρια σε σχέση με φέτος.

Όμως, η Κυβέρνηση αρνείται να αγγίξει πραγματικά τη ρίζα του προβλήματος που είναι η θεσμοθέτηση των καρτέλ, των λόμπι και η ατιμωρησία των μεγάλων παικτών με την ασυλία του αφορολόγητου. Γιατί, ας μη γελιόμαστε, ακόμη και η Ανεξάρτητη Αρχή Καταπολέμησης της Ακρίβειας που έγινε ένα εργαλείο, με πολλές φανφάρες, ανακοινώθηκε, για να προστατεύσει την αγοραστική δύναμη και την εκμετάλλευση των πολιτών στην αγορά βασικών αγαθών από την υπερεκμετάλλευση. Μόλις τόλμησε να βάλει δύο πρόστιμα άρχισαν να πλακώνονται οι εταιρείες μεταξύ τους για το ποια αδικήθηκε λιγότερο ή περισσότερο.

Ως δια μαγείας, δια δημοκρατικής διαδικασίας, το Μέγαρο Μαξίμου τι έκανε; Μόλις μια μεγαλοεπιχείρηση, πιθανόν δικαίως, έτσι κι αλλιώς οι Αρχές έχουν αποδείξει ότι όχι μόνο δεν είναι ανεξάρτητες, αλλά είναι βαθιά εξαρτημένες και γι' αυτό εκ του αποτελέσματος δεν μπορεί να υπάρξει καταπολέμηση της ακρίβειας, τι έκανε; Ασμένως αποδέχθηκε να δει τους επιχειρηματίες. Έτσι λειτουργεί το Μέγαρο Μαξίμου; Δεν υπάρχει εκπροσώπηση των εταιρειών αυτών, θεσμική εκπροσώπηση; Δηλαδή, κάθε επιχειρηματίας και δεν μπαίνω στη διαδικασία του δίκαιου ή του άδικου, όταν διαμαρτύρεται γιατί η Ανεξάρτητη Αρχή έκρινε ότι έπρεπε να επιβάλλει τα πρόστιμα πηγαίνει και καταφεύγει, δημιουργώντας και πρόβλημα Υπουργικό, μεταξύ ποιοι Υπουργοί ζητούσαν από τον Πρωθυπουργό να δεχτεί τον επιχειρηματία; Ποιοι αντιδρούσαν, γιατί πιθανόν ήταν συμπαθούντες με άλλους επιχειρηματίες; Αυτό λέτε εσείς ότι είναι η αναγκαία συνθήκη για έναν Προϋπολογισμό με αριθμούς να δείξει ότι αυτός θα ωφελήσει τους Έλληνες πολίτες;

Όχι, δεν τους ωφελεί, αλλά τους κατακρημνίζει ακόμα περισσότερο. Γιατί, όλα αυτά που εσείς σημειώνετε δεν μπορούν να έχουν καμία λειτουργική αποτίμηση. Γιατί, σε θετικό κλίμα δεν μπορούν να συζητούνται, μη θεσμικά, η διαφάνεια των τιμών, η σαφήνεια των ελέγχων, η ενίσχυση της εμπιστοσύνης μεταξύ της πολιτείας και μιας επιχείρησης.

Φαντάζομαι την άλλη εβδομάδα θα έρθει άλλη επιχείρηση να μιλήσει με τον Πρωθυπουργό. Έτσι ακριβώς πιστεύετε ότι με τα προσχέδια αυτά θα υπηρετήσετε τη διαφάνεια; Θα προστατέψετε τον Έλληνα πολίτη; Κανείς δεν το πιστεύει και επειδή κανείς δεν το πιστεύει θεωρούμε και εμείς και εγώ προσωπικά να συνδράμω σε αυτή την λαϊκή αίσθηση ότι μία από τα ίδια είναι κι αυτός ο Προϋπολογισμός.

Είναι ένας Προϋπολογισμός αντιαναπτυξιακός και επενδύει στην ακρίβεια. Δεν έχει καμία δημιουργικότητα όσον αφορά, μόνο δημιουργική λογιστική. Γιατί, ακούστηκε το παράδοξο από τον Υπουργό ότι ακόμη και όταν τέθηκε από τον συνάδελφο του ΠΑΣΟΚ ότι για ποιο λόγο να πηγαίνουν να προπληρώνουν με αυτές τις συνθήκες και κατά πόσο αυτό το κέρδος από την ελάττωση κάποιων δόσεων είναι παραγωγικό, είπε ο Υπουργός ότι εμείς και να μην τα πληρώναμε αυτά, θα έμεναν ταμειακά διαθέσιμα.

Αλήθεια, έτσι δημιουργείτε τα ταμειακά διαθέσιμα; Όπως και τα υπερπλεονάσματα; Τι fake Προϋπολογισμός είναι αυτός, όταν φέρνετε έναν Προϋπολογισμό τουλάχιστον του 2025 και μας κλείνετε, όπως και το 2024, με υπερπλεονάσματα; Δεν τα είχατε προβλέψει; Άρα, τα υπερπλεονάσματα που προκύπτουν, όσον αφορά την αναβάθμιση των στοιχείων, σημαίνει είτε νομοθετήσατε κρυφά καινούργιες εισφορές, γιατί αυτό που λέτε ότι τελικά η αύξηση και η δημιουργία πλεονασμάτων οφείλεται στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής

ακούγεται ως οξύμωρο αστείο, γιατί μπορεί να βεβαιώνετε εσείς υποχρεώσεις σε εταιρείες και επιχειρήσεις μικρές κυρίως, γιατί οι μεγάλες έχουν πρόσβαση Μαξίμου, οι μικρές παίρνουν όλα τα τεκμήρια που τους βάζετε εσείς και αν δεν μπορούν να τα πληρώσουν τα χρωστάνε.

Άρα, τι ανάπτυξη είναι όταν αυξάνετε εντελώς τον εσωτερικό δανεισμό; Όταν αυξάνετε τις υποχρεώσεις στις ασφαλιστικές εισφορές; Όταν αυξάνετε τις υποχρεώσεις στην εφορία; Γιατί, δεν μπορούν να τις πληρώσουν. Με την πολιτική σας αυξάνονται. Πέστε μας εσείς, δεν αυξάνετε συνεχώς τις υποχρεώσεις των μικρομεσαίων; Δεν κλείνουν όλες χρεωμένες; Δεν αυξάνονται τα λουκέτα;

Άρα, δεν μπορείτε εσείς σ' αυτά ν' απαντήσετε, ότι τα τακτοποιείτε και ότι δεν έχει την αίσθηση, ο κόσμος, της βεβαιότητας. Γιατί, γι' αυτόν είναι βεβαιότητα, γιατί βλέπει στη γειτονιά του πόσα μαγαζιά κλείνουν. Αυτά δεν κλείνουν, γιατί έχουν βγάλει κέρδη, κλείνουν γιατί χρωστάνε, γιατί δεν μπορούν να πληρώσουν το νοίκι τους, δεν μπορούν να πληρώσουν το ρεύμα τους, δεν μπορούν να πληρώσουν τις υποχρεώσεις, που εσείς σκληρά τους επιβάλλατε. Γιατί, ακριβώς, οι μερισματούχοι είναι άνθρωποι ειδικής κατηγορίας και ανάγκης, γιατί δεν πρέπει να φορολογούνται, όπως οι άλλοι Έλληνες πολίτες, γιατί κυρίως αυτοί είναι τραπεζικά ιδρύματα που κλείνουν τις τρύπες στις Τράπεζες του εξωτερικού. Αυτή, λοιπόν, είναι η πολιτική σας, που δεν έχει καμία λογική.

Εδώ θα ολοκληρώσω, γιατί ήθελα να κάνουμε μια πολιτική αποτύπωση. Δεν έχει νόημα να μπούμε τώρα σε αριθμούς. Θα μας δοθεί η ευκαιρία να μιλήσουμε για να δούμε ποια είναι η διαφορά στον Προϋπολογισμό όταν τον καταθέτεις κατά Υπουργείο. Γιατί, ωραία να βάζετε μέσα τα χρήματα από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Και επειδή τώρα τελειώνει και η Γερμανία διαφωνεί και αδιαφορεί για τα αιτήματά σας να πάρει παράταση το Πρόγραμμα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ή να δημιουργηθεί ένα αντίστοιχο, γιατί λέει «όποιος δεν μπορεί και θέλει επιπλέον χρηματοδότηση, ας μπει στους κανόνες του ελληνικού μνημονίου».

Επομένως, εσείς είχατε μια ευκαιρία να χρησιμοποιήσετε τη μεγαλύτερη δυνατότητα που δόθηκε μεταπολεμικά, έτσι ώστε, να έχετε να διαχειριστείτε το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και το μόνο που κάνετε, είναι μέχρι τέλος του χρόνου, να προαναγγέλλετε ότι θα φτάσετε κοντά στο 80 % της απορροφητικότητας, έχοντας πάρει αυτές τις δόσεις από την Ε.Ε., οι οποίες, όμως, δεν έχουν φτάσει, όχι στην κατανάλωση, δεν έχουν φτάσει στην ολοκλήρωση των σχεδίων, γι' αυτό και η χαμηλή απορροφητικότητα.

Επομένως, ένα ψυχρό κείμενο, απόλυτα σαφές, που έχει να κάνει με την δυνατότητά του, οι αριθμοί να μετατρέπονται σε ανάπτυξη, εσείς, μέχρι στιγμής, έχετε καταφέρει να είναι ένα κείμενο, το οποίο οδηγεί στην υπανάπτυξη των πολλών και κυρίως, οδηγεί στην ακρίβεια, γιατί εσείς θέλετε μόνο μέσα από το ΦΠΑ και από τους ειδικούς φόρους, να εισπράττετε, όχι από τους πλουσίους. Γιατί τα κέρδη που παίρνουν από τα μερίσματα με τη χαμηλή φορολόγηση, δεν μένουν εδώ, δεν δουλεύονται στην αγορά, δεν γυρίζουν στην αγορά.

Επομένως, οι αιτιάσεις που ακούστηκαν και από άλλους συναδέλφους για 13ο και 14ο μισθό, δεν είναι κάτι το οποίο είναι αόρατο και δεν θα προσφέρει στην ελληνική οικονομία. Κανένας δημόσιος υπάλληλος δεν θα πάρει τον 13ο και 14ο μισθό να τον κάνει καταθέσεις στην Ελβετία. Όλοι οι μερισματούχοι που παίρνουν τα χρήματα, επειδή εδώ είναι ένα El Dorado αφορολόγητου πλουτισμού, παίρνουν τα χρήματα και φεύγουν εκτός πατρίδας κι αυτό φαίνεται από τις επενδύσεις. Γιατί αν οι επενδύσεις που σχεδιάζονται και θα αποτυπωθούν μέσα από τον Προϋπολογισμό, είναι για λόγους περιβαλλοντικής ανάπτυξης, μιας και είναι στις προϋποθέσεις που χρηματοδοτούνται τα διάφορα προγράμματα των μεγάλων εταιρειών, είναι να κλείσετε τον παραγωγικό σταθμό καύσης λιγνίτη στη Δυτική Μακεδονία, για να κάνετε σταθμό καύσης σκουπιδιών, τότε, με συγχωρείτε, δεν είναι ανάπτυξη.

Σε όλες τις πολιτισμένες χώρες της Ευρώπης, αυτή η μορφή παραγωγής ενέργειας και διαχείρισης των απορριμμάτων, με περιβαλλοντικούς όρους, γίνεται εντός του αστικού ιστού. Τι θέλετε να πείτε; Σε μια περιοχή που έχει καταρρεύσει δημογραφικά, που δεν παράγει σκουπίδια, εσείς θα πάτε να κάνετε σταθμό καύσης σκουπιδιών και να τον

μεταφέρετε σε όλη την Ελλάδα; Αυτό, πραγματικά, είναι η αναπτυξιακή επιλογή και οι επιλέξιμες επενδύσεις, πάνω στις οποίες βασίζεστε;

Προφανώς, αυτό, κάποιος επιχειρηματίας που έχει μέσο κοινό νου και δεν έχει διάφορα προγράμματα από πίσω, έτσι ώστε, μέσα από αυτές τις μελέτες, τις περιέργες και τις εκταμιεύσεις επενδύσεων μέσα από προγράμματα που αναπτύσσονται σε κάποια γραφεία, δεν πιστεύει ότι εσείς θα αντιμετωπίσετε και θα αναστρέψετε τη δημογραφική κατάσταση στη Δυτική Μακεδονία, γιατί δεν θα καίτε λιγνίτη, αλλά θα καίτε σκουπίδια. Μόνο και μόνο από αυτή τη λογική, αποδεικνύεται ποια είναι η στόχευσή σας στις επενδύσεις, ποια είναι η άποψή σας περί της διάσωσης του μέσου Έλληνα πολίτη και ποια είναι η αδυναμία σας από επιλογή, πραγματικά, να διασφαλίσετε την οικονομική επιβίωση αυτής της Χώρας, που είναι οι πολίτες και δεν είναι οι τραπεζίτες.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κ. Βρεττό και τώρα θα δώσουμε τον λόγο στον Γενικό Εισηγητή της «ΠΛΕΥΣΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ- Ζωή Κωνσταντοπούλου», τον κ. Αλέξανδρο Καζαμιά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ – Ζωή Κωνσταντοπούλου»): Σας ευχαριστώ πολύ.

Το Προσχέδιο της Κυβέρνησης, για τον Προϋπολογισμό του 2026, για 4^η συνεχή χρονιά μετά την πανδημία του κορονοϊού, προβλέπει ένα πολύ υψηλό και αντιαναπτυξιακό πρωτογενές πλεόνασμα. Επίσης, για 4^η συνεχή χρονιά, βλέπουμε τα πρωτογενή πλεονάσματα της Κυβέρνησης να αυξάνονται, από 1,1 % το 2023, στο 2,4 % το 2024 και 3,6% φέτος, ενώ του χρόνου ο στόχος της ανέρχεται στο 2,8%, πάλι κατά 0,3% ψηλότερο από τον φετινό στόχο.

Εδώ επιβάλλεται να θυμηθούμε, κύριε Πρόεδρε, ότι οι στόχοι για το πρωτογενές πλεόνασμα, που είναι στην πραγματικότητα ένα πρόγραμμα σκληρής λιτότητας, υπερβαίνουν κατά πολύ εκείνους που ο Πρωθυπουργός, θεωρούσε αποδεκτούς όταν βρισκόταν στην Αντιπολίτευση. Μιλώντας στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης το 2017 και 2018, ο κ. Μητσοτάκης στηλίτευε τότε την πολιτική των πρωτογενών πλεονασμάτων για πολλά χρόνια ακόμα- δικά του λόγια, «πρωτογενών πλεονασμάτων για πολλά χρόνια ακόμα»- και του πολύ υψηλού πλεονάσματος του 3,5%- πάλι δικά του λόγια- δηλαδή την πολιτική που σήμερα ακολουθεί ο ίδιος. Επίσης, έχει ορθά χαρακτηρίσει ο ίδιος τότε, όταν ήταν αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, την πολιτική αυτή, ως ένα άτυπο 4^ο Μνημόνιο, που φέρει ανεξίτηλη την υπογραφή Τσίπρα-Καμμένου. Αυτήν την οικονομική πολιτική εφαρμόζει σήμερα, για το 2026, η Κυβέρνηση Μητσοτάκη.

Από τότε που μπήκε στη Βουλή η «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ», καταγγέλλει τη δημοσιονομική πολιτική της Κυβέρνησης, διότι επιβάλλει μια άκαμπτη και αντιλαϊκή αντίληψη, που συμπιέζει τα εισοδήματα, αναδιανέμει τον πλούτο από κάτω προς τα πάνω- όχι από πάνω προς τα κάτω- και συνιστά τον πρώτο υπεύθυνο για το τεράστιο πρόβλημα της ακρίβειας. Για να το πούμε απλά, με τα ψηλά και αυξανόμενα πρωτογενή πλεονάσματα, η ελληνική Οικονομία και η κοινωνία, συνεχίζει να διανύει μια περίοδο παρατεταμένης και σκληρής λιτότητας, που ξεκίνησε στη Χώρα μας από τα Μνημόνια. Η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος στον κρατικό Προϋπολογισμό, δεν είναι κάτι καλό. Σημαίνει ότι το κράτος εισπράττει από την κοινωνία, με τη μορφή φόρων, περισσότερα από εκείνα που επιστρέφει στους πολίτες, με τη μορφή δαπανών.

Η «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» υποστηρίζει σταθερά, ότι η παρατεταμένη λιτότητα των υψηλών πλεονασμάτων, κατατρώει το εισόδημα των μεσαίων και ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων και αντίκειται στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος της ακρίβειας, προπάντων όμως, αποτρέπει την επίτευξη υψηλότερων ρυθμών ανάπτυξης, τους οποίους χρειάζεται η Χώρα. Στον χρόνο που διαθέτω, θα αναφερθώ συνοπτικά σε έξι σημεία του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού για το 2026, στην ανάπτυξη, στο ζήτημα της ακρίβειας, στο χρέος, στην ανεργία, στην φορολογική πολιτική και στο εμπορικό ισοζύγιο.

Πρώτον, σχετικά με την ανάπτυξη, η περιβαλλοντικά βιώσιμη και κοινωνικά δίκαιη ανάπτυξη, μέσω της οποίας μπορεί να επιτευχθεί η πραγματική βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών, βρίσκεται στο επίκεντρο των προτεραιοτήτων μας. Η σταθερότητα, για την οποία μίλησε ο Εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας στην αρχή της συνεδρίασης, δεν είναι αυτοσκοπός, είναι προϋπόθεση για την υψηλή ανάπτυξη. Η «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» έχει εγκαίρως επισημάνει, ότι η πολιτική των πρωτογενών πλεονασμάτων είναι εκείνη που κρατά

χαμηλά την ανάπτυξη και το κατά κεφαλήν εισόδημα των πολιτών. Παρά τα τεράστια κονδύλια που λαμβάνουμε εδώ και χρόνια από το Ταμείο Ανάκαμψης και από το ΕΣΠΑ, το 2023 με 2025- αυτή την τριετία- η ανάπτυξη υπήρξε ακόμη χαμηλή και κυμαίνεται στο επίπεδο του 2,1 %, δηλαδή, στα ίδια επίπεδα στα οποία η ανάπτυξη βρισκόταν και το 2018, την τελευταία χρονιά του 3^{ου} Μνημονίου.

Πιστεύουμε ότι η οικονομική πολιτική που ακολουθεί η Κυβέρνηση είναι αντιφατική και αντιαναπτυξιακή. Αυτό θεωρούμε πως οφείλεται στο γεγονός ότι ακόμη η Κυβέρνηση «φορά» τις ιδεολογικές παρωπίδες της τρόικα και της «σφικτής» δημοσιονομικής πολιτικής των Μνημονίων. Για να το πούμε απλά: σκληρή λιτότητα και υψηλή ανάπτυξη δεν συμβαδίζουν. Δυστυχώς, όμως, το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού για το 2026 διατηρεί αυτό το καταστροφικό μείγμα πολιτικής.

Δεύτερον, σχετικά με το δημόσιο χρέος το οποίο αποτελεί το κεντρικό πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας από το 2009, θα πρέπει, καταρχήν, να υπογραμμίσουμε ότι αυτό παραμένει ακόμη μη βιώσιμο. Το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, προσπαθεί να παρουσιάσει μια πλασματική εικόνα επιτυχίας σε σχέση με το δημόσιο χρέος πανηγυρίζοντας την προβλεπόμενη μείωσή του για το 2026 στο 138% του ΑΕΠ. Το πρώτο τρίμηνο, πάντως, του 2025 το δημόσιο χρέος ακόμη βρισκόταν στο 151% του ΑΕΠ.

Καταρχήν, το δημόσιο χρέος είναι το ίδιο που ήταν και το 2021: 365 δις ευρώ. Αυτό που βελτιώθηκε είναι ο λόγος του προς το ΑΕΠ και αυτό οφείλεται στο ότι το ΑΕΠ αυξάνεται, κυρίως, εξαιτίας του πληθωρισμού και κατά δεύτερο λόγο, εξαιτίας της ανάπτυξης. Σε κάθε περίπτωση, το 2026, η Ελλάδα θα παραμείνει η πιο καταχρεωμένη Χώρα στην Ε.Ε. των 27, για 18η συνεχή χρονιά. Αυτό, για να ξέρουμε πού ακριβώς βρισκόμαστε.

Επιπλέον, σύμφωνα με το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πρόγραμμα 2025-2028 που συμφώνησε η κυβέρνηση Μητσοτάκη με την Ε.Ε., ακόμη και αν μειωθεί το χρέος με το πιο αισιόδοξο σενάριο, το 2038, δηλαδή, σε 13 χρόνια θα έχουμε επιστρέψει στο σημείο στο οποίο η Χώρα βρισκόταν όταν χρεοκόπησε το 2009. Με άλλα λόγια, βρισκόμαστε ακόμη πολύ μακριά από το να καταστεί το δημόσιο χρέος βιώσιμο παρόλο που οι πολίτες έχουν ζήσει δύο δεκαετίες λιτότητας σχεδόν.

Συνεχίζει, ωστόσο να μας απασχολεί το γεγονός ότι τα έξοδα για την εξόφληση των τόκων για το 2026 ανέρχονται στα 7,8 δις ευρώ σύμφωνα με το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού. Αυτό το ποσό ισοδυναμεί με όλον τον προϋπολογισμό του κράτους για την παιδεία και είναι αυτά τα ποσά που δίνουμε για την εξυπηρέτηση του χρέους.

Τρίτον, σχετικά με το ζήτημα της ακρίβειας και τον πληθωρισμό. Τα αποτελέσματα της παρατεταμένης λιτότητας που βιώνουν οι πολίτες μέσα από την καθημερινή και άνιση μάχη τους με την ακρίβεια είναι εμφανή σε όλους. Και παρά τη θριαμβολογία της Κυβέρνησης, το κατά κεφαλήν εισόδημα στην Ελλάδα, με βάση την αγοραστική δύναμη, βρίσκεται στην προτελευταία θέση στην Ε.Ε. των 27, λίγο πάνω από την Βουλγαρία. Έρευνες της κοινής γνώμης όπως της ΙΜΕ- ΓΕΣΕΒΕ δείχνουν πως έξι στα δέκα νοικοκυριά δεν έχουν εισόδημα που να τους επιτρέπει να ανταπεξέλθουν πέρα από τη 19η ημέρα του μήνα. Όλες σχεδόν οι δημοσκοπήσεις καταγράφουν τα τελευταία τρία χρόνια την ακρίβεια ως το υπ' αριθμόν ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες.

Τα στοιχεία αυτά δεν δείχνουν αυτό που είπε, προκλητικά, ο Υπουργός Υγείας ο κ. Γεωργιάδης, ότι δήθεν οι Έλληνες νομίζουν πως είναι φτωχοί ενώ δεν είναι. Όλοι οι αντικειμενικοί δείκτες, όπως ο πληθωρισμός που τον Ιούλιο κινήθηκε με ρυθμό 3,6%, δηλαδή, διπλάσιο του μέσου όρου της Ε.Ε. ή το γεγονός ότι οι Έλληνες δημόσιοι υπάλληλοι είναι η πιο κακοπληρωμένοι στην Ε.Ε. των 27, δείχνουν ότι οι τιμές αυξάνονται ενώ τα εισοδήματα παραμένουν συμπιεσμένα. Ακόμη και ο μέσος μισθός στην Ελλάδα χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η αγοραστική δύναμη βρίσκεται κάτω από τον μισό του μέσου μισθού στην Ε.Ε. με τη Χώρα μας να βρίσκεται καθηλωμένη στην 25η θέση από τις 27 χώρες της Ε.Ε..

Είναι, γι' αυτό ακριβώς θεωρούμε ότι και το νομοσχέδιο που συζητείται τώρα στις Επιτροπές και θα έρθει αύριο στην Ολομέλεια, για το 13ωρο, ότι πρόκειται για μία προσπάθεια εκ μέρους της Κυβέρνησης εξουθενώνοντας, βέβαια, τους εργαζόμενους να τους δώσει τη δυνατότητα να αυξήσουν λίγο το εισόδημά τους, διότι τα εισοδήματα είναι πάρα πολύ χαμηλά ούτως ώστε να ανταποκριθούν στην αύξηση του πληθωρισμού και στο πρόβλημα της ακρίβειας.

Τώρα, σχετικά με τις φοροαπαλλαγές που ανακοινώθηκαν από τον Πρωθυπουργό στη ΔΕΘ ύψους 1,7 δισεκατομμυρίων, και αυτές είναι πολύ κατώτερες των αναγκών για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ακρίβειας από τη συντριπτική πλειονότητα των πολιτών. Για να πάρουμε μια εικόνα, το 1,7 δις που αναδιανεμήθηκε μέσα από τις εξαγγελίες του Πρωθυπουργού στη ΔΕΘ, ισοδυναμεί με λιγότερο από 1% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος με το 0,7% του μεγέθους της οικονομίας. Την ίδια στιγμή, όμως, ο πληθωρισμός, με βάση τα στοιχεία του Προσχεδίου που συζητάμε τώρα, κινείται στο 2,6%, δηλαδή, είναι τετραπλάσιος των χρημάτων των κονδυλίων που αναδιανεμήθηκαν στη ΔΕΘ. Μία Κυβέρνηση που δίνει στον πολίτη ένα από τα τέσσερα που χάνει εξαιτίας του πληθωρισμού, είναι μια Κυβέρνηση που δεν αναδιανέμει επαρκώς, διότι θέλει να παίρνει από τους πολλούς για να τα δίνει στους λίγους. Όσο για το επιχείρημα, ότι η ακρίβεια είναι εισαγόμενη, το οποίο, δυστυχώς, άκουσα σε πρόσφατη Επίκαιρη Ερώτησή μου προς τον Υπουργό Ανάπτυξης, τον κ. Θεοδωρικάκο, αυτό πια δεν μπορεί να λέγεται, διότι ο πληθωρισμός στην Ελλάδα είναι περίπου μιάμιση φορά υψηλότερος από τον πληθωρισμό στην Ε.Ε.. άρα, δεν μπορεί να εισάγουμε πληθωρισμό από την Ε.Ε., το αντίθετο πρέπει να συμβαίνει.

Έρχομαι, τώρα, στο τέταρτο ζήτημα, που αφορά την ανεργία. Για την ανεργία, το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού επίσης αγγίζει τα όρια του πανηγυρισμού, κάνει λόγο, ξανά, για μονοψήφιο ποσοστό, τη στιγμή που δεν υπάρχει λόγος για θριαμβολογίες. Καταρχήν, διορθώνεται έτσι ένα τραγικό λάθος, για το οποίο η παράταξη της Ν.Δ. υπήρξε από τους κύριους υπεύθυνους. Μετά το 2009, η κρίση έστειλε την ανεργία στο 28% το 2015, ενώ παράλληλα μετανάστευσε στο εξωτερικό μία ολόκληρη γενιά, που η Κυβέρνησή σας την έστειλε μακριά από τη Χώρα. Μετά το 2015, στο πλαίσιο της αργής και περιορισμένης ανάκαμψης αφενός, αλλά και της συνεχιζόμενης μετανάστευσης, την οποία δεν πρέπει να ξεχνάμε αφετέρου, δηλαδή, του brain drain, είχαμε μια σταθερή μείωση της ανεργίας κάθε χρόνο.

Δεύτερον, στο 8% που είναι σήμερα σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της EUROSTAT για τον Αύγουστο του 2025, η ανεργία στη Χώρα μας παραμένει η τέταρτη υψηλότερη στην Ε.Ε. των 27.

Τρίτον, επειδή η ανάπτυξη δεν είναι ισχυρή και δεν βασίζεται σε υψηλή απασχολησιμότητα, ισότητα, δηλαδή, στην συμπερίληψη πολλών εργαζομένων στην παραγωγική διαδικασία, αλλά στηρίζεται στην υψηλή συσσώρευση κεφαλαίου, η ανεργία μειώνεται πλέον πολύ αργά. Έτσι η μείωση για την περίοδο 2015-2023, ήταν στο 1,5 με 2 δις ετησίως, ενώ την τριετία από το 2023 μέχρι τώρα, η ανεργία μειώνεται μόλις κατά 0,5% ετησίως.

Τέταρτον, αναφορικά με τους φόρους, θεωρούμε πως παραμένει άκρως προβληματική η δομή των φορολογικών εσόδων στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, η οποία συνεχίζει τις φοροεπιδρομές του 2025. Πέρυσι ο Προϋπολογισμός προέβλεπε αύξηση των φορολογικών εσόδων κατά 10%, ενώ ο πληθωρισμός ήταν κάτω από το 3%. Φέτος, η πρόβλεψη για την αύξηση των φορολογικών εσόδων για το 2026 είναι από 69 δις σε 73,5 δις, δηλαδή, 6%, ενώ ο πληθωρισμός θα είναι στο 2,5% περίπου. Την ίδια στιγμή, το κυβερνητικό αφήγημα συνεχίζει να καυχείται διότι μειώνει τους φόρους. Εμείς, σας το ξαναλέμε για πολλοστή φορά, δεν έχει σημασία πόσους φόρους μειώνει η Κυβέρνηση, αν τελικά εισπράττει περισσότερα φορολογικά έσοδα από τις τσέπες των πολιτών μέσα από λιγότερους φόρους, τότε η πολιτική που ασκεί είναι φορομπηχτική.

Επιπλέον, λόγω της κακής κληρονομιάς των Μνημονίων, το Προσχέδιο πάλι προβλέπει και το 60% περίπου των φορολογικών εσόδων να προέρχεται από τους άδικους έμμεσους φόρους, δηλαδή, από τον ΦΠΑ και από τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης. Για να έχουμε αίσθηση της ακραίας κατάστασης που ισχύει στην Ελλάδα, ο μέσος όρος του ΦΠΑ

στα 38 κράτη του ΟΟΣΑ, του οποίου η Χώρα μας είναι μέλος, ήταν 20%, από τους φόρους ο ΦΠΑ είναι 20% στον ΟΟΣΑ του συνόλου, ενώ στην Ελλάδα το 2026, σύμφωνα με το Προσχέδιο, προβλέπεται, ότι ο ΦΠΑ επί του συνόλου των φορολογικών εσόδων θα είναι στο 3,5%, δηλαδή, στο διπλάσιο και αυτό είναι ακόμη χειρότερο από το 2025, από πέρσι, που ήταν στο 38,5%, δηλαδή, υπάρχει μια χειροτέρευση της αναλογίας του ΦΠΑ σε σχέση με τα συνολικά φορολογικά έσοδα.

Οι έμμεσοι φόροι, κύριε Πρόεδρε, είναι άδικοι φόροι, τον ίδιο ΦΠΑ στο ψωμί, στο γάλα, στα διόδια, πληρώνει ένας εκατομμυριούχος και τον ίδιο ΦΠΑ, πληρώνει ένας άνεργος, ένας συνταξιούχος ή ένας εργαζόμενος που εισπράττει το βασικό μισθό.

Οι έμμεσοι φόροι είναι άδικοι, διότι σε αντίθεση με την Αρχή της Αναλογικότητας που προβλέπει το Σύνταγμα, δεν βασίζονται στην ικανότητα του πολίτη να πληρώσει.

Την ίδια στιγμή βεβαίως, ο Φόρος Κεφαλαίου, σύμφωνα με το Προσχέδιο, καταλαμβάνει μόλις το 3‰, όχι 3%, 3‰, του συνόλου των φορολογικών εσόδων του Κράτους, αυτό είναι ενδεικτικό.

Η «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» καταγγέλλει σταθερά την άκρως αντικοινωνική, άδικη και αντιαναπτυξιακή φορολογική δομή του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού και εισηγείται, όπως θα δείξω παρακάτω, μια ριζική αναμόρφωση του Φορολογικού Συστήματος.

Έκτο, σχετικά με το Εμπορικό Ισοζύγιο, μας προκαλεί ανησυχία, το χρόνιο έλλειμμα, το οποίο υπάρχει τα τελευταία χρόνια και αυτό παραμένει στο 6,5% του ΑΕΠ, για το πρώτο εξάμηνο του 2025.

Την τελευταία τριετία, οι εισαγωγές έχουν εκτιναχθεί σε ανεξέλεγκτα επίπεδα, καταλαμβάνοντας, κρατηθείτε, σχεδόν το ένα τρίτο του συνόλου της Οικονομίας. Οι εισαγωγές, πλέον, καταλαμβάνουν το ένα τρίτο του συνόλου της Οικονομίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας, το 2020, οι εισαγωγές έφταναν μόλις 45 δις ενώ, το 2024, διπλασιάστηκαν σχεδόν, φτάνοντας τα 85 δισεκατομμύρια.

Η εξέλιξη αυτή, κατά την άποψή μας, δείχνει πως το περιβόητο Παραγωγικό Μοντέλο, το οποίο θέλει να αλλάξει ο κ. Θεοδωρικάκος ή μας λέει ότι αλλάζει, όχι μόνο δεν αλλάζει, αλλά συνεχίζει να ρέπει υπερβολικά προς την εξάρτηση. Ένα παραδοσιακό πρόβλημα της Οικονομίας μας, που οφείλεται στο γεγονός ότι δεν παράγουμε αρκετά ανταγωνιστικά προϊόντα υψηλής τεχνολογίας.

Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, θέλω να υπογραμμίσω ότι η «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ», προτείνει από το 2023, μία εναλλακτική δημοσιονομική και οικονομική πολιτική που βρίσκεται στον αντίποδα της αντιαναπτυξιακής και κοινωνικά άδικης κατεύθυνσης που ακολουθεί η Κυβέρνηση της ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Η δική μας πολιτική, αποσκοπεί στην επίτευξη υψηλότερων ρυθμών ανάπτυξης, με στόχο την πραγματική αύξηση της αγοραστικής δύναμης και του βιοτικού επιπέδου των πολιτών. Φορολογική δικαιοσύνη και αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος υπέρ των μεσαίων και ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων και ουσιαστική στήριξη του Κοινωνικού Κράτους, ιδίως της Υγείας και της Παιδείας και την απόρριψη του μοντέλου της Πολεμικής Οικονομίας, που ενστερνίζεται πλέον η Κυβέρνηση, μέσα από την αύξηση των εξοπλισμών που επιβάλλουν ο Πρόεδρος Τράμπ και τα Κράτη Μέλη του ΝΑΤΟ.

Η δέσμη των οικονομικών προτάσεων που έχουμε καταθέσει στο παρελθόν στηρίζονται σε πέντε βασικούς άξονες.

Πρώτον, υποστηρίζουμε τη διαγραφή του τεράστιου και μη βιώσιμου Δημοσίου Χρέους, που διογκώθηκε από τις εγκληματικές και παράνομες επιλογές που επέβαλαν στη Χώρα μας οι Δανειστές, με τη συνέργεια και συνενοχή των κυβερνήσεων του παρελθόντος. Αυτό θα επιδιώξουμε να επιτευχθεί μέσα από ένα μείγμα πολιτικών και νομικών διεκδικήσεων, οι οποίες θα επιτρέψουν στη Χώρα να μειώσει σημαντικά τα πρωτογενή πλεονάσματα και να βγει από την παγίδα της σκληρής και παρατεταμένης λιτότητας.

Δεύτερον, προτείνουμε την αναδιάρθρωση του Φορολογικού Συστήματος μέσα από 10 προτάσεις, τις οποίες παρουσίασε το 2024, η επικεφαλής της ΠΛΕΥΣΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, στη

Βουλή και αναφέρω ενδεικτικά. Μείωση των συντελεστών ΦΠΑ στα τρόφιμα και τα είδη βασικής ανάγκης. Μείωση του ΦΠΑ στο αγροτικό πετρέλαιο και ένα φάσμα γεωργικών προϊόντων για την ενίσχυση των αγροτών. Μείωση ή κατάργηση του ΦΠΑ στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και στις περιοχές που επλήγησαν από τις φυσικές καταστροφές, ιδίως τη Θεσσαλία και τον Έβρο. Κατάργηση του ΦΠΑ για την παροχή νομικών υπηρεσιών. Έκτακτη φορολόγηση των υπερκερδών των Τραπεζών που φέτος, για τρίτη συνεχή χρονιά, συγκέντρωσαν κέρδη που πλησιάζουν τα 4 δισεκατομμύρια ευρώ, δηλαδή περισσότερο από το μισό Προϋπολογισμό για την Εθνική Άμυνα.

Επίσης, υποστηρίζουμε την κατάργηση της τεκμαρτής φορολόγησης για τους αυτοαπασχολούμενους και τους ελεύθερους επαγγελματίες.

Η τρίτη δέσμη μέτρων που προτείνουμε στην οικονομική μας παρέμβαση, αφορά την εξάρθρωση των μνημονιακών πολιτικών και την επαναφορά του δέκατου τρίτου και δέκατου τέταρτου μισθού για τους δημόσιους υπαλλήλους που είναι δυστυχώς οι πιο κακοπληρωμένοι στην Ε.Ε..

Είναι προσβλητικό να έχει συμπιεστεί σήμερα ένας μεγάλος αριθμός δημοσίων υπαλλήλων, στα επίπεδα του κατώτατου μισθού, με αποτέλεσμα η Κυβέρνηση να επαίρεται, επειδή λαμβάνουν κάθε χρόνο τις αυξήσεις που συνδέονται με την αύξηση του κατώτατου μισθού.

Τέταρτον, αποβλέπουμε στην εξάρθρωση του μνημονιακού καθεστώτος, που κληρονόμησε η Χώρα από την εποχή των Μνημονίων και την απάλειψη ή αναδιάρθρωση των κεντρικών θεσμών του, όπως είναι το Υπερταμείο, η ΑΑΔΕ και η κατάργηση των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών και της ασυδοσίας των Funds και των servicers.

Πέμπτο, εισηγούμαστε την ριζική αναθεώρηση των δαπανών του Προϋπολογισμού, με ιδιαίτερη έμφαση στην αύξηση των δαπανών για την Παιδεία, την Υγεία, τις μεταφορές και την καταπολέμηση της φτώχειας. Όπως αντιλαμβάνεστε, κύριε Πρόεδρε, η εναλλακτική πολιτική που εισηγείται η «Πλεύση Ελευθερίας», είναι ριζικά αντίθετη από εκείνη που παρουσιάζει η Κυβέρνηση, στηρίζεται στην απόρριψη της αέναης λιτότητας και στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, για τις μεσαίες και αδύναμες κοινωνικές ομάδες, χωρίς να παραβλέπει την σταθερότητα, δεν θεωρεί την σταθερότητα αυτοσκοπό, αλλά τη θέτει ως προϋπόθεση για την επίτευξη υψηλότερης ανάπτυξης και βελτίωσης του πραγματικού βιοτικού επιπέδου των πολιτών και παρέχει εργαλεία για μια δίκαιη αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος, που θωρακίζει τους πολίτες απέναντι στην ακρίβεια, ανακουφίζει τα μεσαία και ασθενέστερα στρώματα, από τους υψηλούς έμμεσους φόρους και ενισχύει ουσιαστικά το κοινωνικό κράτος.

Ευχαριστώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Σας ευχαριστούμε πολύ, κύριε Καζαμιά. Θα ολοκληρωθεί η πρώτη συνεδρίαση με τον Υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, τον κύριο Αθανάσιο Πετραλιά.

Το λόγο έχει ο Υφυπουργός.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε. Η κανονική μου ομιλία θα είναι αύριο, η πλήρης ομιλία, αλλά σήμερα θα απαντήσω ως συνηθίζουμε πάντα, στα σχόλια και στις εισηγήσεις που ακούσαμε από τους Γενικούς Εισηγητές σήμερα.

Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για όλα τα σχόλια και τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις, έχω σημειώσει 10 ή 11 σημεία μόνο και θα απαντήσω σε όσα προλαβαίνω γρήγορα, σε 5 - 10 λεπτά.

Κατ' αρχήν, απαντώ στον κύριο Κουκουλόπουλο, στο ΠΑΣΟΚ. Για το παραγωγικό κενό, η αναφορά κατατέθηκε και από άλλους Εισηγητές και τις επενδύσεις μας. Ναι, τα στοιχεία δείχνουν αύξηση, ουσιαστικά αύξηση του λόγου επενδύσεων προς ΑΕΠ, από 11% το 2019, 15,7% το 2025, σε 16,8% το 2026. Η πρόβλεψη για επενδύσεις 10,2% το 2026, προέρχεται, πρώτον με βάση το ρυθμό αύξησης των ιδιωτικών επενδύσεων από το 2025 στο 2026, συν, η απορρόφηση 16,7 δις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Με βάση αυτούς τους δύο παράγοντες, από το μοντέλο το στατιστικό που χρησιμοποιεί η Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου, κάνει αυτές τις προβλέψεις, έτσι δουλεύει το μοντέλο.

Τώρα, το 5,7% που λέτε ότι είναι μικρότερο από το 8,4%, να πω ότι στο Μεσοπρόθεσμο του Απριλίου είχε αναθεωρηθεί, γύρω στο 6%.

Τι συνέβη;

Όντως είχαμε το πρώτο τρίμηνο του 2025, αν θυμάστε, αρνητική μεταβολή στις επενδύσεις σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Αυτός ήταν ένας συνδυασμός και της επίδρασης του ΝΟΚ και των δασμών που μπήκαν, είδαμε παγκοσμίως τις επενδύσεις να πέφτουν στο πρώτο τρίμηνο. Το δεύτερο τρίμηνο, επανήλθαν σε αυξητικό ρυθμό 6,5%, αν θυμάστε. Το ετήσιο, βγαίνει, λοιπόν, 5,7%.

Η πρόβλεψη του 10,2% βασίζεται στην πλήρη απορρόφηση του Ταμείου Ανάκαμψης, όπως είναι οι προβλέψεις, έτσι, για να γνωρίζουμε όλες τις προβλέψεις μας και τι ισχύει και αυτή είναι η προσπάθεια.

Το δεύτερο σημείο, όσον αφορά τη δημοσιονομική σταθερότητα. Εντάξει, συμφωνούμε νομίζω και δεν χρειάζεται να το αναλύσω, αν είναι υποκατάστατο. Όχι, δεν είναι υποκατάστατο, είναι προϋπόθεση της ανάπτυξης η δημοσιονομική σταθερότητα. Αν δώσεις παραπάνω από αυτά που προβλέπεται και αντέχεις και με τους στόχους και η οικονομία, την επόμενη χρονιά πρέπει να πάρεις αντίμετρα και μετά έρχεται η ύφεση κλπ.. Άρα, όλη η δυσκολία είναι να κρατήσεις την ισορροπία μεταξύ δημοσιονομικής σταθερότητας και πού πηγαίνουν τα χρήματα που έχεις διαθέσιμα. Όσον αφορά την ανάπτυξη -γιατί αναφέρθηκε νομίζω αυτό- δεν είναι σωστό ότι έχουμε μικρότερη σε σχέση με ότι προβλεπόταν στο Μεσοπρόθεσμο του Απριλίου. Τον Απρίλιο του 2024 που καταθέσαμε το Μεσοπρόθεσμο είχε 2% Ανάπτυξη για το 2023 και 2,2% για το 2024 και ήρθε 2,3% και για τις δύο χρονιές. Για το 2025 όντως προέβλεπε 2,3% και τώρα η πρόβλεψη είναι 2,2%, 0,1% διαφορά στη βάση των αποτελεσμάτων και για το 2026 προέβλεπε 2% και έρχεται 2,4% η πρόβλεψη. Άρα, η σωρευτική πρόβλεψη 2023 - 2026 ενώ προέβλεπε άθροισμα ποσοστών ανάπτυξης 8,5% το ΜΔΤ, το Μεσοπρόθεσμο, τώρα η πρόβλεψη είναι 9,2% έχει βελτιωθεί, δηλαδή, ελαφρώς, σε σχέση με το Μεσοπρόθεσμο.

Νομίζω αυτό πρέπει να το εξηγήσω, γιατί ζητήθηκε από πολλούς, το τι συμβαίνει με τον στόχο δαπανών και το δημοσιονομικό χώρο, για να έχουμε όλοι την κοινή γραμμή και την πλήρη εικόνα. Όπως αναφέρουμε και μέσα στο κείμενο αλλά θα αποτυπωθεί και σε πίνακα, την Τετάρτη υποβάλλουμε το Draft Budgetary Plan, το DBP που λέμε, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εκεί έχει αναλυτικά πως βγαίνει ο πίνακας του δείκτη δαπανών.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΝΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»): Θα μας το δώσετε εδώ ή θα περιμένουμε;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Το έχουμε την Τετάρτη, γιατί τώρα βγαίνουν τα τελικά νούμερα και πρέπει να το υποβάλουμε επισήμως. Την Τετάρτη θα είναι διαθέσιμο, αλλά το τελικό αποτέλεσμα είναι αυτό που γράφουμε και μέσα στο Προσχέδιο, απλά έχει και τους υπολογισμούς όλους μέσα στο DBP. Από πίσω έχει τα DRM, τα πάντα έχει και το περυσινό τα έχει και το φετινό.

Την Τετάρτη είναι η κατάθεση όλων των ευρωπαϊκών χωρών, καταθέτουν το Προσχέδιο Προϋπολογισμού, το DBP και έχει ακριβώς τους υπολογισμούς συμφωνημένους με τους Θεσμούς. Είχαμε αποστολή πριν δύο εβδομάδες για το forecast mission. Όλα τα DRM, που λέμε, τα μέτρα ενεργητικών εσόδων, είναι συμφωνημένες οι ποσοτικοποιήσεις με την Κομισιόν και θα τα δείτε στο DBP, όπως υποβάλλονται στην Commission.

Ποιοι ήταν οι στόχοι μας;

Παίρνεις τις δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης, το 2024 ήταν 114 δις, αφαιρείς τόκους 8,2 δις, αφαιρείς αυτά που έρχονται, χρηματοδότηση από ευρωπαϊκά προγράμματα 6,2 δις. και φτάνει η καθαρή δαπάνη της γενικής κυβέρνησης 98,5 δις για το 2024. Σε αυτή έρχονται από κάτω και μπαίνουν τα ενεργητικά μέτρα εσόδων, τα ονομάζουμε DRM, Discretion Revenue Measures, όπως τα λένε διεθνώς, τα οποία ήταν θετικά το 2024, ήταν 1,9 δις περίπου, γιατί ήταν τα μέτρα της μείωσης της φοροδιαφυγής, που τα αναγνώρισαν ως ενεργητικά μέτρα που αυξάνουν τα έσοδα σου.

Άρα, από τα 98,5 δαπάνη έρχονται και αφαιρούν τα παραπάνω έσοδα εξαιτίας της μείωσης της φοροδιαφυγής που παίρνεις και έτσι η μεταβολή του δείκτη καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024 όντως βγήκε -0,4, όπως ανέφερε ο κ. Παππάς, ενώ είχαμε στόχο περιθώριο για αύξηση 2,6. Άρα, εκεί κερδίσαμε περίπου 3%, περίπου 3 δις στο χώρο μας το 2024. Αυτό έγινε το 2024.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΝΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»): Αν, δηλαδή, το DRM είναι αρνητικό χάνουμε, σωστά;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Σωστά, αν είναι αρνητικό, χάνουμε χώρο. Η μείωση των φορολογικών συντελεστών είναι αρνητική, η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών είναι αρνητική και αυτό λειτουργεί αρνητικά, γιατί χάνεις φορολογικά έσοδα. Άρα η μείωση φορολογικών συντελεστών λειτουργεί αρνητικό DRM.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΝΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»): Στον Προϋπολογισμό του 2025, βλέπω εδώ, είναι -0,4. για το τρέχον έτος. Για το τρέχον έτος έγιναν επιλογές οι οποίες μείωσαν το δημοσιονομικό χώρο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Τα ενεργητικά μέτρα εσόδων, ναι. Για παράδειγμα, η μείωση ασφαλιστικών εισφορών μετρά

αρνητικά προφανώς, χάνεις έσοδα εισφορών. Είναι τα μέτρα που είχαμε εδώ, είναι και μέσα στο προσχέδιο, άμα δείτε, τα μέτρα του 2025.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΝΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»): (ομιλεί εκτός μικροφώνου, δεν ακούγεται)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Όχι, το 2025 δε μειώσαμε μια μονάδα τις ασφαλιστικές εισφορές;

Αυτό είχε 450 εκατομμύρια μείον. Οπότε, έτσι βγαίνει.

Βγήκε ο χώρος λοιπόν, δημιουργήθηκε ένα περιθώριο από τα περισσότερα μέτρα φοροδιαφυγής το 2024, περίπου 3 δις. Το 2025, λοιπόν, βγαίνει, με όριο 3,7 δις., η αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών υπολογίστε 4,4. Άρα, από τα 3 δις που είχαμε χώρο φαγώθηκαν τα 700 εκατομμύρια, να το πω έτσι και έμειναν 2,3.

Καταλάβαμε πώς δουλεύει;

Το 2026, έχεις όριο 3,6 και επειδή πήραμε όλα αυτά τα μέτρα, η αύξηση του δείκτη καθαρών πρωτογενών δαπανών είναι 5,8 και ο χώρος που είχαμε από το 2024 δημιουργήσει, ο αθροιστικός, πλέον μηδενίζεται, γίνεται μηδέν.

Γι' αυτό λέμε ότι εξαντλήσαμε το χώρο του 2026, όσον αφορά τα μέτρα που μπορούσαμε να εξαγγείλουμε στη ΔΕΘ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΝΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»): Με δεδομένη τη φορολογική πολιτική, έτσι;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Μπορεί κάποιος να πει ότι βάζω παραπάνω φόρο κάπου. Οποιοσδήποτε πει αν θα φέρουν τα μερίσματα, μπορούμε να το συζητήσουμε. Έχω εδώ τα στοιχεία.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ): Απλά για να συμφωνήσουμε για τη μέθοδο, κάνετε πάρα πολύ καλά που το εξηγείτε. Θεωρώ πάρα πολύ παραγωγική την παρούσα συνεδρίαση, κύριε Πρόεδρε. Θα βοηθήσει και τα κόμματα να συνεννοηθούμε που είναι οι διαφωνίες, οι οποίες έχουν εντοπιστεί και τον κόσμο να καταλάβει για το τι συμβαίνει, αλλά είναι σαφές ότι εδώ εντοπίστηκε - και μας το εξηγεί νομίζω με άρτιο τρόπο ο Υφυπουργός - ο μηχανισμός διαμόρφωσης δημοσιονομικού χώρου εντός του νέου δημοσιονομικού πλαισίου, πώς αυτός λειτουργεί.

Είναι δεδομένο ότι η περιγραφή που κάνει ο κύριος Υπουργός θεωρεί σταθερή και αμετάβλητη την επιλογή της προέλευσης των εσόδων. Ο τρόπος με τον οποίο διαμορφώνονται τα έσοδα, δηλαδή αν επιλέγεις για παράδειγμα να μην φορολογείς τους ανθρώπους με πολύ υψηλά εισοδήματα, είναι μία επιλογή που σου διαμορφώνει ένα δημοσιονομικό χώρο. Αν φορολογήσεις όπως φορολογείς και τα χαμηλότερα εισοδήματα, θα έχεις περισσότερο δημοσιονομικό χώρο. Άρα νομίζω ότι αποσυνμπιέζεται μια κουβέντα και αφήνεται περιθώριο για μία συζήτηση, η οποία μπορεί να είναι και βαθιά πολιτική και να μας κάνει και με πιο ήρεμο τρόπο να προσεγγίζουμε και τα σημεία αιχμής και διαφωνίας. Ευχαριστώ τον Υπουργό για τη διακοπή.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Θα προσθέσω εδώ λοιπόν για να έχουμε όλοι σωστή εικόνα πώς λειτουργούν οι κανόνες και αυτό είναι και το δίκαιο και το σωστό, προφανώς.

Άρα, έχεις τις δαπάνες του κράτους και έρχεσαι από κάτω και προσθέτεις ή αφαιρείς ενεργητικά μέτρα που παίρνεις στον τομέα των εσόδων. Τι εννοούμε ενεργητικά; Όχι, αυξήθηκε ο τουρισμός και έχω παραπάνω έσοδα, αυτό δεν μετράει. Πέρασα ένα νόμο και αυξάνω π.χ. το φορολογικό συντελεστή. Ναι, αυτό θα μετρήσει θετικά και μπορεί να κάνεις και παραπάνω δαπάνες ή πέρασα έναν νόμο και μειώνω το φορολογικό συντελεστή ή τις εισφορές. Εκεί μετράει αρνητικά και μπορώ να κάνω λιγότερες δαπάνες. Έτσι λειτουργούν οι στόχοι και αυτό είναι καθαρό και ξεκάθαρο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ): Δεν είναι έσοδα που μπορεί να προκύψουν από αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας αυτόματα;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Όχι, αυτά δεν μετράνε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ): Δηλαδή, είναι έσοδα τα οποία με ειδική νομοθετική παρέμβαση θα προκύψουν ή δεν θα προκύψουν.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Σωστά, θέλει νομοθετική δική σου παρέμβαση ή υπουργική απόφαση ή έργο ή δράση κ.λπ..

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ): Ευχαριστώ για τη διευκρίνιση.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Άρα δεν είναι έσοδα που έρχονται λόγω της μεγαλύτερης ανάπτυξης κτλ.. Αυτά τα ονομάζουμε συγκυριακά και δεν μετράνε στο δείκτη δαπανών θετικά ή αρνητικά. Τα μόνα που μετράνε

είναι τα έσοδα που νομοθετείς εσύ για επιπλέον έσοδα. Αντίστοιχα οι μειώσεις φορολογίας για όσους κάνεις, μετράνε αρνητικά και μπορεί να χτυπήσει ο στόχος δαπανών και εκεί είναι ακριβώς και η πολιτική αντιπαράθεση και οι επιλογές των κομμάτων και όλα δεκτά τι επιλέγει ο καθένας. Εμείς επιλέγουμε τώρα να μειώσουμε το φόρο εισοδήματος, μετράει αρνητικά γι' αυτό πάει στο 5,8 ο καθαρός στόχος, αλλιώς θα ήταν μείον 1,7 δισ. θα ήταν στο 4,1 και έτσι λειτουργεί.

Αυτά λοιπόν έτσι αθροιστικά μηδενίζεται. Τώρα σωστά θα μου πείτε και πρέπει να είναι καθαρό το πολιτικό παιχνίδι και εγώ πάντα είμαι σε αυτή την κατεύθυνση, αν υπάρχει χώρος άλλος για το 2026 και αν υπάρχει χώρος για το 2027. Είναι σαφές ότι με τα δεδομένα αυτά εξαντλείται ο χώρος του 2026. Ναι, αν με ρωτάτε, στις 20 Νοεμβρίου θα καταθέσουμε μαζί με τον προϋπολογισμό και το ΠΔΠ που λέμε, το πολυετές δημοσιονομικό προγραμματισμό που περάσαμε μαζί, όταν περάσαμε το νέο δημόσιο λογιστικό. Εκεί θα φαίνεται και η πορεία των καθαρών πρωτογενών δαπανών και για τα έτη 2027, 2028 στο μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Θα είναι διαθέσιμο για εσάς. Αυτό που μπορώ να πω αυτή τη στιγμή, είναι ότι υπάρχει μια ευελιξία από τις αμυντικές δαπάνες, που το αναφέρουμε και στο προσχέδιο. Αυτή τη στιγμή η αύξηση των αμυντικών δαπανών είναι περίπου 600 εκατομμύρια σε σχέση με πέρυσι, την οποία αυτή δεν μπορείς να την χρησιμοποιήσεις παραπάνω φέτος γιατί ο ετήσιος δείκτης αύξησης των πρωτογενών δαπανών έχει ήδη υπερβεί το όριο και αφού αφαιρεθούν οι αμυντικές δαπάνες. Άρα πρέπει να είσαι εντάξει στο σωρευτικό σου, δεν μπορείς να το αυξήσεις άλλο, το 2026 δεν μπορείς να το χρησιμοποιήσεις. Υπάρχει όμως λοιπόν ένα περιθώριο της τάξης περίπου του 0,25% του ΑΕΠ που σας είπα, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί το 2027 για άλλες πολιτικές είτε είναι περισσότερες επενδύσεις, μπορεί να χρειαστείς είτε για επενδυτικά πράγματα είτε ανάγκες γενικής κυβέρνησης είτε άλλα μέτρα, για να έχουμε πλήρη εικόνα, την εικόνα που έχουμε και εμείς σήμερα και θα φανεί και στις 20 Νοεμβρίου. Άρα αυτή είναι η συνολική εικόνα.

Για τον δείκτη δαπανών έπρεπε να τα πω αναλυτικά γιατί είναι ίσως το πιο σημαντικό για την πολιτική και των κομμάτων των υπολοίπων.

Όσο αφορά την αγοραστική δύναμη, αναφέρθηκε ότι σύμφωνα με τους δείκτες το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε όρους αγοραστικής δύναμης το 2024 -ειπώθηκε από πολλούς- είναι στο 70% του μέσου όρου της Ευρωζώνης. Να πούμε ότι το 2019 ήταν στο 66%, άρα έχει αυξηθεί και αυτό το μέγεθος. Να πούμε, επίσης, ότι το 2015 ήταν 69%, έπεσε στο 66% επί Κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ και τώρα έχει επιστέψει στο 70% το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε όρους αγοραστικής δύναμης. Άρα, έχει αυξηθεί το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε όρους αγοραστικής δύναμης και μάλιστα, σε κάτι που είπε ο κ. Τσακαλώτος, ότι θα χρειαστούν 25 χρόνια αν έχουμε διπλάσιο ρυθμό, να πούμε ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, σε σταθερές τιμές από το 2019 ως το 2025 στην Ελλάδα, έχει αυξηθεί 14%, ενώ στην Ευρώπη 3,6%. Άρα το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε σταθερές τιμές έχει αυξηθεί τρεις φορές περισσότερο στην Ελλάδα απ' ό,τι στην Ευρώπη από το 2019 έως το 2025.

Όσον αφορά τις επενδύσεις, είπαμε ότι μειώνεται το παραγωγικό κενό γιατί αυξάνεται ο λόγος επενδύσεων προς ΑΕΠ, αλλά να δούμε λίγο και τα μεγέθη. Από 20 δις έχουν φτάσει 39 δις το 2025, 44 δις είναι η πρόβλεψη του 2026, αλλά, να το πω έτσι, οι επενδύσεις σε σταθερές τιμές το 2026 σε σχέση με το 2019 θα έχουν αυξηθεί 87%, ενώ στην Ευρώπη 3%. Καταλαβαίνετε για τι προσπάθεια μιλάμε και τι διαφορά είναι αυτή. Ναι, ήταν σε πολύ χαμηλό επίπεδο οι επενδύσεις στην Ελλάδα. Συμφωνώ, αλλά η αύξηση σε σταθερές τιμές των επενδύσεων είναι τεράστια σε σχέση με την Ευρώπη, γι' αυτό από το 11% πάμε στο 17% σχεδόν επενδύσεις προς ΑΕΠ, προσεγγίζοντας πολύ τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Τώρα, σε σχέση με τις μεταβολές αποθεμάτων που αναφέρθηκε, έδωσε πολύ αναλυτική απάντηση η ΕΛΣΤΑΤ και μάλιστα, να πω τι ισχύει και να είναι ξεκάθαρο με βάση την απάντηση που έδωσε η ΕΛΣΤΑΤ. Στις 16 Οκτωβρίου, την Πέμπτη, θα βγουν πάλι τα αποτελέσματα της ΕΛΣΤΑΤ για το ΑΕΠ του 2024, τα οριστικά. Εκεί θα έχει ξεκάθαρα το τελικό μέγεθος για τις μεταβολές αποθεμάτων. Στα τριμηνιαία στοιχεία, όπως λέει και η ανακοίνωση της ΕΛΣΤΑΤ, υπολογίζεται το ΑΕΠ από την πλευρά της παραγωγής, δηλαδή, ακαθάριστη προστιθέμενη αξία συν επιδοτήσεις μείον φόροι, με άλλη μέθοδο. Υπάρχει ΑΕΠ από την πλευρά της παραγωγής, ΑΕΠ από την πλευρά της δαπάνης. Είναι η πλευρά της παραγωγής με ΑΠΑ, που λέμε, με τη μέθοδο της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας. Υπολογίζουν από εκεί, πάνε στα τριμηνιαία στην πλευρά της δαπάνης, υπολογίζουν πόσες είναι οι επενδύσεις σου, πόση είναι η ιδιωτική κατανάλωση, η δημόσια κατανάλωση, οι εξαγωγές, οι εισαγωγές και η διαφορά ως υπόλοιπο μετριέται στα τριμηνιαία στοιχεία στην κατηγορία αποθέματα. Είναι μία μεθοδολογία που ακολουθούν και άλλες χώρες. Το οριστικό νούμερο όμως, που θα δείξει πόσο έχουν μεταβληθεί τα αποθέματα το 2024, θα βγει στα ετήσια στοιχεία. Άρα στα ετήσια στοιχεία περιλαμβάνεται η ακριβής μέτρηση των αποθεμάτων και είναι τα σωστά.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»): Κύριε Υπουργέ, εάν έχετε την καλοσύνη σε επόμενη συνεδρίαση, εάν έχει άποψη η Κυβέρνηση για τη συστηματική απόκλιση από τον μέσο όρο της Ε.Ε..

Εδώ πέρα ως κρατήσει ο καθένας τη θέση του σε σχέση με το αν ήταν επαρκής η απάντηση της ΕΛΣΤΑΤ. Εδώ πέρα, ως πούμε ότι δέχεται η αντιπολίτευση τη θέση την οποία εξέφρασε η ΕΛΣΤΑΤ, υπάρχει, με τα δεδομένα που μετρά η ΕΛΣΤΑΤ, μία συστηματική απόκλιση στη διαφορά αποθεμάτων τα τέσσερα τελευταία χρόνια. Έχουμε δηλαδή τριπλάσια μεταβολή αποθεμάτων από το μέσο όρο της Ε.Ε..

Δεν υπάρχει κάποια ανάγκη να έχουμε απάντηση αυτή τη στιγμή. Αν έχετε την καλοσύνη στις επόμενες συνεδριάσεις να έχουμε μία εκτίμηση για ποιο λόγο συμβαίνει αυτό.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Ναι, απλά να πω, ότι τα προηγούμενα έτη της κρίσης είχαμε το αντίθετο φαινόμενο και επίσης τα τελευταία 3, 4 έτη έχουμε πολύ μεγαλύτερη αύξηση του ΑΕΠ σε σχέση με το μέσο όρο της Ε.Ε. και των επενδύσεων και των αποθεμάτων. Άρα, όντως παρατηρείται μια διαφορά σε όλα τα μεγέθη σε σχέση με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης την τελευταία τριετία, αφού έχουμε υπερδιπλάσια ανάπτυξη.

Ο κ. Καραθανασόπουλος αναφέρθηκε στη μείωση στο φόρο εισοδήματος στον Προϋπολογισμό, γιατί εμφανίζεται το 2026 έσοδο μόνο 100 εκατομμύρια λιγότερο από το 2025, 15,8 δις από 15,9 δις, ενώ η μείωση του φόρου εισοδήματος είναι 1,2 δις στο κόστος, που έχει μπει και αρνητικά στα DRM, που λέγαμε πριν για το 2026.

Αν είχαμε μηδέν ανάπτυξη, μηδέν αύξηση των ακαθάριστων αμοιβών εξαρτημένης εργασίας, υπολογίζουμε για το 2026 αύξηση 4,4% των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας και των κατά κεφαλήν 3,7%, το γράφουμε στο Προσχέδιο. Άρα με βάση τα μακρο στοιχεία αν δεν κάνεις τίποτα, ο φόρος εισοδήματος θα αυξανόταν περίπου 1,1 δισ. ευρώ. Δηλαδή, αντί για 15,9 δισ. ευρώ, με βάση την ανάπτυξη της οικονομίας θα ερχόταν γύρω στα 17 δισ. ευρώ. Πώς και το 2025, που δεν άλλαξαν οι φορολογικοί συντελεστές, αυξήθηκε 1,3 δισ. ευρώ, από 15,9 δις ευρώ έναντι 14,6 δις ευρώ το 2024, στη βάση της αύξησης των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας, του μακρο.

Έτσι λειτουργούν τα προβλεπτικά μοντέλα και ξαναλέω το Υπουργείο Οικονομικών εδώ και τριάντα χρόνια. Παίρνεις πόσο εισέπραξες πέρυσι, πόσο είναι η αναμενόμενη αύξηση των μισθών, των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας μαζί με την αύξηση απασχόλησης και η βγαίνει η πρόβλεψη για το φόρο εισοδήματος, που θα εισπράξεις του χρόνου και ο ΦΠΑ πάει με την ιδιωτική κατανάλωση κτλ.

Άρα, ήταν να αυξηθούν τα έσοδα, λόγω της ανάπτυξης, να πάνε από τα 15,9 δισ. ευρώ στα 17 δισ. ευρώ, κάναμε μείον 1,2 δισ. ευρώ και θα είναι 15,7 δισ. ευρώ αντί για 17 δισ. ευρώ τα έσοδα του 2026. Άρα πέφτεις πιο κάτω από το 2025, αντί να αυξηθείς κατά 1 δισ. ευρώ. Αυτό γίνεται.

Στον κ. Τσακαλώτο έχω απαντήσει για πάρα πολλά. Ήθελα να πω ότι δεν μου άρεσε το σχόλιό του, γιατί λιοιδορήθηκε η καλή εικόνα της Ελλάδας στο εξωτερικό και αναφέρθηκε και στο Κ.Κ.Ε., όταν συναντιέται λέει έξω, είναι το ίδιο πράγμα. Η Χώρα μας έχει περάσει πάρα πολλά, πλήρωσε πολύ ακριβά αυτές τις εικόνες που είδαμε στο εξωτερικό. Θέλουμε να προσελκύσουμε επενδυτές, λέμε όλοι να αυξηθούν οι αμοιβές, να έχουμε καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας, για να γίνει αυτό, να έχουμε παραπάνω επενδύσεις.

Δηλαδή, αν δεν έχεις θετική εικόνα προς το εξωτερικό, πώς θα έρθουν ακριβώς οι επενδύσεις; Δηλαδή, νομίζω είναι θετικό να λένε όλοι έξω, και οι θεσμοί, και οι επενδυτές αναβαθμίστηκε χθες το Χρηματιστήριο μας, πριν μπορούμε στην αίθουσα μπήκε η Allwyn στο Χρηματιστήριο, δηλαδή θέλουμε επενδύσεις. Είναι δυνατόν αυτό να το κάνεις, αν δεν έχεις καλή εικόνα προς το εξωτερικό; Δηλαδή, αν έλεγαν ότι η Χώρα δεν πηγαίνει καλά και έχει δημοσιονομική αστάθεια και κινδυνεύει, θα ερχόντουσαν επενδύσεις; Όχι, θα γινόταν ότι έγινε την προηγούμενη δεκαετία.

Άρα, ναι, μέρος του τρόπου, να το πω έτσι, της προσπάθειας να έρθουν επενδύσεις είναι και η καλή επικοινωνία προς το εξωτερικό των επιτευγμάτων της Χώρας, Είναι σημαντικό η Χώρα να έχει καλή εικόνα προς το εξωτερικό, ότι είναι σε καλή οικονομική κατάσταση, στέρεα βάση και έτσι προσελκύονται κι άλλες επενδύσεις και στο τέλος θέλουμε να αυξηθεί όλο το εισόδημα των πολιτών. Άρα, δεν είναι σωστό να λέμε ότι είναι κακό που λένε οι έξω καλά λόγια για τη Χώρα μας.

Στον κ. Βιλιάρδο. Οι τόκοι του EFSF καταγράφονται ως χρέος της Γενικής Κυβέρνησης και όχι της Κεντρικής, γιατί σύμφωνα με τους κανόνες καταγραφής, η ΕΛΣΤΑΤ με την EUROSTAT καταγράφει το χρέος, είναι ένα χρέος που χρωστάει συνολικά η Χώρα και όλοι οι φορείς μαζί με τα ασφαλιστικά ταμεία, έτσι έχει γίνει τότε η Σύμβαση του πρώτου μνημονίου, άρα είναι Γενικής Κυβέρνησης και όχι μόνο του κράτους, γιατί είναι κάτι που το οφείλουν όλοι μαζί.

Όσον αφορά τους μισθούς του δημοσίου. Όντως στις παροχές σε εργαζομένους, στον πίνακα του Προϋπολογισμού φαίνονται 15,3 δισ. ευρώ και το 2025 και το 2026 η δαπάνη για εργαζόμενους, είναι μέσα οι μισθοί των ενστόλων και η αύξηση του Απριλίου, βάσει του κατώτατου, αλλά όπως αναφέρουμε από κάτω στην υποσημείωση 3, οι πιστώσεις για νέες προσλήψεις το 2026, πάντα έτσι γίνεται κάθε χρόνο, προβλέπονται στην κατηγορία

πιστώσεις υπό κατανομή από κάτω, που η κατηγορία πιστώσεις από κατανομή από κάτω είναι συν 4 δισ. ευρώ το 2026 από το 2025.

Άρα, πάντα προβλέπονται. Στην κατηγορία παροχές εργαζομένου, η δαπάνη για τις νέες προσλήψεις στον κανόνα 1 προς 1 αφαιρείται από το 2026, δεν είναι μέσα στο 2026, κρατιέται από κάτω στις πιστώσεις από κατανομή, άρα είναι μέσα οι αποχωρήσεις, όχι οι προσλήψεις. Έτσι δουλεύει χρόνια ο Προϋπολογισμός κι αυτό γίνεται γιατί οι πιστώσεις υπό κατανομή, ανάλογα με τον ρυθμό προσλήψεων σε κάθε Υπουργείο, τις μεταφέρει το Υπουργείο Οικονομικών, γιατί σε άλλο Υπουργείο μπορεί να γίνουν πιο γρήγορα προσλήψεις, σε άλλο πιο αργά.

Άρα, η συνολική δαπάνη για εργαζομένους είναι προφανώς αυξημένη το 2026. Περίπου 350 εκατ. ευρώ είναι η αύξηση, βάσει των μισθών του Απριλίου και άλλα 250 – 300 εκατ. ευρώ είναι το μισθολόγιο ενστόλων κτλ.

Νοσοκομεία, αυτό έπρεπε να το διευκρινίσω, γιατί βλέπετε μια αλλαγή μέσα στον κεντρικό πίνακα του προϋπολογισμού, στο ισοζύγιο των νοσοκομείων στα έσοδα. Έχει γίνει η εξής αλλαγή το 2025, αν δείτε τον προϋπολογισμό σε σχέση με την εκτίμηση, τι συμβαίνει. Έχουμε την εφαρμογή των DRGs. Επειδή έχουν εφαρμογή των DRGs, πλέον μεγάλο μέρος της νοσοκομειακής δαπάνης πληρώνεται μέσω του ΕΟΠΥΥ, αντί κατευθείαν από το Υπουργείο Υγείας. Δηλαδή, αντί να μεταφέρει κατευθείαν το Υπουργείο Υγείας λεφτά στα νοσοκομεία, περίπου 900 εκατομμύρια ήταν φέτος αυτό, τα έδωσε το Υπουργείο Υγείας στον ΕΟΠΥΥ και ο ΕΟΠΥΥ πλήρωσε τα νοσοκομεία. Δηλαδή, τα ίδια χρήματα κατέληξαν. Γι' αυτό βλέπετε στην εκτίμηση ότι είχαμε για 2025 3,2 δισ. από το Υπουργείο και άλλα 900 από τον ΕΟΠΥΥ, σύνολο 4,1 δισ. επιχορήγηση.

Τελικά πήρανε 2,5 δισ. από το Υπουργείο και 1.800 από τον ΕΟΠΥΥ. Η συνολική επιχορήγηση ήταν και 200 εκατομμύρια παραπάνω από ότι προέβλεπε ο προϋπολογισμός. Έχουμε δώσει επιπλέον στα νοσοκομεία, απλά πήγαν μέσω του καναλιού του ΕΟΠΥΥ, γιατί εφαρμόζονται τα DRGs που λέμε, που αμείβεται κάθε νοσοκομείο βάσει των πραγματικών αναγκών του και δαπανών που κάνει. Άρα, πρέπει να προσθέσετε του ΕΟΠΥΥ την επιχορήγηση και του τακτικού πλέον, για να βγάλετε το σύνολο. Για το 2026 υπάρχει άλλα 240 εκατομμύρια αύξηση επιπλέον της επιχορήγησης στα νοσοκομεία και μάλιστα, γυρνάνε και σε μεγάλο πλεόνασμα 400 εκατομμύρια. Για να είμαι σίγουρος ότι δεν υπάρχει κανένα θέμα ρευστότητας, ούτε προς τα ληξιπρόθεσμα ούτε ως προς τίποτα άλλο.

Κλείνοντας, με τον κύριο Καζαμιά. Αυτό που αναφέρετε ότι κανείς δεν θέλει, συμφωνούμε σε αυτό, υπερβολικά πρωτογενή πλεονάσματα. Ούτε αυτό είναι καλό, τα υπερβολικά, ούτε όμως και να έχεις και έλλειμμα, γιατί εκεί έχουμε άλλες καταστάσεις, έχεις αύξηση του χρέους. Άρα, πρέπει να συμφωνήσουμε σε λογικά επίπεδα, στο βαθμό που μας δίνεται η δυνατότητα από τους ευρωπαϊκούς κανόνες. Γι' αυτό, λοιπόν, δεν αυξάνονται τα πρωτογενή. Άμα δείτε από 4,8 πέρσι, φέτος γίνεται 3,6, εξαντλώντας τα όρια δαπανών και του χρόνου γίνεται 2,8 το πρωτογενές. Μειώνεται. Και το συνολικό αποτέλεσμα αφαιρώντας τους τόκους του χρόνου γυρίζει οριακά σε έλλειμμα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Πλεύσης Ελευθερίας – Ζωή Κωνσταντοπούλου): Κύριε Υφυπουργέ, αν μου επιτρέπεται, κάθε χρόνο ξεπερνάτε τους στόχους που βάζετε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Πέρσι το ξεπεράσαμε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Πλεύσης Ελευθερίας – Ζωή Κωνσταντοπούλου): Αρκετά, ήταν 2,5 πέρσι και έφτασε το 3,6. Τι μας λέει ότι φέτος δεν θα κάνετε το ίδιο ή μάλλον το 2026 δεν θα κάνετε το ίδιο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Λοιπόν, να εξηγήσω κάτι. Εδώ πέρα είχαμε εφαρμόσει το 2024, για πρώτη φορά, τα νέα μέτρα με το myData, τις ταμειακές POS, που όντως απέδωσαν παραπάνω από τα αναμενόμενα και γι' αυτό δημιουργήθηκε και ο δημοσιονομικός χώρος, που τώρα μπορούμε και δίνουμε μέτρα. Δεν είναι το ίδιο. Να πω και κάτι άλλο. Όπως δείτε τον Απρίλιο καταθέσαμε το progress report του Απριλίου, που έλεγε 3,2 και τώρα ερχόμαστε σε 3,6.

Άμα, δείτε, δηλαδή, τη διαφορά στα φορολογικά έσοδα, πλέον, π.χ. στο ΦΠΑ, η πρόβλεψη είναι του Απριλίου, βελτιώθηκε 200.000.000. Τόσο ήταν η πρόβλεψη βάσει της εκτέλεσης. Άρα, έχει ενσωματωθεί αυτή η υπερεκτέλεση του 2024, έχει ενσωματωθεί και η εκτέλεση μέχρι τον Αύγουστο, όλη και πλέον μένουν τέσσερις μήνες διαφορά. Για τους

επόμενους τέσσερις μήνες πως δουλεύει; Παίρνουμε την εκτέλεση με τον Αύγουστο και βάζουμε τη μακροοικονομική εκτίμηση της αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης για το επόμενο τρίμηνο. Έτσι γίνεται η πρόβλεψη για τα έσοδα. Άρα, έχουν ενσωματωθεί όλες αυτές οι υπεραποδόσεις και πλέον, δεν αναμένεται τόσο μεγάλη διαφορά μεταξύ αποτελέσματος από τα μέτρα φοροδιαφυγής που προέκυψε.

Λέτε ότι το 2026 η Χώρα θα μείνει η πιο καταχρεωμένη Χώρα παγκοσμίως.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Πλεύσης Ελευθερίας – Ζωή Κωνσταντοπούλου): Στην Ευρωπαϊκή Ένωση είπα.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Η Ιταλία, άμα δείτε, έχει χρέος προς ΑΕΠ φέτος 136%, του χρόνου η πρόβλεψη της Commission είναι ότι θα πάει στο 138%. Εμείς έχουμε 145%, η πρόβλεψη είναι ότι θα πάμε 137%. Άρα, θα έρθουμε πάρα πολύ κοντά με την Ιταλία, στα ίσα περίπου. Δεν ξέρουμε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Πλεύσης Ελευθερίας – Ζωή Κωνσταντοπούλου): Στο τέλος του 2026, αν.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Ναι, στο τέλος του 2026, είναι οριακό ποιος θα είναι πάνω ή κάτω.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ(Πρόεδρος της Επιτροπής): Τι να πει και η Γαλλία, κύριε Υφυπουργέ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Η Γαλλία τι γίνεται. Η Γαλλία και η Ιταλία έχουν αυξήσει τα spreads τους, όμως, πιο ψηλά από την Ελλάδα.

Δηλαδή, όσον αφορά το χρέος προς ΑΕΠ τώρα φτάνουμε την Ιταλία, όσον αφορά τα spreads τη διαφορά επιτοκίου είναι πιο χαμηλή η διαφορά επιτοκίου, πιο χαμηλό κόστος δανεισμού και από τη Γαλλία αυτή τη στιγμή και από την Ιταλία και αυτό είναι ένα όφελος στον Προϋπολογισμό για τον κόσμο. Αυτά, δηλαδή, είναι χρήματα που μειώνοντας το κόστος δανεισμού αντί για 7,6 δις τοκοχρεολύσια θα πληρώναμε 8 ή 9 δις. Αυτά εξοικονομούνται, γιατί μειώνουμε το χρέος και βελτιώνεται και η πρόβλεψη του δείκτη δαπανών.

Να πω ότι μειώνοντας το χρέος παραπάνω, όταν θα έρθει η όποια κυβέρνηση το 2028 να κάνει το νέο μεσοπρόθεσμο έχοντας μειώσει το χρέος καταλαβαίνετε ότι θα έχει περισσότερα περιθώρια για το δείκτη δαπανών. Είναι σημαντικό, λοιπόν, να μειώνεται το χρέος, γιατί βοηθάει και τις μελλοντικές γενιές. Αυτή είναι η ουσία.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΟΥΥΛΛΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ «ΝΙΚΗ»): Κύριε Υπουργέ, να κάνω και εγώ μια ερώτηση;

Σας την έκανα πριν, αλλά δεν την απαντήσατε.

Με προϋπολογισμένο έλλειμμα 11,67 δις στο ασφαλιστικό σύστημα τι προβλέπεται; Λέτε ότι «εισπράττουμε εισφορές και πληρώνουμε συντάξεις και ιατροφαρμακευτικές περιθάλψεις και το έλλειμμα είναι 11,67 δις το χρόνο».

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Κατ' αρχήν, το ισοζύγιο, αν δείτε στην σελίδα 33 τον Οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης (Ο.Κ.Α.), επειδή ακριβώς δουλεύουν καλύτερα οι αποδόσεις των ασφαλιστικών εισφορών και με την κάρτα εργασίας και με την αύξηση των μισθών, όλα έχουν αυξηθεί σημαντικά, και μπορείτε να δείτε ότι τα έσοδα για παράδειγμα των Ασφαλιστικών Ταμείων από 49,8 δις το 2024 είναι 54,3 δις το 2025 και 55,6 δις η εκτίμηση για το 2026. Από αυτά όντως η αύξηση οφείλεται στις ασφαλιστικές εισφορές.

Άμα δείτε στις τρέχουσες και λοιπές μεταβιβάσεις η επιδότηση που δίνει το κράτος κάθε χρόνο στα Ασφαλιστικά Ταμεία είναι περίπου 22 δις σταθερά, γιατί έχεις αυξανόμενη δαπάνη και συντάξεων, αλλά συνολικά τα Ασφαλιστικά Ταμεία έχουν γυρίσει σε θετικό έδαφος και φέτος έχουν ετήσιο πλεόνασμα 2 δις και του χρόνου, δηλαδή, έχουν παραπάνω έσοδα από δαπάνες και φέτος και του χρόνου 2 δις.

Άρα, αυξάνεται η δαπάνη, αλλά επειδή λειτουργεί καλά η οικονομία και αυξάνονται οι εισφορές έχουν παραπάνω έσοδα μετά από πολλά χρόνια - πέρσι ήταν 1 δις - από τις δαπάνες και έτσι βελτιώνεται και η βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος.

Ευχαριστώ πολύ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε, κύριε Υπουργέ.

Ήταν νομίζω μια ουσιαστική συζήτηση, δόθηκαν και απαντήσεις και διευκρινίσεις από όλους και από τον Υπουργό προς όλους τους Βουλευτές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η σημερινή συνεδρίαση της Επιτροπής. Η επόμενη συνεδρίαση είναι αύριο τις 10 η ώρα στην Αίθουσα Γερουσίας, όπου θα μιλήσουν οι Ειδικοί Εισηγητές για δέκα λεπτά.

Στο σημείο αυτό γίνεται η γ' ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής. Παρόντες είναι οι Βουλευτές κ.κ. Αβραμόπουλος Δημήτριος, Ακτύπης Διονύσιος, Αυγενάκης Ελευθέριος, Αυγερινούπουλου Διονυσία - Θεοδώρα, Μπουκώρος Χρήστος, Βλάχος Γεώργιος, Ιατρίδη Τσαμπίκα (Μίκα), Καββαδάς Αθανάσιος, Καραόγλου Θεόδωρος, Καρασμάνης Γεώργιος, Κόνσολας Εμμανουήλ (Μάνος), Κοτρωνιάς Γεώργιος, Κρητικός Νεοκλής, Λιβανός Μιχαήλ, Λιούτας Αθανάσιος, Μαρκόπουλος Δημήτριος, Μηταράκης Παναγιώτης (Νότης), Μπαραλιάκος Ξενοφών (Φώντας), Παπαδόπουλος Μιχαήλ (Μιχάλης), Πασχαλίδης Ιωάννης,

Πέτσας Στυλιανός (Στέλιος), Σιμόπουλος Ευστράτιος (Στράτος), Σκόνδρα Ασημίνα, Σκρέκας Κωνσταντίνος, Σταϊκούρας Χρήστος, Σταμενίτης Διονύσιος, Συρεγγέλα Μαρία, Τραγάκης Ιωάννης, Αποστολάκη Ελένη-Μαρία (Μιλένα), Κατρίνης Μιχαήλ, Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις), Σταρακά Χριστίνα, Γεροβασίλη Όλγα, Καραμέρος Γεώργιος, Κόκκαλης Βασίλειος, Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης), Μπάρκας Κωνσταντίνος, Παππάς Νικόλαος, Καραθανασόπουλος Νικόλαος, Μεταξάς Βασίλειος, Τσοκάνης Χρήστος, Τζανακόπουλος Δημήτριος, Τσακαλώτος Ευκλείδης, Βιλιάρδος Βασίλειος, Φωτόπουλος Στυλιανός, Βορύλλας Ανδρέας, Τσιρώνης Σπυρίδων, Καζαμίας Αλέξανδρος, Καραγεωργοπούλου Ελένη και Βρεττός Νικόλαος.

Τέλος, και περί ώρα 16.20 λύθηκε η συνεδρίαση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

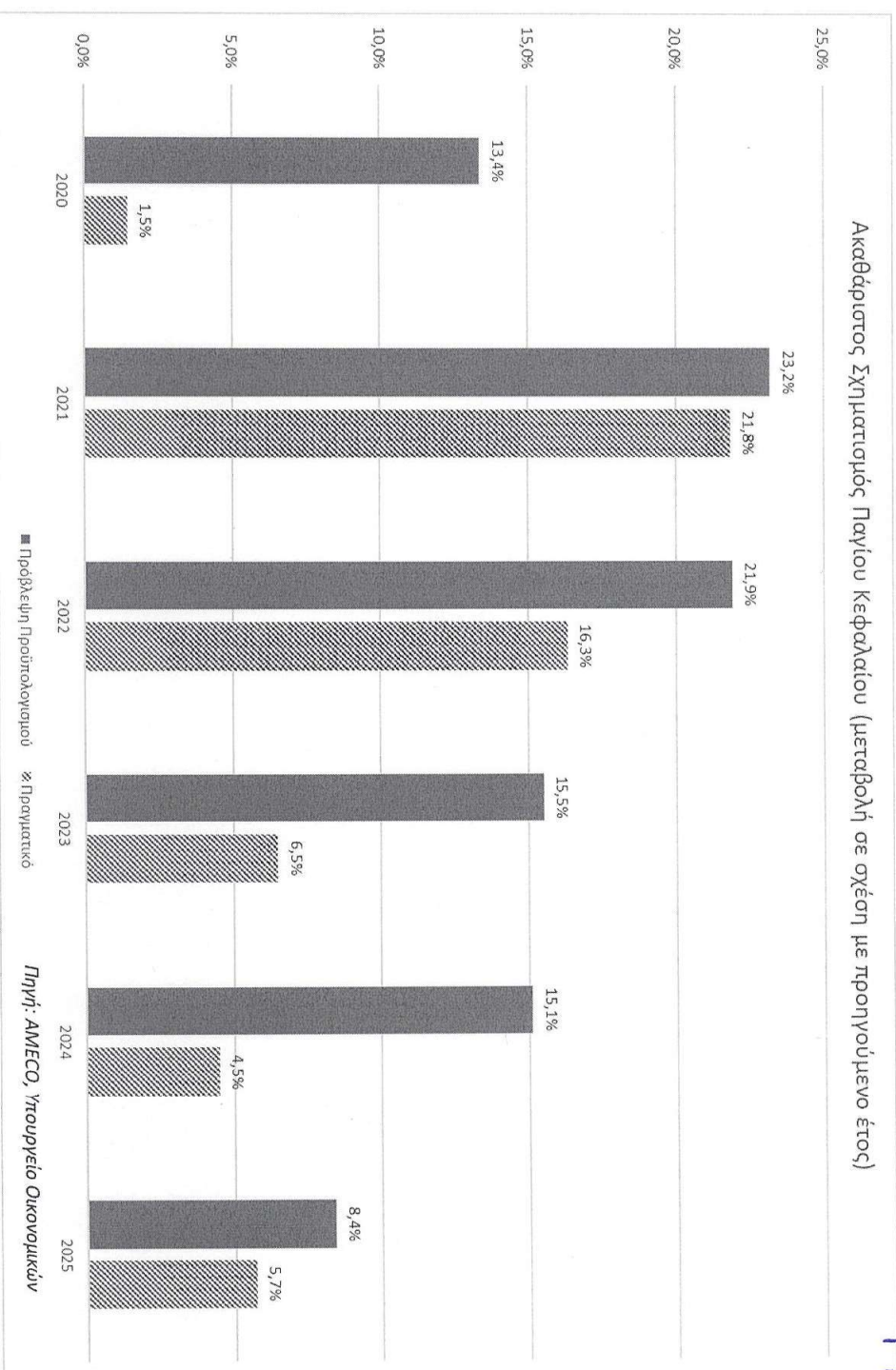
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ

ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΚΟΝΔΡΑ

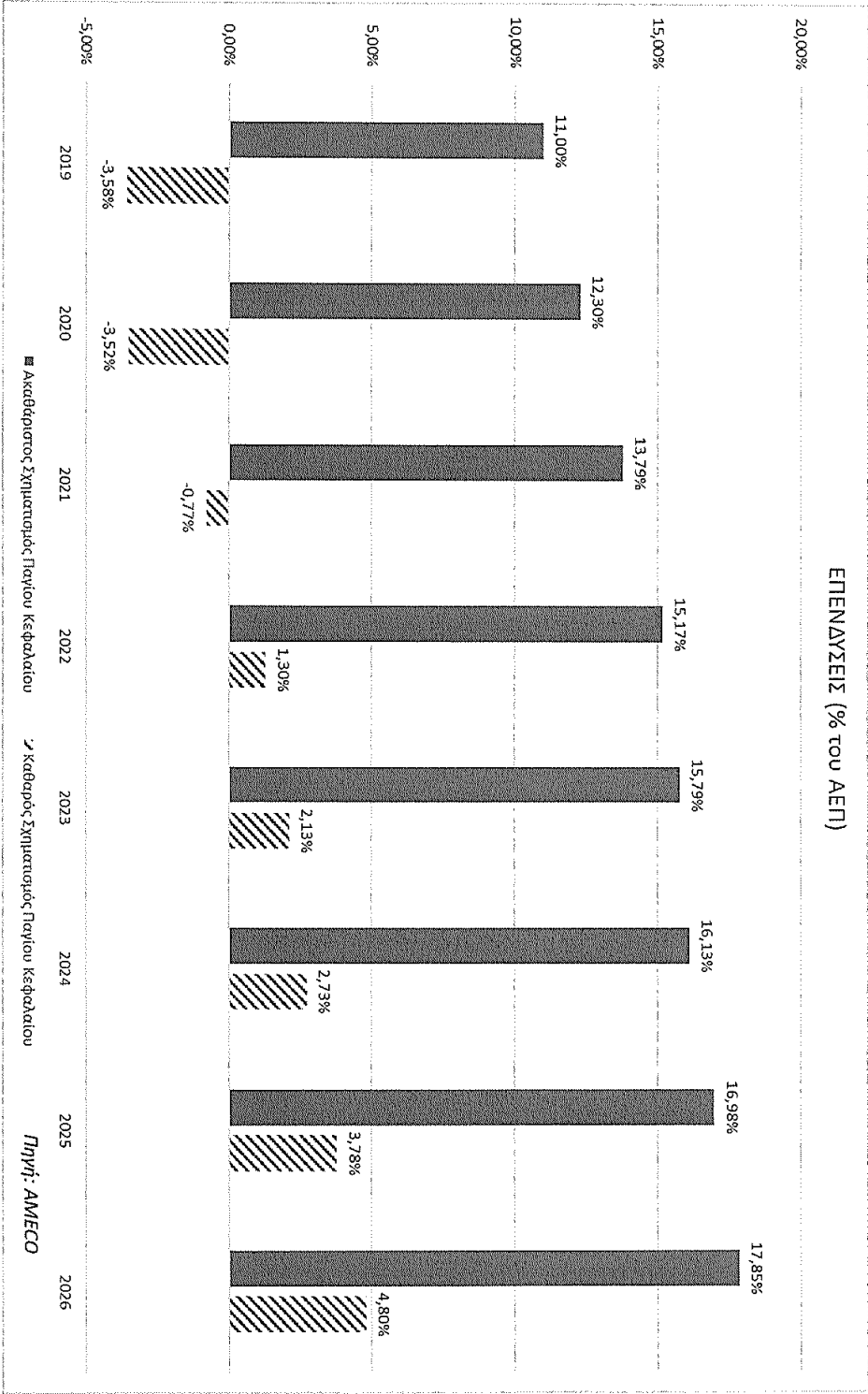
Κατατεθειμένα έσοδα από τον
κ. Ευκλείδη Τσακαλώτο
13.10.2025

Υπόσπου 60120015
Αθ. Χατζηδάκης

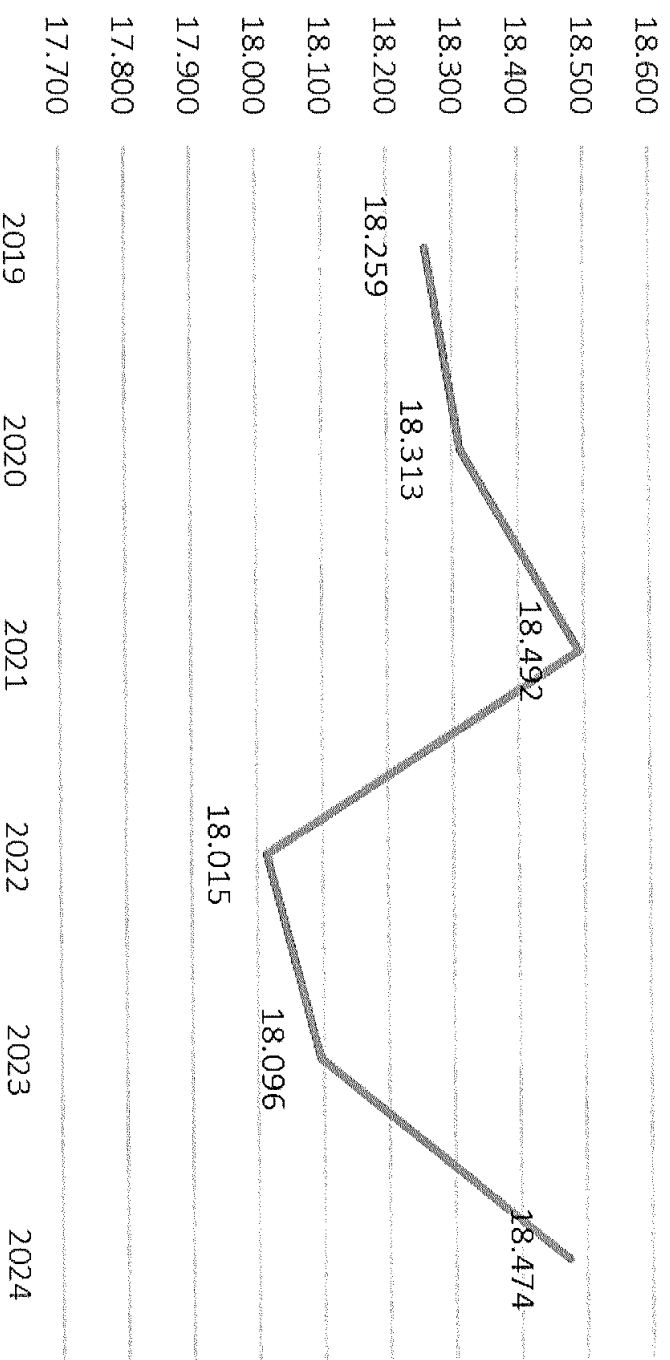
Ακαθάριστος Σχηματισμός Πανίου Κεφαλαίου (μεταβολή σε σχέση με προηγούμενο έτος)

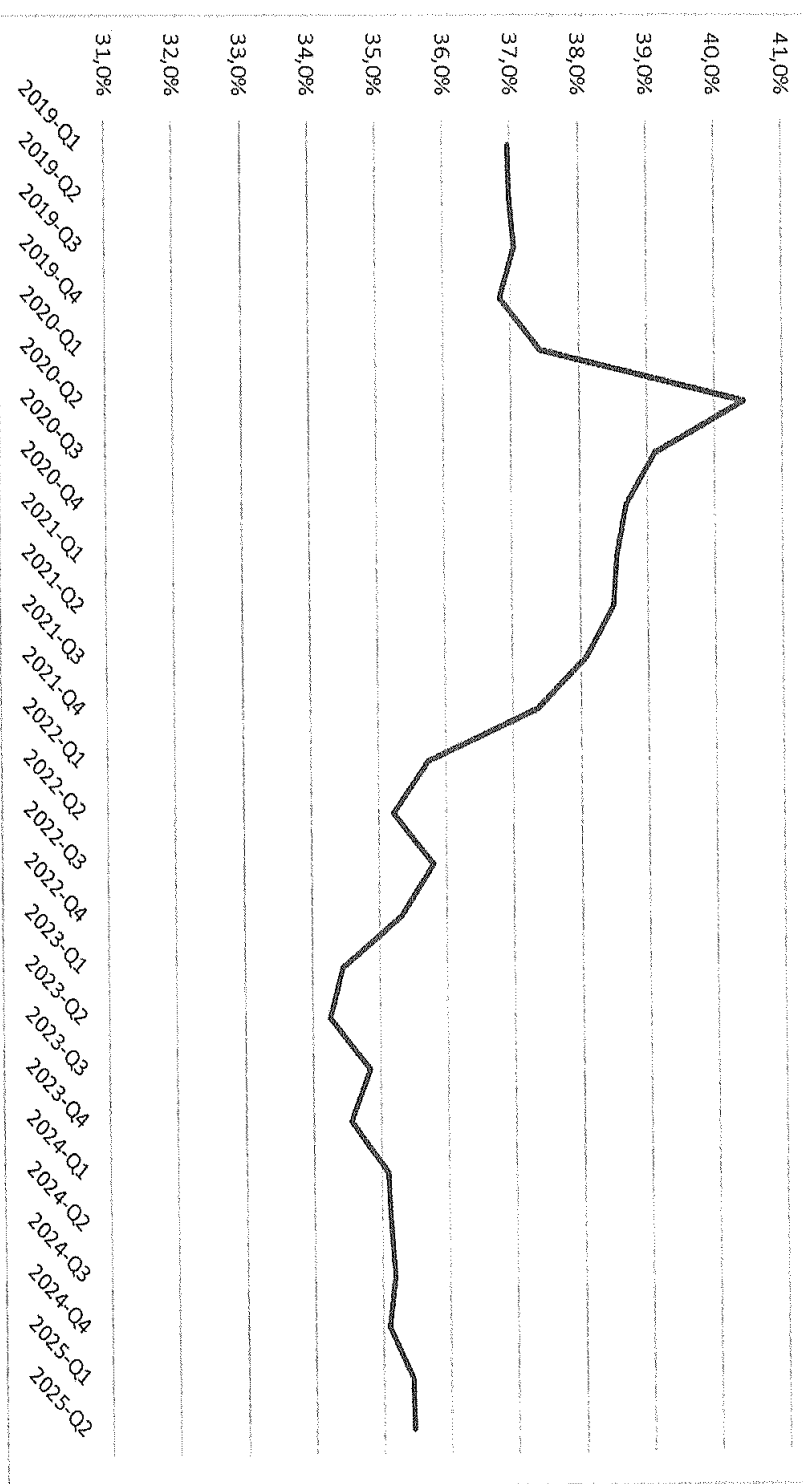
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (% του ΑΕΠ)

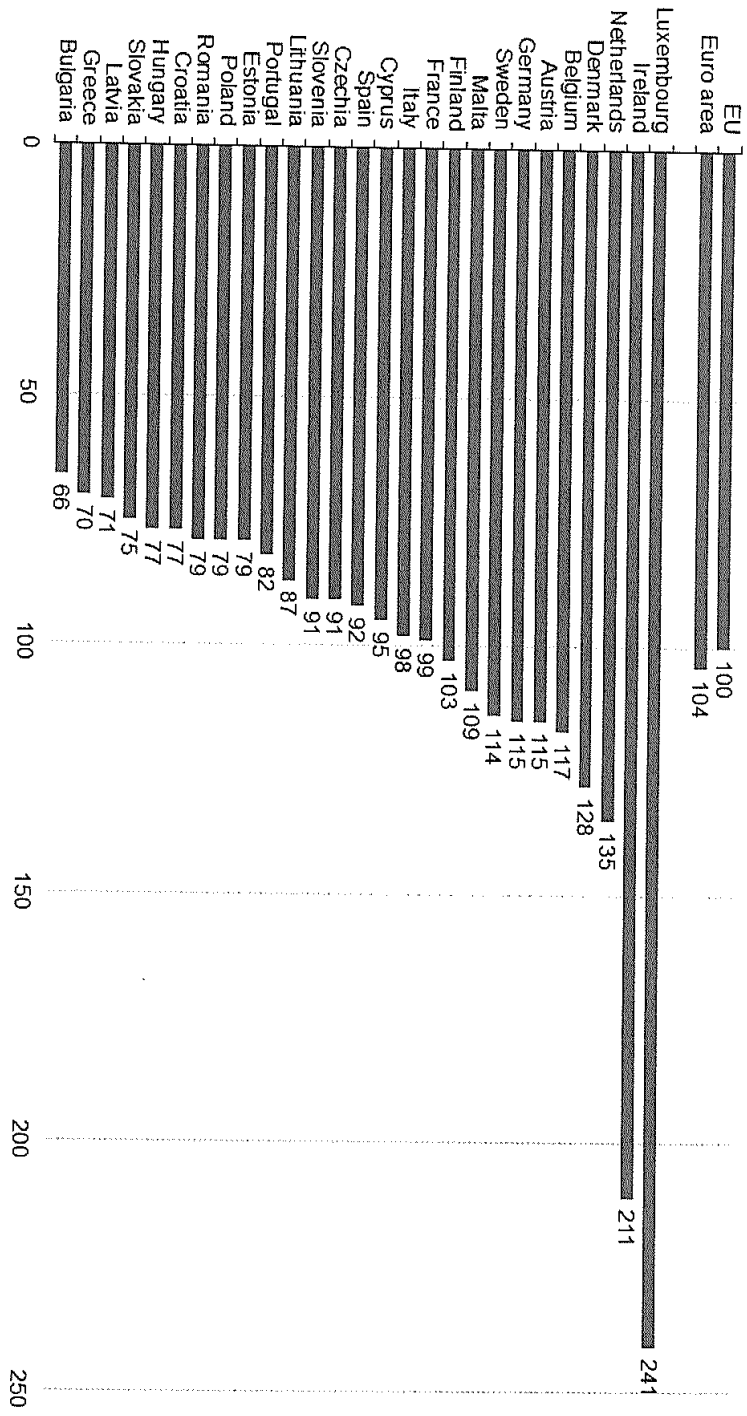
Μέσος Πραγματικός Μισθός (00ΣΑ)

Σύνολο Αμοιβών Εξαρτημένης Εργασίας (ΕΛΣΙΤΑΤ)

Index of GDP per capita, 2024
(purchasing power standards, EU indexed at 100)

Source: Eurostat (prc_ppp_ind)

ΠΡΟΣ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ &
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Υπηρεσία Συντονισμού
Γραφείο Νομικών και
Κοινοβουλευτικών Θεμάτων
Χαρ. Τρικούπη 6-10,
106 79 Αθήνα
Υπόψη: κου. Δ. Δημητρόπουλου

ΘΕΜΑ: «Απάντηση στην υπ' αριθμ. 5359/14.5.2025 Ερώτηση του
Βουλευτή κ. Βασ. Βιλιάρδου»

Σχετ.: Το με αρ. πρωτ. 83314 ΕΞ 2025/15-05-2025 έγγραφό σας.

Σε συνέχεια της ανωτέρω σχετικής ερώτησης που υποβλήθηκε από τον βουλευτή κ. Βασ. Βιλιάρδο και όσον αφορά θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα ακόλουθα:

Για το έτος 2024 οι προϋπολογιστικοί τόκοι γενικής κυβέρνησης, σε δεδουλευμένη βάση (μη περιλαμβανομένων των τόκων swap), ήταν 7,7 δισεκ. ευρώ, ενώ οι απολογιστικοί τόκοι διαμορφώθηκαν σε 8,2 δισεκ. ευρώ. Για το ίδιο έτος οι προϋπολογιστικοί τόκοι γενικής κυβέρνησης, σε ταμειακή βάση ανήλθαν στα 4,75 δισεκ. Ευρώ. (Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται οι τόκοι swap, ενώ δεν περιλαμβάνονται οι αναβαλλόμενοι τόκοι, ύψους 1,45 δισεκ. ευρώ, των δανείων του EFSF). Το όφελος από τα swap ήταν 1,22 δισεκ. ευρώ, ενώ οι ενδοκυβερνητικοί τόκοι ήταν 2,3 δισεκ. ευρώ.

Το αρχικό ύψος των δανείων της Ε.Ε. (σύμβαση "Greek Loan Facility") ήταν 52.900 εκατ. ευρώ. Οι συνολικές εξοφλήσεις (περιλαμβανομένων των προεξοφλήσεων) ανήλθαν σε 21.295 εκατ. ευρώ, ενώ το ανεξόφλητο υπόλοιπο στις 30.04.2025 ήταν 31.605 εκατ. ευρώ. Το επιτόκιο εξυπηρέτησης του δανείου έχει ως βάση υπολογισμού το 3M Euribor, πλέον περιθωρίου 0,50%. Η αντιστάθμιση των κινδύνων μέσω swap δε γίνεται μεμονωμένα, αλλά αντιμετωπίζονται στο συνολικό χαρτοφυλάκιο του δημοσίου χρέους.

Οι αποδόσεις που λαμβάνουν οι φορείς Γενικής Κυβέρνησης, τόσο μέσω του Κοινού Κεφαλαίου όσο και μέσω της Ταμειακής Διαχείρισης, δημοσιεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος στον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/foreis-genikhs-kyvernshshs/koino-kefalaio-kai-syllogikes-ependyseis>

Οι μικτές χρηματοδοτικές ανάγκες σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης για το έτος 2024 προκύπτουν ως εξής:

Χρεωλύσια	13,4 δισεκ. ευρώ (περιλαμβάνεται η προπληρωμή των δανείων του GLF, ύψους 7,9 δισεκ. ευρώ)
Δημοσιονομικό αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης (Πλεόνασμα)	-5,6 δισεκ. ευρώ
Αναχρηματοδότηση Εντόκων Γραμματίων	8,4 δισεκ. ευρώ
Λοιπές χρηματοδοτικές ανάγκες	3,3 δισεκ. ευρώ
Σύνολο μικτών χρηματοδοτικών αναγκών έτους 2024	19,5 δισεκ. ευρώ, ή 8,2% του ΑΕΠ

Η διαφορά από την αρχική πρόβλεψη 10% του ΑΕΠ, σε σχέση με τις Μικτές χρηματοδοτικές ανάγκες της Γενικής κυβέρνησης για το έτος 2024, οφείλεται στο αρκετά βελτιωμένο δημοσιονομικό αποτέλεσμα (πλεόνασμα) της Γενικής Κυβέρνησης.

Ο Γενικός Διευθυντής

Δημ. Τσάκωνας

Ακριβές Αντίγραφο
Κεντρικό Πρωτόκολλο
ΜΑΡΜΑΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΛΥΧΗ**ΕΡΩΤΗΣΗ**

Αθήνα, 14/5/2025

Του: Βιλιάρδου Βασιλείου, Βουλευτή Β1 Βορείου Τομέα Αθηνών**ΠΡΟΣ:** Τον κ. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών**ΘΕΜΑ:** «Δαπάνες για τόκους Δημόσιου Χρέους σε επίπεδο Κεντρικής Διοίκησης και Γενικής Κυβέρνησης και Μεικτές Ανάγκες Χρηματοδότησης του Χρέους για το 2024»

Κύριε Υπουργέ,

Οι τόκοι εξυπηρέτησης του Δημόσιου Χρέους σε επίπεδο Κεντρικής Διοίκησης αυξάνονται τα τελευταία χρόνια – εντούτοις, μειώνονται σε επίπεδο Ισοζυγίου Γενικής Κυβέρνησης.

Συγκεκριμένα:

- οι δαπάνες για τόκους της Κεντρικής Διοίκησης προβλέπονται στα 9,9 δις για το 2024 και στα 9,4 δις για το 2025, από 9,1 δις το 2023 - με βάση στοιχεία του Προϋπολογισμού 2025 (πίνακας 3.2) ενώ
- οι δαπάνες για τόκους Γενικής Κυβέρνησης (ενοποιημένοι, δηλαδή μαζί με τους φορείς του Δημοσίου) προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 7,743 δις το 2024 και 7,39 δις το 2025, από 7,62 το 2023 - ξανά με στοιχεία Προϋπολογισμού 2025. Την ίδια στιγμή, τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (Δημοσιονομικά στοιχεία για την περίοδο 2021-2024, 22 Απριλίου 2025) <https://www.statistics.gr/documents/20181/af1c26b6-dc18-55a0-1c6a-5deceb553ce4> αναφέρουν έξοδα τόκων Γενικής Κυβέρνησης 8,22 δις σε ενοποιημένη βάση.

Παράλληλα, σε άλλο σημείο του Προϋπολογισμού 2025 (πίνακας 4.7), αναφέρονται τόκοι χρέους Κεντρικής Διοίκησης 8,2 δις προ swap και 6,98 δις μετά swap για το 2024 (από 4,58 δις προ swap και 6,27 δις μετά swap το 2020, οπότε τα swap επιβάρυναν) - ενώ της Γενικής Κυβέρνησης μετά τα swap μόλις 4,75 δις για το 2024. Δηλαδή, το 2024 εξοικονομήθηκαν 1,22 δις από τα swap στην Κεντρική Διοίκηση και 2,23 δις από την ενοποίηση με τους φορείς στην Γενική Κυβέρνηση. Συνολικά εξοικονόμηση 3,45 δις.

Με βάση τα 4,75 δις € καθαρών τόκους και με χρέος Γενικής Κυβέρνησης στα 365 δις €, προκύπτει μέση εξυπηρέτηση χρέους 1,3% - δηλαδή παρόμοια με το 1,33% που δίνει ο ΟΔΔΧΧ, χωρίς τους αναβαλλόμενους τόκους.

Σημειώνουμε, επίσης ότι, με βάση την αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του Νοεμβρίου 2024 (Post-Programme Surveillance Report, Greece, Autumn 2024 https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/post-programme-surveillance-report-greece-autumn-2024_en), οι Μεικτές Χρηματοδοτικές Ανάγκες του Χρέους (Gross Financing Needs, GFN) θα ανέλθουν στο 10,7% του ΑΕΠ το 2024. Αυτό με βάση το ΑΕΠ του 2024 των 236,9 δις €, εκτιμάται σε 25,34 δις €. Με βάση όμως τον Προϋπολογισμό, οι Δαπάνες Εξυπηρέτησης του Χρέους για το 2024 είναι 20,45 δις € (πίνακας 4.7) - εκ των οποίων 6,98 δις για τόκους, 0,04 δις για

παράλληλες δαπάνες και 13,43 δις για χρεολύσια. Με βάση το Χρονοδιάγραμμα Αποπληρωμής Χρέους της 30.9.2023, προβλέπονταν αποπληρωμές ομολόγων και δανείων 8,1 δις (πλην δηλαδή των εντόκων γραμματίων και των repos) για το 2024 - πριν όποιας πρόσθετης πρόωρης αποπληρωμής.

Παραθέτουμε τα στοιχεία αυτά στον συγκεντρωτικό πίνακα που ακολουθεί.

Συγκεντρωτικός Πίνακας για τόκους Δημοσίου Χρέους

Ποσά 2024 σε δις €	ΕΛΣΤΑΤ	Προϋπολογισμός
Πρωτογενές Πλεόνασμα ΓΚ	11,4 (4,8% ΑΕΠ)	
Καθαρό Πλεόνασμα ΓΚ	3,1 (1,3% ΑΕΠ)	
Χρέος ΚΔ		401,6
Τόκοι ΚΔ		9,90 (πιν 3.2) 8,20 προ swap (πιν 4.9) 6,98 μετά swap (πιν 4.9) 6,98 (πιν 4.7)
Χρέος ΓΚ	364,8	365,0
Τόκοι ΓΚ	8,2 (ενοποιημένοι)	7,7 (πιν 3.2 ενοποιημένοι άγνωστο αν προ ή μετά swap)
Τόκοι ΓΚ μετά swap		4,75 (πιν 4.9)
Μέσο κόστος χρέους ΓΚ		1,33% (ΟΔΔΗΧ)
ΑΕΠ	237,5	236,9
Χρέος (ενοποιημένο) ΓΚ/ΑΕΠ	153,6%	154%
GFN % ΑΕΠ (Gross Financing Needs)	10,7% (ΕΥ)	10,7% (ΕΥ) (10% με ΟΔΔΗΧ 27.2.24)
GFN (εκτίμηση με βάση το 10,7% της αξιολόγησης)	25,41	25,34
Δαπάνες Εξυπηρέτησης Χρέους ΚΔ		20,45 (πιν 4.7: 13,43 χρεολύσια, 6,98 δις τόκοι, 0,04 παράλληλες δαπάνες)
Αποπληρωμές Χρέους (χωρίς βραχυπρόθεσμα) ¹		8,104

ΓΚ: Γενική Κυβέρνηση, ΚΔ: Κεντρική Διοίκηση

1: Με βάση Προϋπολογισμό 2024 Πίνακα 4.4 (Χρονοδιάγραμμα Λήξης Χρέους την 30.9.2023): Ομόλογα 3.208,6, Δάνεια GLF 2.645,0, ESM&EFSF 1.738,0, EIB & CIDB 391,1, Λοιπά Δάνεια 122,2.

Τέλος, σημειώνουμε, επίσης ότι, το 2024, προβλέπεται Πρωτογενές Πλεόνασμα Γενικής Κυβέρνησης 11,4 δις (4,8% ΑΕΠ) και δημοσιονομικό 3,1 δις (1,3% ΑΕΠ), μετά το χρηματοοικονομικό κόστος (μείον 8,3 δις) – οπότε, δεν υπήρχε ανάγκη για νέο δανεισμό.

Οι πίνακες της ΕΛ.ΣΤΑΤ., του ΟΔΔΗΧ και του Υπουργείου σας, στους οποίους αναφερόμαστε, παρατίθενται στα συνημμένα παραρτήματα στην παρούσα.

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

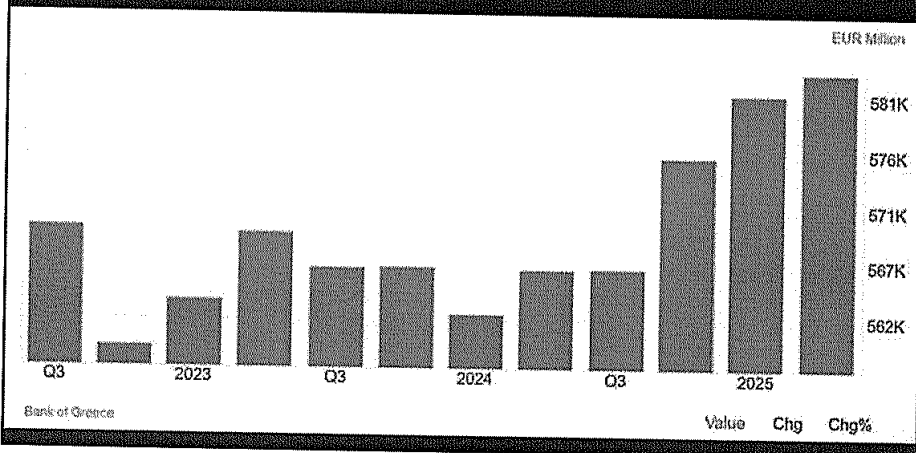
1. Που οφείλεται η διαφορά των εξόδων για τόκους σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης μεταξύ της ΕΛΣΤΑΤ 8,8δισ, του Προϋπολογισμού 4,75 δισ (μετά swap) και του Ισοζυγίου Γενικής Κυβέρνησης 7,7 δισ σε ενοποιημένη βάση (στον πίνακα 3.2), ποια είναι η συνολική εξοικονόμηση από τα swap σε τελικό επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης για το 2024 και ποιο είναι το έσοδο από τόκους από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης για το 2024;
2. Ποιο είναι το επιτόκιο στο εναπομείναν χρέος του πρώτου μνημονίου (διμερή δάνεια GLF) μαζί με το επιτόκιο της ΕΚΤ; Euribor συν 0,5%; Αν δεν κάνουμε λάθος, αυτό το τελικό κόστος είναι υψηλότερο του μέσου επιτοκίου 1,33 % του ΟΔΔΗΧ, οπότε, πώς αντισταθμίζεται, ώστε να μειώνεται το μέσο επιτόκιο; Είναι καλυμμένο με swap το χρέος του πρώτου μνημονίου και αν ναι, ποια η διάρκεια και ποιο το τελικό επιτόκιο; Ποιο ακριβώς είναι το εναπομείναν ποσόν των GLF και πόσα έχουν εξοφληθεί;
3. Ποιο είναι το επιτόκιο για τα έσοδα των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και επί ποιου ποσού διαθεσίμων υπολογίζεται, έτσι ώστε να προκύπτει εξοικονόμηση 2,2 δισ € από την ενοποίηση των τόκων στη Γενική Κυβέρνηση;
4. Πώς προκύπτουν οι Μεικτές Ανάγκες Χρηματοδότησης του Χρέους στο 10,7% για το 2024 (ή 10,0% με βάση την απάντηση του ΟΔΔΗΧ σε ερώτησή μας - Α.Π 422. 27.2.24), όταν το κόστος των τόκων ΓΚ είναι 6,98 δισ € και οι αποπληρωμές χρέους το 2024 (χρεολύσια) 13,43 δισ €; Σε περίπτωση που η διαφορά οφείλεται στην προπληρωμή χρέους, πόσο ήταν; Αν ήταν 5,29 δισ από τα διαθέσιμα του ESM όπως δημοσιεύτηκε, τότε γιατί το χρέος της ΚΔ το 2024 μειώθηκε κατά 4,9 δισ (406,5-401,6) και το χρέος ΓΚ κατά 4 δισ (369-365), ενώ αυξήθηκαν και τα διαθέσιμα κατά 2,66 δισ (36,28-33,62); Πόσο είναι το χρηματοοικονομικό κόστος που οδηγεί σε διαφορά μεταξύ πρωτογενούς και δημοσιονομικού πλεονάσματος 8,3 δισ (11,4 δισ-3,1 δισ);
5. Ποιο ποσό από το Ταμείο Ανασυγκρότησης, επακριβώς, συμπεριλαμβάνεται στο πρωτογενές/δημοσιονομικό πλεόνασμα που εμφανίσατε για το οικονομικό έτος 2024 – μειώνοντας, αντίστοιχα, το χρέος της Γενικής ή/και Κεντρικής Κυβέρνησης;

Ο ερωτών βουλευτής

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ

Επισυνάπτονται: Πίνακες ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία Προϋπολογισμού, στοιχεία ΟΔΔΗΧ κλπ

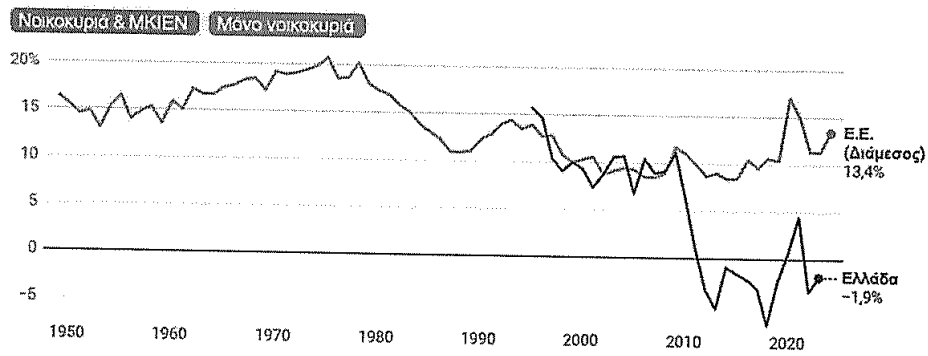
External Debt in Greece increased to 582882 EUR Million in the second quarter of 2025 from 581039.80 EUR Million in the first quarter of 2025. External Debt in Greece averaged 406944.25 EUR Million from 2003 until 2025, reaching an all-time high of 582882.00 EUR Million in the second quarter of 2025 and a record low of 142217.00 EUR Million in the first quarter of 2003. source: Bank of Greece

Συμμετοχές στο πρόγραμμα SAFE		
Κράτος μέλος	Προκαταρκτική κατανομή ποσού δανείου (€)	Συμμετοχή (%)
1 Πολωνία	43.734.100.805	29,18%
2 Ρουμανία	18.680.055.394	11,12%
3 Γαλλία	16.216.720.524	10,81%
4 Ουγγαρία	16.216.720.524	10,81%
5 Ιταλία	14.900.000.000	9,93%
6 Βέλγιο	8.340.027.698	5,56%
7 Λιθουανία	6.375.487.840	4,25%
8 Πορτογαλία	5.841.179.332	3,89%
9 Λετονία	5.680.431.322	3,79%
10 Βουλγαρία	3.281.700.000	2,17%
11 Εσθονία	2.680.932.171	1,77%
12 Ελβετία	2.316.574.381	1,54%
13 Τσεχία	2.080.000.000	1,37%
14 Κροατία	1.700.000.000	1,13%
15 Κύπρος	1.181.503.924	0,78%
16 Φινλανδία	1.000.000.000	0,67%
17 Ισπανία	1.000.000.000	0,67%
18 ΣΛΩΒΑΚΙΑ	797.639.233	0,53%
19 Δανία	46.798.822	0,03%
Σύνολο	150.000.000.000	100,00%

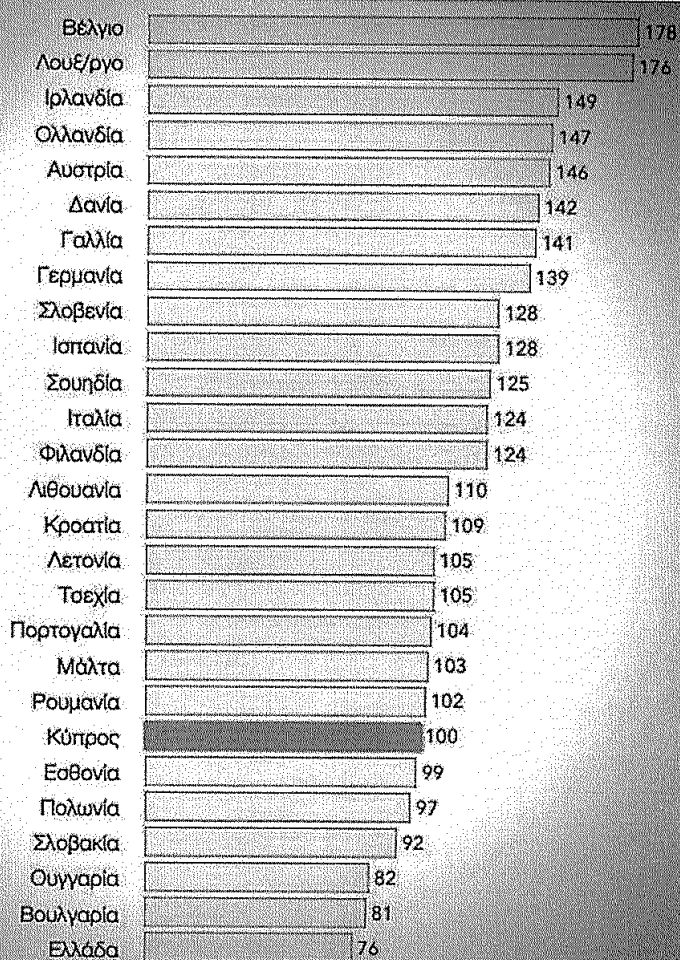
Ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών

Ποσοστό ακαθάριστης αποταμίευσης προς ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα (νοικοκυριά και μη-κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά (ΜΚΙΕΝ)).

Γράφημα: GreccelnFigures.com • Πηγή: Eurostat (nasa_10_ki) • Δημιουργήθηκε με το Datawrapper

Διάγραμμα 2.4β.
Αγοραστική δύναμη των ετήσιων αποδοχών εργασίας ανά μισθωτό στις χώρες της ΕΕ-27 κατά το 2025 (σε ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης, Κύπρος = 100).

Πηγή: Ameco Database, Εκτίμηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2025 με βάση το εννεάμηνο.

Η ανάλυση του Χρέους γενικής κυβέρνησης για το έτος 2024 απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα. Τα στοιχεία αυτά ανακινώνονται από την Ελληνική και Ευρωπαϊκή στατιστική αρχή το τελευταίο δεκαήμερο του Απριλίου κάθε έτους.

Έτος 2024 (Ποσά σε εκ. €)	ΟΔΑΗΧ	Κόστος (S1311.1)	ΔΕΚΟ & Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου (S1311.2)	Ενδοκυβερνητικό Χρέος ΚΚ (S1311.1k2)	Κεντρική Κυβέρνηση (S1311)	Ο.Τ.Α (S1313)	Ο.Κ.Α. (S1314)	Ενδοκυβερνητικό Χρέος ΓΚ	Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (S13)
Κέρματα & Κατάθετες Πισθητικές (ΑΕ2)		2.064	7.326	-885	8.505			-992	7.513
Βραχυπρόθεσμοι Τίτλοι (ΑΕ331)	8.416	8.416		-285	8.131			-212	7.919
Μακροπρόθεσμοι Τίτλοι (ΑΕ332)	96.870	96.861	42	-4.735	92.168			-5.241	86.927
Βραχυπρόθεσμα Δάνεια (ΑΕ41)	56.944	56.636	189	-36.851	19.974	10		-18.195	1.789
Μακροπρόθεσμα Δάνεια (ΑΕ42)	241.631	258.669	3.213	-1.386	260.496	1.079	83	-921	260.737
Σύνολα	403.861	422.646	10.770	-44.142	389.274	1.089	83	-25.561	364.885
Χρέος ΓΚ (% ΑΕΠ)									153,6%

Ο παραπάνω πίνακας περιλαμβάνει:

- Στήλη 1 (Κόστος): Το Χρέος της κεντρικής διοίκησης με τις προσρομίες που έχουν γίνει στα πλαίσια της συμμόρφωσης με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογιστισμών 2010 (ESA10).
- Στήλη 2 (ΔΕΚΟ & ΝΠΔΔ): Το Χρέος των Δημοσίων Επιχειρήσεων Κοινής Ωφελείας και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου (Νομici φορείς κεντρικής κυβέρνησης).
- Στήλη 3 (Ενδοκυβερνητικό Χρέος ΚΚ): Τους τίτλους και τα δάνεια του κράτους που διακρατούν φορείς της κεντρικής κυβέρνησης.
- Στήλη 4 (Κεντρική Κυβέρνηση): Το σύνολο του Χρέους την κεντρική κυβέρνηση σύμφωνα με τον ορισμό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογιστισμών 2010.
- Στήλη 5 (Ο.Τ.Α.): Το Χρέος των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Στήλη 6 (Ο.Κ.Α.): Το Χρέος των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης.
- Στήλη 7 (Ενδοκυβερνητικό Χρέος ΓΚ): Τους τίτλους και τα δάνεια του κράτους που διακρατούν φορείς της γενικής κυβέρνησης.
- Στήλη 8 (Χρέος Γενικής Κυβέρνησης): Το σύνολο του Χρέους την γενική κυβέρνηση σύμφωνα με τον ορισμό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογιστισμών 2010.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΛΥΧΗ**ΕΡΩΤΗΣΗ**

Αθήνα, 16/9/2025

Του: Βιλιάρδου Βασίλειου, Βουλευτή Β1' Βορείου Τομέα Αθηνών**ΠΡΟΣ:** Τον κ. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών**ΘΕΜΑ:** «Ανάγκη διευκρινίσεων περί της σκοπιμότητας να συμπεριληφθούν οι τόκοι του δανείου του EFSF στη Γενική Κυβέρνηση και όχι στην Κεντρική Διοίκηση»

Κύριε Υπουργέ,

Στις 31/12/2023 το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τα Δελτία Χρέους του Υπουργείου σας ήταν 356,6 δις €, ενώ, σε αργότερη απεικόνιση του, στις 31/12/2023, είχε αυξηθεί στα 369,099 δις €. Προφανώς, το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι προστέθηκαν τα 12,5 δις € των τόκων, του δανείου των 96 δις €, περίπου, του EFSF. Την ίδια ημερομηνία (31/12/2023), το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης ήταν στα 406,522 δις €, στο οποίο, προφανώς, συμπεριλαμβάνονταν τα 96 δις € του EFSF, ενώ, στις 31/12/2024, είχε μειωθεί στα 403,86 δις €. Επομένως, τα 12,5 δις € των τόκων του EFSF προστέθηκαν στο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης, αλλά όχι στο χρέος της Κεντρικής Διοίκησης, ενώ, σε σχετική ερώτησή μας, είχε απαντηθεί, πως η αιτία ήταν το ότι, τα 12,5 δις € αφορούσαν σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Δημιουργείται, βέβαια, η απορία, περί του για ποιο λόγο τα χρεολύσια επιβαρύνουν την Κεντρική Διοίκηση, ενώ, οι τόκοι τη Γενική Κυβέρνηση.

Με δεδομένα όλα τα παραπάνω,

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Σε ποιους ακριβώς δημόσιους φορείς χρεώθηκαν τα 12,5 δις € των τόκων του δανείου του EFSF; (Παρακαλούμε να γίνει αναφορά σε έναν προς έναν, με την ακριβή αιτιολογία για τον καθένα)
2. Πώς είναι δυνατόν να χρεώνονται, αλλού τα χρεολύσια και αλλού οι τόκοι, δηλαδή, τα χρεολύσια στην Κεντρική Διοίκηση και οι τόκοι τους στη Γενική Κυβέρνηση, δημιουργώντας την εντύπωση αλλημειών; Ποια σκοπιμότητα εξυπηρέτησε η προαναφερθείσα διαχείριση;
3. Πού προβλέπεται να χρεωθούν τα υπόλοιπα 12,5 δις € των τόκων του δανείου των 96 δις € του EFSF, όταν θα μας υποχρεώσει να τα εμφανίσουμε σε καταστάσεις σχετικού απολογισμού, ξανά, η Eurostat; Στη Γενική Κυβέρνηση ή στην Κεντρική Διοίκηση;

Ο Ερωτών Βουλευτής**ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ**

13.10.2025

Αθανάσιος Λαββιδάς
Τίτλος Έργο Ενημέρωση

EURO INDICATORS | 22 April 2025 | Next release: 21 July 2025

FOURTH QUARTER OF 2024

Government debt at 87.4% of GDP in euro area

81.0% of GDP in EU

Overview

At the end of the fourth quarter of 2024, the general government gross debt to GDP ratio in the **euro area** (EA20) stood at 87.4%, compared with 88.1% at the end of the third quarter of 2024. In the **EU**, the ratio also decreased from 81.6% to 81.0%.

Compared with the fourth quarter of 2023, the government debt to GDP ratio slightly increased in both the **euro area** (from 87.3% to 87.4%) and the **EU** (from 80.8% to 81.0%).

At the end of the fourth quarter of 2024, the general government debt was made up of 84.0% debt securities in the **euro area** and 83.4% in the **EU**, 13.5% loans in the **euro area** and 14.1% in the **EU** and 2.5% currency and deposits in the **euro area** and 2.4% in the **EU**.

Due to the involvement of EU Member States' governments in lending to certain Member States, quarterly data on intergovernmental lending (IGL) are also published. The IGL as percentage of GDP at the end of the fourth quarter of 2024 stood at 1.4% in the **euro area** and at 1.2% in the **EU**.

These data are released by Eurostat, the statistical office of the European Union.

Euro area and EU general government gross debt

		2023Q4	2024Q3	2024Q4
Euro area				
General government gross debt	(million euro)	12 753 756	13 229 645	13 258 117
	(% of GDP)	87.3	88.1	87.4
Of which: Currency and deposits	(million euro)	351 660	337 144	327 793
	(% of total debt)	2.8	2.5	2.5
Debt securities	(million euro)	10 623 666	11 118 508	11 138 996
	(% of total debt)	83.3	84.0	84.0
Loans	(million euro)	1 778 430	1 773 993	1 791 329
	(% of total debt)	13.9	13.4	13.5
Memo: Intergovernmental lending	(million euro)	225 388	224 314	217 391
	(% of GDP)	1.5	1.5	1.4
EU				
General government gross debt	(million euro)	13 901 073	14 481 033	14 543 529
	(% of GDP)	80.8	81.6	81.0
Of which: Currency and deposits	(million euro)	375 185	363 901	354 010

		2023Q4	2024Q3	2024Q4
Debt securities	(% of total debt)	2.7	2.5	2.4
	(million euro)	11 516 711	12 104 395	12 135 398
	(% of total debt)	82.8	83.6	83.4
Loans	(million euro)	2 009 177	2 012 738	2 054 121
	(% of total debt)	14.5	13.9	14.1
Memo: Intergovernmental lending	(million euro)	225 388	224 314	217 391
	(% of GDP)	1.3	1.3	1.2

Rounding differences may occur

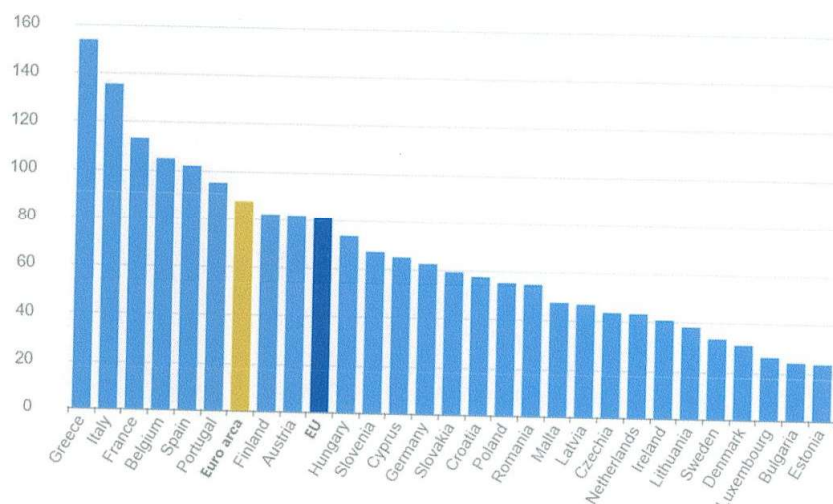
eurostat

Government debt at the end of the fourth quarter of 2024 by Member State

The highest ratios of government debt to GDP at the end of the fourth quarter of 2024 were recorded in **Greece** (153.6%), **Italy** (135.3%), **France** (113.0%), **Belgium** (104.7%) and **Spain** (101.8%), and the lowest were recorded in **Estonia** (23.6%), **Bulgaria** (24.1%) and **Luxembourg** (26.3%).

General government gross debt to GDP ratio, 2024Q4

In percentage

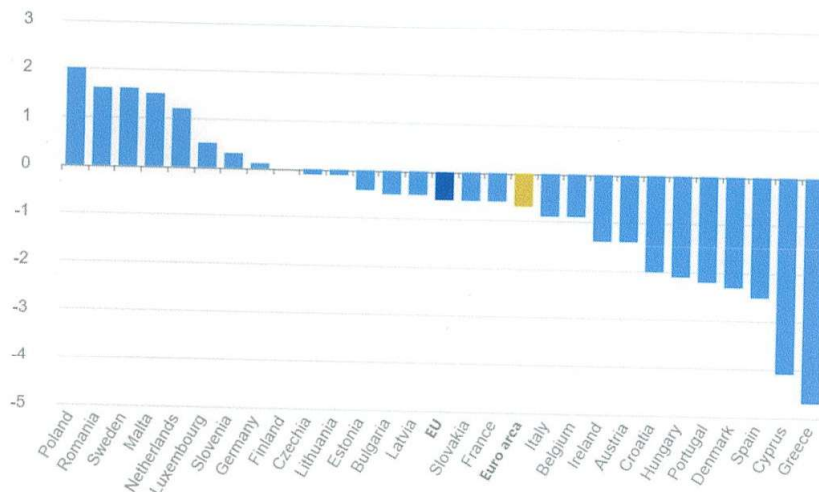

eurostat

Compared with the third quarter of 2024, eight Member States registered an increase in their debt to GDP ratio at the end of the fourth quarter of 2024, eighteen registered a decrease, and the ratio remained stable in **Finland**. The largest increases in the ratio were observed in **Poland** (+2.0 percentage points – pp), **Romania** and **Sweden** (both +1.6 pp), **Malta** (+1.5 pp), and the **Netherlands** (+1.2 pp). The largest decreases were recorded in **Greece** (-4.7 pp), **Cyprus** (-4.1 pp), **Spain** (-2.5 pp), **Denmark** (-2.3 pp), **Portugal** (-2.2 pp), **Hungary** (-2.1 pp) and **Croatia** (-2.0 pp).

Changes in general government gross debt to GDP ratio, 2024Q4 compared to 2024Q3

In percentage points

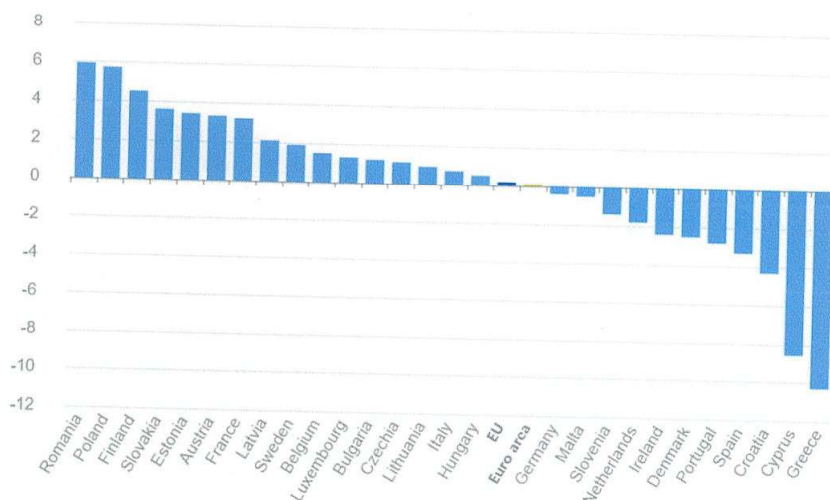

eurostat

Compared with the fourth quarter of 2023, sixteen Member States registered an increase in their debt to GDP ratio at the end of the fourth quarter of 2024, eleven Member States registered a decrease. The largest increases in the ratio were recorded in **Romania** (+5.9 pp), **Poland** (+5.7 pp), **Finland** (+4.5 pp), **Slovakia** (+3.6 pp), **Estonia** (+3.4 pp), **Austria** (+3.3 pp), and **France** (+3.2 pp). The largest decreases were observed in **Greece** (-10.3 pp), **Cyprus** (-8.6 pp), **Croatia** (-4.3 pp), **Spain** (-3.3 pp), **Portugal** (-2.8 pp), **Denmark** (-2.5 pp), and **Ireland** (-2.4 pp).

Changes in general government gross debt to GDP ratio, 2024Q4 compared to 2023Q4

In percentage points

eurostat

Tables

General government gross debt by Member State

General government gross debt

		Millions of national currency			% of GDP			Difference in pp of GDP 2024Q4 compared with:	
		2023Q4	2024Q3	2024Q4	2023Q4	2024Q3	2024Q4	2023Q4	2024Q3
Euro area	EUR	12 753 756	13 229 645	13 258 117	87.3	88.1	87.4	0.1	-0.7
EU	EUR	13 901 073	14 481 033	14 543 529	80.8	81.6	81.0	0.2	-0.6
Belgium	EUR	615 573	642 689	642 875	103.2	105.7	104.7	1.5	-0.9
Bulgaria	BGN	42 393	48 736	48 846	22.9	24.6	24.1	1.2	-0.5
Czechia	CZK	3 234 077	3 449 352	3 491 908	42.5	43.7	43.6	1.1	-0.1
Denmark	DKK	942 073	961 615	920 586	33.6	33.4	31.1	-2.5	-2.3
Germany	EUR	2 632 103	2 672 337	2 688 879	62.9	62.4	62.5	-0.4	0.1
Estonia	EUR	7 708	9 356	9 327	20.2	24.0	23.6	3.4	-0.4
Ireland	EUR	220 721	218 070	218 178	43.3	42.3	40.9	-2.4	-1.4
Greece	EUR	369 110	370 824	364 885	163.9	158.3	153.6	-10.3	-4.7
Spain	EUR	1 575 378	1 635 732	1 620 602	105.1	104.4	101.8	-3.3	-2.5
France	EUR	3 102 542	3 301 444	3 305 287	109.8	113.6	113.0	3.2	-0.6
Croatia	EUR	48 262	49 966	49 283	61.8	59.6	57.6	-4.3	-2.0
Italy	EUR	2 869 648	2 962 625	2 966 597	134.6	136.2	135.3	0.7	-0.9
Cyprus	EUR	23 081	22 901	21 828	73.6	69.2	65.0	-8.6	-4.1
Latvia	EUR	17 579	18 853	18 800	44.6	47.2	46.8	2.1	-0.5
Lithuania	EUR	27 558	29 513	29 972	37.3	38.4	38.2	0.9	-0.1
Luxembourg	EUR	20 268	21 795	22 654	25.0	25.8	26.3	1.3	0.5
Hungary	HUF	55 139 767	60 608 244	59 875 234	73.0	75.6	73.5	0.5	-2.1
Malta	EUR	9 831	10 170	10 648	47.9	45.9	47.4	-0.5	1.5
Netherlands	EUR	482 228	470 240	491 585	45.2	42.2	43.3	-1.8	1.2
Austria	EUR	371 520	398 349	394 131	78.5	83.2	81.8	3.3	-1.4
Poland	PLN	1 691 243	1 897 166	2 011 840	49.5	53.2	55.3	5.7	2.0
Portugal	EUR	261 849	272 221	270 723	97.7	97.1	94.9	-2.8	-2.2
Romania	RON	784 235	916 404	963 941	48.9	53.2	54.8	5.9	1.6
Slovenia	EUR	43 739	44 245	44 895	68.4	66.7	67.0	-1.4	0.3
Slovakia	EUR	68 896	77 439	77 648	55.6	59.8	59.3	3.6	-0.6
Finland	EUR	211 539	225 175	226 701	77.5	82.0	82.1	4.5	0.0
Sweden	SEK	1 964 555	2 036 868	2 158 987	31.6	31.9	33.5	1.9	1.6
Norway	NOK	2 270 665	2 194 602	2 863 030	44.5	42.4	55.1	10.6	12.6

Rounding differences may occur

Source dataset: [gov_10q_ggdebt](#)

eurostat

General government gross debt by Member State

Components of government debt, in % of GDP				IGL (assets)	
		Currency and deposits	Debt Securities	Loans	% of GDP
		2024Q4	2024Q4	2024Q4	2024Q4
Euro area	EUR	2.2	73.5	11.8	1.4
EU	EUR	2.0	67.6	11.4	1.2
Belgium	EUR	0.3	90.0	14.4	1.3

Components of government debt, in % of GDP				IGL (assets)	
		Currency and deposits	Debt Securities	Loans	% of GDP
		2024Q4	2024Q4	2024Q4	2024Q4
Bulgaria	BGN	-	20.7	3.4	0.0
Czechia	CZK	0.6	39.4	3.6	0.0
Denmark	DKK	0.6	28.0	2.4	0.0
Germany	EUR	0.3	49.5	12.6	1.5
Estonia	EUR	0.1	13.3	10.2	1.2
Ireland	EUR	4.8	27.2	9.0	0.0
Greece	EUR	3.2	39.9	110.5	0.0
Spain	EUR	0.3	91.2	10.2	1.7
France	EUR	1.4	101.0	10.6	1.6
Croatia	EUR	0.1	41.5	16.0	0.0
Italy	EUR	8.1	113.4	13.7	1.9
Cyprus	EUR	0.5	38.1	26.4	1.0
Latvia	EUR	1.5	41.0	4.3	0.0
Lithuania	EUR	0.1	30.9	7.2	0.0
Luxembourg	EUR	0.4	22.3	3.6	0.7
Hungary	HUF	0.7	63.7	9.1	0.0
Malta	EUR	1.9	41.0	4.5	0.9
Netherlands	EUR	0.1	36.8	6.4	1.2
Austria	EUR	0.4	72.5	8.9	1.3
Poland	PLN	0.4	40.4	14.4	0.0
Portugal	EUR	16.5	54.2	24.3	0.2
Romania	RON	1.1	44.6	9.0	0.0
Slovenia	EUR	0.3	58.2	8.5	1.6
Slovakia	EUR	0.1	52.6	6.6	1.5
Finland	EUR	0.3	61.7	20.2	1.5
Sweden	SEK	2.3	19.5	11.7	0.0
Norway	NOK	-	16.0	39.0	-

- Not applicable

Rounding differences may occur

Source dataset: [gov_10q_ggdebt](#)

eurostat

Notes for users

Methods and definitions

Quarterly data on government debt are collected from the Member States according to European System of Accounts (ESA 2010), see Annex B, ESA 2010 transmission programme, and refer to the Maastricht debt definition, used in the context of the Excessive Deficit Procedure (EDP). Annual EDP data, last notified in April 2025, are the subject of a thorough verification by Eurostat.

The **general government gross debt** is defined as the consolidated gross debt of the whole general government sector outstanding at the end of the quarter (at face value). General government debt consists of liabilities of general government in the following financial instruments: currency and deposits (AF.2), debt securities (AF.3) and loans (AF.4), as defined in ESA 2010.

The **debt to GDP ratio** is calculated for each quarter using the sum of quarterly GDP for the four last quarters. Quarterly data on GDP are the most recent ones transmitted by the EU Member States. While quarterly debt figures are consistent with annual debt figures at coinciding publications, differences between quarterly and annual data occur at non-coinciding publications. Differences between annual and quarterly GDP figures also occur. For this release, the quarterly GDP for the EU and euro area aggregates and France, Poland and Slovakia have been adjusted to the annual GDP transmitted in the context of the Excessive Deficit Procedure.

For the purpose of proper consolidation of general government debt and to provide users with information, Eurostat publishes data on **government loans (IGL) to other EU governments**. The concepts and definitions are based on ESA 2010 and on the rules relating to the statistics for the EDP. The data covered is the stock of loans related to claims on other EU Member States, including loans made through the European Financial Stability Facility (EFSF). The valuation basis is the stock of loans at face value outstanding at end of each quarter. From the first quarter of 2011 onwards, the intergovernmental lending figures relate mainly to lending to Greece, Ireland and Portugal and include loans made by the EFSF.

For stock data such as general government debt, end of period exchange rates are used in the compilation of the EU aggregates. For flow data, such as GDP, average exchange rates are used. The EU aggregates, denominated in euro, can fluctuate as a result of exchange rate movements between the euro and other EU currencies.

Geographical Information

Euro area (EA20): Belgium, Germany, Estonia, Ireland, Greece, Spain, France, Croatia, Italy, Cyprus, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, the Netherlands, Austria, Portugal, Slovenia, Slovakia and Finland.

European Union (EU27): Belgium, Bulgaria, Czechia, Denmark, Germany, Estonia, Ireland, Greece, Spain, France, Croatia, Italy, Cyprus, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Hungary, Malta, the Netherlands, Austria, Poland, Portugal, Romania, Slovenia, Slovakia, Finland and Sweden.

For more information

- ["Statistics Explained" article on quarterly government finance statistics](#)
- [Database section on quarterly data on government debt by Member State](#)
- [Decision regarding the European Financial Stability Facility \(EFSF\)](#)
- [Further data are available in the presentation on 'integrated government finance statistics'](#)
- [ESA 2010: Regulation \(EU\) No 549/2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union](#)
- [Most recent government deficit and debt News Release](#)
- [Euro indicators dashboard](#)
- [Release calendar for Euro indicators](#)
- [European Statistics Code of Practice](#)

Get in touch

Media requests

👤 Eurostat Media Support

✉ E-mail: eurostat-mediasupport@ec.europa.eu (<mailto:eurostat-mediasupport@ec.europa.eu>)

Further information on data

👤 Leonor ZUBIMENDI TORAN

👤 Kornelia BEZHANOVA

👤 Monika GAPINSKA

👤 Yordan YORDANOV

👤 Laura WAHRIG

☎ Phone: (+352) 4301 37 687

✉ E-mail: estat-gov-debt@ec.europa.eu (<mailto:estat-gov-debt@ec.europa.eu>)